



ΓΟΥΛΑ ΣΤΡΑΤΙ

Αντιδράσεις για το πλαίσιο τραπεζών

Εντονες αντιδράσεις προκαλούν στους τραπεζικούς κύκλους της Γουόλ Στρίτ οι νέοι ρυθμιστικοί κανόνες. Ο διευθύνων σύμβουλος του κολοσσού JPMorgan Chase, Τζέιμι Ντάιμον, άσκησε σκληρή κριτική και χαρακτήρισε πολύ απογοητευτική την πρόταση να απαιτηθεί από τις τράπεζες να αφιερώσουν περισσότερα κεφάλαια για την προστασία τους έναντι κινδύνου. **Σελ. 11**



ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΟ 2022

Μόνο 4 τράπεζες είχαν γυναίκα CEO

Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις στις ευρωπαϊκές τράπεζες. Σύμφωνα με έκθεση μόνο το 23% των ανώτερων διευθυντικών θέσεων καταλαμβάνονταν από γυναίκες το 2022. Στην Ισπανία, τρεις από τις μεγαλύτερες τράπεζες έχουν γυναίκες στις κορυφαίες θέσεις τους, μεταξύ των οποίων η Ανα Μποτίν, πρόεδρος της Banco Santander. **Σελ. 13**



ΑΜΠΟΥ ΝΤΑΜΠΙ

Ο σείχης που διαχειρίζεται 1,5 τρισ. δολ.

Ο σείχης Ταχούν μπιν Ζαγιέντ αλ Ναχιάν, της οικογένειας που άρχει στο Αμπου Ντάμπι, αναδεικνύεται σε έναν από τους σημαντικότερους ανθρώπους που κλείνουν συμφωνίες στον κόσμο. Πρόσφατα απέκτησε τον έλεγχο του μεγαλύτερου κρατικού επενδυτικού ταμείου στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, συζητώντας τα περιουσιακά στοιχεία του σε 1,5 τρισ. δολάρια. **Σελ. 12**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ



Στο κυνήγι χαμηλότερων επιτοκίων

Πώς οι δανειολήπτες αλλάζουν το πελατολόγιο των τραπεζών – Κατέβασαν ρυθμούς οι αναδιαρθρώσεις

«**Ανακατεύεται** ξανά η τράπουλα», αναφορικά με το πελατολόγιο των τραπεζών. Αυτό συνάγεται από τις κινήσεις δανειοληπτών οι οποίοι αντί να προχωρούν σε αναδιαρθρώσεις των δανείων τους ή επαναδιαπραγματεύσεις όρων

με τις τράπεζες που συνεργάζονται, προσεγγίζουν άλλα τραπεζικά ιδρύματα με σκοπό να μεταφέρουν το δάνειό τους. Αυτή η πρακτική παρατηρείται πολύ τους τελευταίους μήνες. Είναι η δεύτερη φορά από την εποχή του κο-

ρωνοϊού (από το 2020) που οι τράπεζες μπαίνουν στη λογική αυτή και αποσπούν πελάτες που οι ίδιες θεωρούν ότι αξίζουν να μπουν στο πελατολόγιό τους. Το αίτημα ενός πελάτη για μεταφορά δανείου του σε άλλη τράπεζα,

δεν σημαίνει αυτομάτως ότι θα γίνει αποδεκτό. Η κάθε τράπεζα αξιολογεί τα δεδομένα και «κερδίζει» πελάτες προσφέροντάς τους επιτόκια τα οποία προσαρμόζονται ανάλογα στο προφίλ του κάθε δανειολήπτη. Στο μεταξύ,

σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας οι αναδιαρθρώσεις των δανείων έχουν «κατεβάσει ρυθμούς» από το τέταρτο τρίμηνο του 2022 και μειώθηκαν σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο κατά περίπου 300 εκατ. **Σελ. 3**



ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ

Τα ακραία φαινόμενα απειλούν τον τουρισμό

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως οι καύσωνες και οι πρόσφατες πλημμύρες, προκαλούν ανησυχία στην ελληνική τουριστική βιομηχανία για τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Ερευνες δείχνουν πως τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι φυσικές καταστροφές άρχισαν να αποτελούν κριτήριο για την επιλογή, ή αποφυγή, προορισμών διακοπών. **Σελ. 16**

ΕΛΛΑΔΑ

Ανατιμήσεις τροφίμων με οσμή αισχροκέρδειας

Οι καταστροφές του «Daniel» στον Θεσσαλικό κάμπο αποτέλεσαν ευκαιρία για αδικαιολόγητες και κερδοσκοπικές αυξήσεις σε βασικά είδη διατροφής. Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας, οι τιμές σε ντομάτες, κολλοκύθια, αγγούρια, μαρούλια, φασολάκια αυξήθηκαν μέσα σε μία εβδομάδα από 30% έως 100%. **Σελ. 14**



ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Το πρώτο «πράσινο» πλοίο από τη Maersk

Η δανική Maersk, η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία παγκοσμίως στη μεταφορά κοντέινερ, παρουσίασε το πρώτο πλοίο που θα χρησιμοποιεί ως καύσιμο την πράσινη μεθανόλη, εξοικονομώντας 100 τόνους CO2 ημερησίως. Το «Laura», είναι το πρώτο από τα 25 πράσινα πλοία που έχει παραγγείλει η Maersk και αναμένεται να ξεκινήσουν να ταξιδεύουν το 2025. **Σελ. 12**



5 291296 000378

Το σχέδιο για τον οικονομικό διάδρομο Ινδίας-Ε.Ε.



Ένας νέος οικονομικός διάδρομος, αποτελούμενος από δύο επιμέρους διαδρόμους που θα συνδέουν την Ινδία με τη Μέση Ανατολή και τις χώρες της Μέσης Ανατολής με την Ευρώπη, είναι το σχέδιο που έχει τη στήριξη του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν και έχει σχεδιασθεί για να λειτούργησει ως αντίπαλον δέος στον κινεζικό νέο Δρόμο του Μεταξίου. Ο λόγος για τον ΙΜΕC, όπως αποκαλείται το φιλόδοξο νέο σχέδιο που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του G20 και προβλέπει ένα δίκτυο σιδηροδρομικών και οδικών συνδέσεων αλλά και θαλάσσιων μεταφορών, το ένα σκέλος του οποίου θα συνδέει την Ινδία με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, την Ιορδανία και το Ισραήλ και το δεύτερο θα συνδέει τις χώρες αυτές με την Ευρώπη. **Σελ. 8**

«Βροχή» καταγγελιών για ακρίβεια και ενέργεια

Και ηλεκτρονικές απάτες

Αυξημένες είναι φέτος οι καταγγελίες καταναλωτών σε σχέση με την ακρίβεια. Ξεπέρασαν τις 1.500 και αφορούν αυξήσεις στις τιμές προϊόντων και καυσίμων. Κατά 26% αυξήθηκαν οι καταγγελίες για μη αναγραφη τιμών, κατά 82% έχουν αυξηθεί τα παράπονα για ηλεκτρονικές απάτες, ενώ στο 150% είναι η αύξηση για απάτες μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων με την χρήση επωνυμίας διαφόρων επιχειρήσεων. **Σελ. 5**

Οι διαφωνίες «τρυπούν» το e-kalathi

Αντιδράσεις κομμάτων

Παραμένουν οι διαφωνίες των εμπλεκόμενων και της πλειοψηφίας βουλευτών σε σχέση με το νομοσχέδιο για το e-kalathi. Επίσημο για τις επιχειρήσεις και χωρίς ουσιαστικό όφελος για τον καταναλωτή, εκτιμά ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Υπεραγορών. Η συζήτηση θα συνεχισθεί εκ νέου στην Επιτροπή Εμπορίου την επόμενη εβδομάδα. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οταν εξαντλούνται τα νομισματικά όπλα

Η ΕΚΤ καθόρισε στις 14 Σεπτεμβρίου το βασικό επιτόκιο του ευρώ στο ιστορικό υψηλό του 4%. Για πολλούς η απόφαση είναι τερματική, με την έννοια του ότι είναι η τελευταία άνοδος που επιχειρεί η Φρανκφούρτη. Η ερώτηση όμως που παραμένει αναπάντητη είναι, αν ισχύει η εκτίμηση πόσος χρόνος θα απαιτηθεί; Με την δήλωση της η Κριστίν Λαγκάρντ την Πέμπτη που μας πέρασε, απάντησε στο ένα σκέλος της ερώτησης και ευθαρσώς τοποθετήθηκε για την καταλλλότητα του επιτοκίου. Παραμένει όμως αναπάντητο για πόσο χρόνο θα πρέπει να πορευτούμε με αυτό το επιτόκιο.

Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό παραπέμπουν σε μια δύσκολη κατά-

σταση, αφού η ακρίβεια θα συνεχίσει βραχυπρόθεσμα να πλήττει τα νοικοκυριά. Η ΕΚΤ έχει αναθεωρήσει ανοδικά τις εκτιμήσεις της για το ύψος του πληθωρισμού κατά 20 μονάδες βάσης στο 5,60% και 3,20% για το 2023 και 2024 αντίστοιχα. Για το 2025, τερματική χρονιά για επάνοδο στην μαλαότητα, η ΕΚΤ έχει βελτιώσει την πρόβλεψη της κατά 10 μονάδες βάσης προβλέποντας τον πληθωρισμό στο 2,10%. Συνεπώς η κατάσταση για τους οικονομολόγους της Φρανκφούρτης αρχίζει να μπαίνει σε τροχιά ομαλοποίησης με ορίζοντα το 2025.

Τώρα όμως που το νομισματικό όπλο των επιτοκίων μοιάζει να εξαντλείται, ποια θα πρέπει να είναι η συνέχεια; Σύμφωνα με τους αναλυτές

η ΕΚΤ δεν πρόκειται να πραγματοποιήσει οποιαδήποτε κίνηση στους επόμενους 12 μήνες. Η πρώτη κίνηση, εφόσον επιβεβαιωθούν οι προβλέψεις, εκτιμάται πως θα γίνει τον Σεπτέμβριο του 2024 με την ΕΚΤ να επιχειρεί την πρώτη μείωση των επιτοκίων. Ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι τότε είναι μακρύς και η αβεβαιότητα που ταλανίζει την παγκόσμια οικονομία τόσο έντονη που κάνει αυτού του είδους τις αναλύσεις να μοιάζουν με σενάρια επιστημονικής φαντασίας.

Προς το παρόν ενώπιον μας έχουμε τον χειμώνα, με την πρώτη αβεβαιότητα να προσδιορίζεται στις τιμές των καυσίμων και κυρίως του πετρελαίου που σε μεγάλο βαθμό καθορίζει και τα υπόλοιπα ενεργειακά προϊόντα.

Η αναφορά στο πετρέλαιο γίνεται γιατί ήταν η αποκλιμάκωση στην τιμή του που επέτρεψε στην υποχώρηση του πληθωρισμού από τα ψηλά του Οκτωβρίου 2022. Η ανησυχία που προβάλλεται έχει να κάνει με το γεγονός ότι η θετική επίδραση έχει εξαντληθεί και πλέον η πίεση θα είναι προς τα πάνω, αφήνοντας την πορεία του πληθωρισμού για ακόμα μια φορά στο έλεος του πετρελαίου. Μια άλλη σημαντική παρατήρηση έχει να κάνει με τη δομή του πληθωρισμού η οποία μετά που ξεπεράστηκαν οι πιέσεις στο πετρέλαιο και στα τρόφιμα, συνεχίζει να παραμένει σε ανησυχητικά ψηλά επίπεδα έχοντας πλέον καταστεί δομικό πρόβλημα της οικονομίας.

Οι επόμενοι μήνες θα καταδείξουν

αν η άνοδος των επιτοκίων έχει ολοκληρωθεί ή αν θα απαιτηθούν περαιτέρω κινήσεις με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα. Η ουσία όμως είναι ότι όλα τα «λογικά» όπλα έχουν εξαντληθεί και δυστυχώς οι τιμές δεν ακολουθούν την αναμενόμενη πορεία. Πάντως, αν χρειαστεί η ΕΚΤ να συνεχίσει την αύξηση των επιτοκίων, τότε γίνεται σε όλους κατανοητό πως κινούμαστε σε αχαρτογράφητα νερά –αν δεν έχουμε μπει ήδη. Σε αυτόν τον πρωτόγνωρο αγώνα κατά της ακρίβειας θα πρέπει να εμπλακούν περισσότεροι θεσμοί, εγκαταλείποντας την τακτική του κρυφτούλι, αφήνοντας όλες τις πρωτοβουλίες στην πλευρά της ΕΚΤ η οποία ό,τι είχε να δώσει, το έχει δώσει.



Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!



Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις



ΣΧΟΛΙΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Υποσημείωση της Ιστορίας ή μια Σύντομη Ιστορία της Νέας Κύπρου

Μια **αλλιώς**τηκη ιστορία αφηγείται ο σκηνοθέτης Πάρις Ερωτοκρίτου στην πρώτη του σατιρική νουβέλα, η οποία έχει ως βάση έναν άλλο κόσμο... ή μάλλον μια Νέα Κύπρο. Πώς είναι αυτή η Νέα Κύπρος και ποιοι την κατοικούν; Ο γραφίστας Δημήτρης Σωτηρίου, που έχει σχεδιάσει και εικονογραφήσει τη νουβέλα, ανέλαβε την οπτική αφήγηση. Το αποτέλεσμα της εμπνευσμένης συνάντησης των δύο δημιουργών είναι αυτή η πρωτότυπη έκδοση, η οποία μέσα από την τεχνική του «λογοτεχνικού ντοκιμαντέρ», αφηγείται την επιδρυσή της Νέας Κύπρου σ' ένα απομακρυσμένο νησί του ιαπωνικού αρχιπελάγους! Όσο πιο μακριά βιάζει από την Παλαιά Κύπρο... Τυχαίο ή όχι, αυτό θα το ανακαλύψει ο αναγνώστης.

Όπως αναφέρει ο συγγραφέας, ο Έλιοτ γράφει πως ο κόσμος θα τελειώσει «όχι με ένα πάταγο αλλά με ένα λυγμό». Στην περίπτωση ωστόσο της Κύπρου, ο κόσμος τελειώνει μετά από διαδοχικές επιθέσεις από ορδές αμπελοπουλιών. Άραγε τα αμπελοπούλια παίρνουν επιτέλους την εκδίκησή τους, για όσα έχουν υποφέρει; Είναι ικανά να αναγκάσουν τους Κύπριους να μεταναστεύσουν; Το πώς αυτό το μικροσκοπικό νησιώτικο κράτος καταλήγει σε ένα τόσο αναξιοπρέπες και «βρώμικο» τέλος βρίσκεται μέσα στην εικονογραφημένη καυστική νουβέλα του Ερωτοκρίτου.

Στη σύνοψη του βιβλίου για την «Κ» ο συγγραφέας Πάρις Ερωτοκρίτου γράφει: Ο επιχειρηματίας κ. Θεοκάρους είναι εκτός εαυτού. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, παρά τη στενή τους φιλία, απειλεί να θέσει τέλος στην επιχειρηματική αυτοκρατορία του, η οποία αποτελείται από το παράνομο εμπόριο αμπελοπουλιών στην Κύπρο αλλά και το εξωτερικό. Σ' ένα άλλο νησί του ιαπωνικού αρχιπελάγους, ένας ερωτοκυττημένος γενετιστής, ο Γακίτζι Nakamoto, είναι επίσης απογοητευμένος με την εξέλιξη της ζωής του: η επίπονη προσπάθειά του για την κλωνοποίηση του εαυτού του ώστε να ξανακερδίσει τον πρώτο –και μοναδικό– του έρωτα, δεν εξελίχθηκε όπως ακριβώς ανέμενε. Εγκαταλείπει την Ιαπωνία –και τον «προβληματικό» του κλώνο– και αναζητεί μια νέα ζωή σ' ένα νησί στη Μεσόγειο, με το όνομα Κύπρος. Ο Κύπριος «επιχειρηματίας» συναντά τον Ιάπωνα γενετιστή και μεταξύ τους αναπτύσσεται μια παράξενη όσο και παράδοξη φιλία. Μια φιλία η οποία οδηγεί στην ολοκληρωτική καταστροφή του νησιού –αλλά και των ιδιών– μετά από μια επικών διαστάσεων επίθεση γενετικά τροποποιημένων αμπελοπουλιών και άλλων αποδημητικών πουλιών.

Η εν λόγω επίθεση αντιμετωπίζεται με ένα ανάλογο blitz της χώρας από μια διεθνή συμμαχία κρατών, έχοντας πρώτα εξασφαλίσει την υπογραφή του Κύπριου Προέδρου. Σύντομα ολόκληρη η Κύπρος ισοπεδώνεται από τις –όχι και τόσο «έξυπνες»– βόμβες της εν λόγω συμμαχίας. Αντιμέτωπος με το δίλημμα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, είτε να σώσει τον εαυτό του είτε να βοηθήσει τους πολίτες της χώρας του, επιλέγει... το πρώτο και διαφεύγει στο Λονδίνο. Η βομβαρδισμένη Κύπρος «ενοικιάζεται» ως αποθηκευτικός χώρος σε ένα διεθνές κονοτόρισium, ενώ οι λίγοι επιζώντες μεταφέρονται στη «Νέα Κύπρο», ένα μικρό νησί χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, όπου μετά τη νέα τραγωδία η «Ιστορία» ξαναγράφεται –αυτή τη φορά ως φάρσα. Η ιδιότητα αυτή έκδοση κυκλοφορεί ήδη στα βιβλιοπωλεία σε ολόκληρη την Κύπρο και αναμένει τους αναγνώστες για να τους μεταφέρει σε έναν άλλο κόσμο, μία άλλη Κύπρο, που έστω και φανταστικά έχουν ανάγκη να καταφύγουν... όπως κάποτε τους έφυγαν για τη Νέα Ιουστινιανή ή όπως σκέφτονται πολλοί να κάνουν σήμερα;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Να μη χάνουμε τις μικρές στιγμές της ζωής



Η Νάγια Αναστασιδού λέει πως η Μαριέτα μας καλεί να συνειδητοποιήσουμε ότι η χαρά της ζωής, το να ζούμε τα μικρά, τα καθημερινά, τα όμορφα, πρέπει να ενδυναμωθούν ως στοιχεία στη ζωή μας.

«Το να βλέπεις τη χαρά στα μικρά, τα καθημερινά, τα ουσιαστικά είναι χάρισμα και χρειάζεται πολλές φορές προσωπική δουλειά για να τα αντιληφθείς, για να τα εκτιμήσεις, να μην τα υποτιμήσεις».

τρόπο που τρέχει η ζωή, οι ανάγκες κατά κάποιον τρόπο αυξάνονται. Αφήνουμε τις ουσιαστικές έτσι στο βάθος αλλά είναι σημαντικό να θυμόμαστε τη πραγματικά έχει αξία. Όσο αφορά την ιεράρχηση όμως, δεν θεωρώ πως οι ανάγκες μας πρέπει να μπαίνουν πάντα απ' όλα, υπάρχουν πράγματα που μας ξεπερνούν και καλά κάνουν.

–Ποια είναι η επίγευση που σου αφήνει ως άνθρωπο ο ρόλος της Μαριέτας;

–Η Μαριέτα ζούσε μέχρι τη στιγμή που απολύθηκε μια ζωή επίπλαστη. Έπαιρνε το βασικό μισθό στη δουλειά της, αλλά τυννόταν με ρούχα μεγάλων σχεδιαστών μόδας. Ρούχα που της έδιναν κάποιο στάτους, γιατί με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να βγει προς τα έξω και να έχει την πα-

ρουσία και τη θέση που πίστευε ότι άξιζε να έχει μέσα στο κοινωνικό της περιβάλλον. Οι φίλες που πίστευε ότι είχε, όπως φάνηκε και στην πορεία ήταν συμμαχίες-λυκοφιλίες. Όταν πια έμεινε μόνη της, στο σπίτι της, ένας φίλος παρέμεινε δίπλα της. Τις στιγμές της απομόνωσής της, ένας μόνο φίλος στάθηκε δίπλα της. Οπότε θα έλεγα ότι η Μαριέτα μέσα από τη δική της κωμικοτραγική κατάσταση, μας βοηθάει να συνειδητοποιήσουμε τα σημαντικά της ζωής όπως το χάδι, το συναίσθημα, την ασφάλεια, την ανεξαρτησία. Η μεταμόρφωση που συντελείται στον χαρακτήρα της πρωταγωνίστριας αναδεικνύει αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά. Ενώ στην αρχή ο σύντροφός της έπρεπε να είναι άξιος να παρουσιαστεί μαζί της στις κοσμικές εμφανίσεις για να επιδεικνύει στις «Μεγάλες Κυρίες» το κοινωνικό της στάτους μετά τη συνειδητοποίηση, οι προτεραιότητές της άλλαξαν και αυτά που επιζητούσαν ήταν τα εξής: «Πρώτον, τώρα έχω να φάω, είμαι καλά, έχω ουσιαστικές σχέσεις στη ζωή μου και κάνω τη δουλειά μου σωστά για μένα με την ηθική μου, με τις αξίες μου».

–Ζούμε νομίζω σε έναν ψεύτικο κόσμο... είμαι πολύ απαισιόδοξος;
–Μάλλον και εγώ είμαι, θα έλεγα πως

ζούμε σε έναν κόσμο που πολλές φορές αυτό που συμβαίνει έξω από μας, αυτό που βλέπουμε στους άλλους, στους γύρω μας, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι πιο σημαντικά από τα δικά μας. Αποκτούν μεγαλύτερη βαρύτητα και μας επηρεάζουν με κάποιον τρόπο που πολλές φορές διαφέρει από το τι θα θέλαμε να είμαστε και να δείχνουμε προς τα έξω. Ψεύτικο μπορεί να είναι το πρόσωπο που επιλέγουμε πολλές φορές να δείξουμε προς τα έξω. Συνήθως διαφέρει από τη δική μας την εσωτερική αλήθεια, έχει ένα φίλτρο «προστασίας». Οπότε θα έλεγα πως ζούμε σε έναν κόσμο που χρειάζεται μια μεγαλύτερη αλήθεια και μια ανοχή στην ευαλωτότητα. Για να μπορούμε να είμαστε ευάλωτοι προς τα έξω, ευθραυστοί αλλά και δυναμικοί. Υπάρχει μια αλήθεια, η αλήθεια του καθενός και η αλήθεια που μοιράζεται, που μοιραζόμαστε όλοι και όλες.

–Ποια φράση θα απομόνωνες από το έργο του Τσιπανίτη και γιατί;

–Η Μαριέτα λέει κάποια στιγμή μέσα στο έργο «Αν πρέπει να έχει ένα στόχο στη ζωή του, ο άνθρωπος είναι να μην μπορεί κανείς να τον απολύσει από πουθενά. Όχι από μια δουλειά, αλλά από τη χαρά της ζωής». Εδώ νομίζω ότι ουσιαστικά η Μαριέτα μας καλεί να συνειδητοποιήσουμε ότι η χαρά της ζωής, το να ζούμε τα μικρά, τα καθημερινά, τα όμορφα, πρέπει να ενδυναμωθούν ως στοιχεία στη ζωή μας. Πρέπει να καλλιεργούμε τη ζωή μας με τέτοιο τρόπο και με τέτοιο πείσμα που να μη δίνονται περιθώρια σε εξωτερικές συνθήκες να μας συνθλίβουν, να μας αποσιωπούν και να μας απομονώνουν. Ναι, το να απολύθείς από μια δουλειά είναι κάτι το οποίο δεν θα ήθελε κανείς να βιώσει, αλλά το να βλέπεις τη χαρά στα μικρά, τα καθημερινά, τα ουσιαστικά είναι χάρισμα και χρειάζεται πολλές φορές προσωπική δουλειά για να τα αντιληφθείς, για να τα εκτιμήσεις, να μην τα υποτιμήσεις. Το να ξυπνήσω το πρωί να είμαι καλά δεν είναι δεδομένο, το να είναι οι άνθρωποι μου καλά επίσης δεν είναι δεδομένο.

Πληροφορίες

«Η απολυμένη», του Αντώνη Τσιπανίτη, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Κολοκοτρώνη. WhereHau5 612, Μιχαήλ Κουσουλίδης 5, Λευκωσία
Παραστάσεις: 22, 23 και 30 Σεπτεμβρίου, 13 και 20 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

GuruShots

Το Κέντρο Φωτογραφίας 6x6 φιλοξενεί στην Κύπρο έκθεση φωτογραφίας που διοργανώνει η διεθνής φωτογραφική πλατφόρμα GuruShots, στις 22 Σεπτεμβρίου. Πρόκειται για μια δημοφιλή φωτογραφική πλατφόρμα με εκατομμύρια ακολούθους ανά το παγκόσμιο, η οποία διοργανώνει φωτογραφικά «challenges» και αναδεικνύει φωτογράφους και το έργο τους μέσα από ένα οργανωμένο σύστημα διαδικτυακής ψηφοφορίας. Στο πλαίσιο της διοργάνωσης θα παρουσιαστούν δύο εκθέσεις –με τίτλο «Η αγαπημένη σου φωτογραφία» και «Τέχνη σε Ασπρόμαυρο», που θα τρέχουν παράλληλα τόσο σε μορφή έντυπων φωτογραφιών όσο και σε ψηφιακή μορφή, μέσα από οθόνι.

Εγκαίνια Παρασκευή, 22 Σεπτεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως την Κυριακή, 24 Σεπτεμβρίου. Ώρες λειτουργίας: Παρασκευή 19:00 - 21:00, Σάββατοκυριακή: 10:00 - 18:00. Κέντρο Φωτογραφίας 6x6, Βασιλείου Μακεδόνος 30, Λεμεσός. Εισόδος Ελεύθερη.

Μαμά, της Μάρτα Μπαρσελό

Η παράσταση «Μαμά» είναι αναμφισβήτητη μία από τις πιο επιτυχημένες παραστάσεις θεάτρου των τελευταίων χρόνων, στην Κύπρο. Το συγκινητικό έργο της Μάρτα Μπαρσελό σε σκηνοθεσία του Γιώργου Μουαίμη, με την Αννίτα Σαντοριναίου και την Κατερίνα Λούρα στις εξαιρετές ερμηνείες, έκανε πρεμιέρα τον περασμένο Ιανουάριο. Η παράσταση περιόδεψε σε πόλεις της Κύπρου, επέστρεψε στη βάση της στο Θέατρο ΔΕΝΤΡΟ με επιπλέον παραστάσεις και απαντά το sold-out και τώρα, μετά από παράκληση του κόσμου, δίνει ξανά την ευκαιρία σε όσους δεν μπόρεσαν να την δουν ή θα ήθελαν να την ξαναδούν παρουσιάζοντας τρεις τελευταίες παραστάσεις στις 23, 29 και 30 Σεπτεμβρίου.

Θέατρο Δέντρο, Ενότητα 44, Παλλουριώτισσα.

Αποκάλυψη

Η έκθεση Revelation - Αποκάλυψη – Ilham) του Κωνσταντίνου Αβραάμ είναι η τρίτη μιας τριλογίας και είναι το αποτέλεσμα διεργασίας διαλογισμού με



Το Κέντρο Φωτογραφίας 6x6 φιλοξενεί στην Κύπρο έκθεση φωτογραφίας που διοργανώνει η διεθνής φωτογραφική πλατφόρμα GuruShots, στις 22 Σεπτεμβρίου.

λογισμού μέσα από βασικά σχήματα και χρώματα σε συνδυασμό με την έκφραση της ανθρώπινης φιγούρας. Η στιγμή που ανθίζει η έννοια της κάθε λέξης στον άνθρωπο, πέφτει Φως... Ως εκ τούτου αποκαλύπτεται η μορφή που απεικονίζεται. Παρατηρώντας τη συμβαίνει μέσα μας και γύρω μας, ο καλλιτέχνης δημιουργεί μια εικαστική πρόταση ως αντιμετώπιση των πεπραγμένων.

Τα εγκαίνια της εικαστικής έκθεσης «θα τελέσει η αντιπρόεδρος του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού και πρώην Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Αλδα Κουρσουμά, την Τρίτη 26 Σεπτεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Αίθουσα “Κοσμελιώτισσα” στη Λευκωσία. Διάρκεια έως Τρίτη 26 Σεπτεμβρίου.

Μουσική βραδιά

Ο Σύνδεσμος «Φίλοι της Λευκωσίας» και η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου προσκαλούν το κοινό σε μια μαγευτική μουσική βραδιά στην καρδιά της πρωτεύουσας, στην Πλατεία Ελευ-

θερίας. Η φαντασμαγορική αυτή συν-διοργάνωση από τους δύο φορείς αποτελεί πια ετήσιο θεσμό. Υπό τη διεύθυνση της διακεκριμένης και χαρισματικής μαέστρου Ζωής Ζενιώδη, οι κάτοικοι αλλά και οι επισκέπτες της Λευκωσίας θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου σε δημοφιλή ρομαντικά έργα καθώς και αγαπημένες οπερατικές άριες και κλασικά τραγούδια με σολίστ τον καταπληκτικό Κύπριο βαρύτονο Γιώργο Ιωάννου. **Παρασκευή** 22 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες: 22463144, www.cysc.org.cy

Ενα Παρατεταμένο Χάδι

Η ομαδική έκθεση «Ένα Παρατεταμένο Χάδι: Σύγχρονες Αναγνώσεις της Χαρακτηικής» περιλαμβάνει έργα επτά προσκεκλημένων καλλιτεχνών που ζουν και εργάζονται στην Κύπρο μαζί με χαρακτηριστικά από τη συλλογή του Μουσείου Χαρακτηικής Χαμπά, τα οποία συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια μιας πολύχρονης περιόδου εργαστηρίων καλλιτεχνών, από ανταλλαγές,

αγορές και δωρεές. Οι καλλιτέχνες αυτές της έκθεσης ενσωματώνουν τη χαρακτηριστική στην πρακτική τους, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, για να θίξουν θέματα εντοπιότητας και μνήμης, αγάπης και έρωτα, τη διασύνδεση του ανθρώπου με μη ανθρώπινους παράγοντες. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης θα ανακινούνται παράλληλες εκδηλώσεις. Συμμετέχοντες Καλλιτέχνες: Έβελυν Αναστασίου, Παναγιώτης Ανδρέου, Κυριακή Κώστα, Κυριάκος Θεοκάρους, Ελένη Παναγιώτου, Σιμώνη Φιλίππου, Κοραλλία Στεργίδη. Σε διάλογο με έργα από τη συλλογή του μουσείου των: Κώστας Αβερκίου, Ευγενία Βασιλούδη, Στέλιος Βότσας, Κυριάκος Καλλής, Χαράλαμπος Κρασιάς, Στέλλα Λάντσια, Λευτέρης Ολύμπιος, Φρίξος Παπαωνόγιου, Στάς Παράσκος, Μαίρη Πλάντ, Δέσπω Πρίγκη, Ρήνος Στεφανή, Στέλιος Στυλιανού, Χαμπής Τσαγγάρης, Μαρίαννα Τσαγγάρου, Μιχάλης Φαντάρος, Ελένη Χατζηνεοφύτου. Μία συν-επιμέλεια του Ευαγόρα Βανέζη και της Νίκολα Μητροπούλου.

Δημοτικό Μουσείο Χαρακτηικής Χαμπά, Αμμοχώστου 55-59, Λευκωσία. Εγκαίνια: Σάββατο 23 Σεπτεμβρίου ώρα 7:30 μ.μ.



Η παράσταση «Μαμά» σε σκηνοθεσία του Γιώργου Μουαίμη, με την Αννίτα Σαντοριναίου και την Κατερίνα Λούρα επιστρέφει με τρεις τελευταίες παραστάσεις στις 23, 29 και 30 Σεπτεμβρίου. Θέατρο Δέντρο.



Η έκθεση «Revelation - Αποκάλυψη – Ilham) του Κωνσταντίνου Αβραάμ είναι η τρίτη μιας τριλογίας και είναι το αποτέλεσμα διεργασίας διαλογισμού με

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αλλάζουν «στρατόπεδα» οι πελάτες των τραπεζών

Οι αναδιαρθρώσεις των δανείων έχουν «κατεβάσει ρυθμούς» και μειώθηκαν στο τελευταίο τρίμηνο περίπου 300 εκατ.

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Κομβικό αναδεικνύεται το 2023 για τους δανειολήπτες λόγω της ακρίβειας, του πληθωρισμού, της αύξησης των τιμών και των επιτοκίων. Κομβικό είναι και για τις τράπεζες. Όχι από πλευράς κερδών, διότι από το 2022 και μετά είχαν πολλά, αλλά από πλευράς πελατολογίου για το οποίο «ανακατεύεται ξανά η τράπουλα». Οι τράπεζες έχουν μπει σε μία τακτική προσέλκυσης πελατών προσφέροντάς τους χαμηλότερα επιτόκια από τις ανταγωνίστριές τους. Επί της ουσίας, οι δανειολήπτες αντί να προχωρούν σε αναδιαρθρώσεις των δανείων τους ή επαναδιαπραγματεύσεις όρων με τις τράπεζες που συνεργάζονται βάζοντας σταθερά επιτόκια και ό,τι άλλο προσφέρεται προς διευκόλυνση της κατάστασης, προσεγγίζουν τα τραπεζικά ιδρύματα της επιλογής τους με σκοπό

Οι δανειολήπτες αντί να προχωρούν σε αναδιαρθρώσεις των δανείων τους ή επαναδιαπραγματεύσεις των όρων, προσεγγίζουν άλλα τραπεζικά ιδρύματα για να μεταφέρουν το δάνειό τους.



Το αίτημα ενός πελάτη για μεταφορά δανείου του σε άλλη τράπεζα, δεν σημαίνει αυτομάτως ότι θα γίνει αποδεκτό.

να μεταφέρουν το δάνειό τους. Αυτή η πρακτική παρατηρείται πολύ τους τελευταίους μήνες. Βλέποντας οι δανειολήπτες πως από τον Ιούλιο του 2022 η συνολική παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στα επιτόκια έχει φτάσει τις 450 μονάδες βάσης. Δηλαδή, για δάνεια που συνδέονται με επιτόκια τύπου που επηρεάζονται (βλέπε Euribor), πέραν του επιτοκίου που είχε συναφθεί, έχει προστεθεί 4,5%.

Είναι η δεύτερη φορά από την εποχή του κορωνοϊού (από το 2020) που οι τράπεζες μπαίνουν στη λογική αυτή και αποσπούν πελάτες που οι ίδιες θεωρούν ότι αξίζουν να μπουν στο πελατολόγιό τους. Το 2020 οι τράπεζες είδαν μέσω του μορατόριουμ των δόσεων (δου-

νατότητα να μην πληρώσουν το δάνειό τους έως και 9 μήνες) που είχε δοθεί από τους Ευρωπαίους επίδοτες ποιοι πελάτες τους ήταν συνεπείς ακόμα και σε πανδημική περίοδο. Οι τράπεζες έχουν σημειώσει ως σημαντικούς τους πελάτες που δεν μπήκαν στο μορατόριουμ.

Αντίστοιχα και σήμερα, που ορισμένοι πελάτες ψάχνουν διεξόδους για να πάνε σε άλλες τράπεζες που τους συμφέρουν –σύμφωνα με την κρίση τους– καλύτερα. Το ότι θα αιτηθεί ένας πελάτης μεταφορά δανείου του σε άλλη τράπεζα βέβαια, δεν σημαίνει αυτομάτως ότι θα τον δεχθεί η τράπεζα που θα κάνει «κρούση». Οι πελάτες που ενδιαφέρονται να μεταφέρουν το δάνειό τους είναι συνεπείς.

Η κάθε τράπεζα αξιολογεί τα δεδομένα και «κερδίζει» πελάτες προσφέροντάς τους επιτόκια τα οποία προσαρμόζονται ανάλογα στο προφίλ του κάθε δανειολήπτη.

«Εκοψαν φόρα»

Την ροπή μεταφοράς δανείων από τράπεζες σε άλλες τράπεζες επιβεβαιώνουν τρόπον τινά και τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου που δείχνουν ότι οι αναδιαρθρώσεις των δανείων έχουν «κατεβάσει ρυθμούς» από το τέταρτο τρίμηνο του 2022 και μειώθηκαν σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο κατά περίπου 300 εκατομμύρια ευρώ. Και αυτό διότι, όταν το δάνειο ενός δανειολήπτη, που συναντά προ-

βλήματα καταβολής των δόσεων του ρυθμίζεται εσωτερικά από την τράπεζα, προσμετράται στις αναδιαρθρώσεις. Εάν αλλάξει τράπεζα ο δανειολήπτης και μεταφέρει το δάνειό του, προσμετράται ως νέος δανεισμός. Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν στη Βουλή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στη βάση της ενημέρωσης που γίνεται ανά τρίμηνα, οι αναδιαρθρώσεις στο πρώτο τρίμηνο του 2023 μειώθηκαν στα 1,9 δισεκατομμύρια ευρώ από τα 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ που είχαν φτάσει στο τέταρτο τρίμηνο του 2022. Οι αναδιαρθρώσεις αυτές αφορούν και τα στεγαστικά δάνεια, αλλά και τα επιχειρηματικά, με τη «μερίδα του λέοντος» να έχουν τα επιχειρηματικά.

Όπως παρουσιάζονται στα στοιχεία που δόθηκαν, οι τράπεζες αναδιάρθρωσαν δάνεια σε νοικοκυριά ύψους 523 εκατομμυρίων ευρώ και επιχειρήσεων ύψους 1,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Περνώντας στα δεδομένα ανά τραπεζικό ίδρυμα, η Τράπεζα Κύπρου στο πρώτο τρίμηνο του 2023 έκανε αναδιαρθρώσεις δανείων 921 εκατ. ευρώ, ενώ στο τελευταίο τρίμηνο του 2022 είχε κάνει 1,1 δισ. ευρώ. Η Ελληνική Τράπεζα έκανε αναδιαρθρώσεις δανείων ύψους 393 εκατ. ευρώ, έναντι 418 εκατ. ευρώ στο Q4 του 2022. Βάσει των στοιχείων, η Alpha Bank Κύπρου έκανε αναδιαρθρώσεις δανείων 162 εκατ. ευρώ, συγκριτικά με αναδιαρθρώσεις ύψους 170 εκατ. ευρώ στο Q4 του

Τα ποσά αύξησης

Το επιτόκιο για καταθέσεις προθεσμίας έως ενός έτους από νοικοκυριά σημείωσε μείωση στο 0,87% τον Ιούλιο του 2023, σε σύγκριση με 1,21% τον Ιούνιο. Το αντίστοιχο επιτόκιο για καταθέσεις από μη χρηματοδοτικές εταιρείες παρουσίασε μείωση στο 1,68%, σε σύγκριση με 1,86% τον Ιούνιο του 2023. Το επιτόκιο που αφορά καταναλωτικά δάνεια σημείωσε αύξηση στο 5,51% τον Ιούλιο του 2023, σε σύγκριση με 5,23% τον Ιούνιο. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια για αγορά κατοικίας αυξήθηκε στο 4,50%, σε σύγκριση με 4,19% τον Ιούνιο του 2023. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ παρουσίασε αύξηση στο 6,33%, σε σύγκριση με 5,17% τον Ιούνιο του 2023. Τέλος, το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ κατέγραψε αύξηση στο 6,33%, σε σύγκριση με 5,87% τον Ιούνιο. Μετά τις 10 αυξήσεις της ΕΚΤ το βασικό επιτόκιο καθορίζεται πλέον στο 4,5% (από 4,25% πριν), το επιτόκιο καταθέσεων στο 4% (από 3,75% πριν) και το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης στο 4,75% (από 4,5% πριν).

2022. Η Astrobank αναδιάρθρωσε δάνεια ύψους 142 εκατ. ευρώ στο πρώτο τρίμηνο του 2023, έναντι 137 εκατ. ευρώ που αναδιάρθρωσε το Q4 του 2022. Η Eurobank Κύπρου προχώρησε σε αναδιαρθρώσεις 136 εκατ. ευρώ στο Q1 του 2023 και το Q4 του 2022 είχε κάνει 129 εκατ. ευρώ. Η CDB Bank αναδιάρθρωσε 64 εκατ. ευρώ δανείων στο πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, στα ίδια επίπεδα που είχε αναδιαρθρώσει στο τέταρτο τρίμηνο του 2022.

Τέλος, στον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (ΟΧΣ) οι αναδιαρθρώσεις του πρώτου τριμήνου ανήλθαν σε 56 εκατ. ευρώ, έναντι 59,5 εκατ. ευρώ στο τελευταίο τρίμηνο του 2022.

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Κτήριο στο κέντρο της Λευκωσίας

- Εξαώροφο εμπορικό κτήριο, 120μ από τη λεωφόρο Σπύρου Κυπριανού.
- Συνολικό καλυμμένο εμβαδόν 1,271 τ.μ..
- Το ισόγειο αποτελείται από κατάστημα με μεσοπάτωμα.
- Πέντε πανομοιότυποι όροφοι. Ο καθένας αποτελείται από χώρο γραφείου, κουζίνα και τουαλέτες.
- Υπόγειο με εμβαδόν 359 τ.μ. που χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης και αποθήκη.
- Εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις και εξαιρετική πρόσβαση στο κέντρο της Λευκωσίας.

Ref: 6573

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

Go

yield

Ακίνητα υψηλής απόδοσης!

€2,700,000

Κολλάει σε κώδικες και διαφωνίες το e-kalathi

Δόθηκαν διαβεβαιώσεις στην Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού, αλλά οι ενστάσεις κομμάτων και επαγγελματικών κλάδων παραμένουν

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Αν κάτι ανέδειξε η συζήτηση κατά τη χθεσινή συνεδρία της κοινοβουλευτικής επιτροπής Ενέργειας και Εμπορίου στη Βουλή, σε σχέση με το νομοσχέδιο για το e-kalathi, είναι ότι αφενός οι διαφορές των εμπλεκόμενων φορέων και της πλειοψηφίας βουλευτών για το θέμα παραμένουν, και αφετέρου, τη δυσκολία εφαρμογής τέτοιου εργαλείου, λόγω του ότι θα πρέπει να γίνεται σύγκριση όμοιων προϊόντων. Πρόκειται για ένα από τα βασικά θέματα διαφωνίας εμπλεκόμενων φορέων, μεταξύ αυτών του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου και της ΟΕΒ, σε σχέση με το e-kalathi. Το χαρακτηριστικό παράδειγμα που ανέφερε ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ κατά τη διάρκεια της συζήτησης αφορούσε γνωστό αναψυκτικό το οποίο διατίθεται στην κυπριακή αγορά, ωστόσο διαφέρει από την μια στην άλλη υπεραγορά, λόγω της χώρας προέλευσης. Για παράδειγμα, σε μια υπεραγορά μπορεί να διατίθεται το προϊόν το οποίο παράγεται στην Κύπρο, ενώ σε άλλα σημεία ο καταναλωτής να βρίσκει το αντίστοιχο προϊόν, με την ίδια επωνυμία, αλλά με διαφορετική χώρα προέλευσης π.χ. Λίβανο ή Ουγγαρία. Ως εκ τούτου, διαφέρει και η τιμή με αισθητές αυξομειώσεις. Από την πλευρά του ο βουλευτής του ΔΗΚΟ Χρύσος Παντελίδης ανέφερε ότι, από τη

Επιζήμιο το μέτρο για τις επιχειρήσεις και χωρίς ουσιαστικό όφελος για τον καταναλωτή, εκτιμά ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Υπεραγορών.

στιγμή που δεν αναγράφεται στο ράφι αυτή η διαφοροποίηση του προϊόντος στη σήμανσή του, αυτό είναι θέμα που πρέπει να λύσει η ίδια η αγορά, και όχι κάτι που θα λυθεί μέσα από το e-kalathi. Πάντως, ούτε και χθες ήταν εφικτό να αρχίσει η κατ’ άρθρο συζήτηση του νομοσχεδίου, κάτι που φαίνεται ότι παίρνει παράταση για την επόμενη εβδομάδα.

Ελαβε διαβεβαιώσεις η ΕΠΑ

Υπενθυμίζεται ότι βασικές διαφορίες κατά την προηγούμενη συζήτηση του θέματος, είχαν εκφραστεί από την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού, η οποία είχε κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για ενδεχόμενο δημιουργίας συνθηκών καρτέλ μέσα από την εφαρμογή του νομοσχεδίου. Στο δίστημα που μεσολάβησε μέχρι τις αρχές Σεπτεμ-



Για άλλη μια φορά η συζήτηση για το e-kalathi ήταν μια στέρμονη ανταλλαγή απόψεων και διαφωνιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, αλλά και των βουλευτών. Συνεχίζεται εκ νέου την επρχόμενη εβδομάδα.

βρίου, πραγματοποιήθηκε συνάντηση της νέας διεύθυνσης της ΕΠΑ με τον υπουργό Ενέργειας Γιώργο Παπαναστασίου και φαίνεται ότι δόθηκαν οι διαβεβαιώσεις προς την Επιτροπή ότι οι εισηγήσεις της θα ληφθούν υπόψη. Όπως συγκεκριμένα ανέφερε η ανώτερη λειτουργός της ΕΠΑ ενώπιον της Βουλής Τζωρτζία Καστάνου Καραπατάκη, κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε, διαβιβάστηκε το νομοσχέδιο από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή και η ΕΠΑ έστειλε σχόλια για τις θέσεις και τις εισηγήσεις μας, προς το υπουργείο. Στη συνέχεια έγινε μια συνάντηση της νέας σύνθεσης της Επιτροπής με τον υπουργό Ενέργειας, κατά την οποία η ΕΠΑ έλαβε διαβεβαιώσεις ότι θα ληφθούν υπόψη όσα είχαν σχολιαστεί και οι εισηγήσεις που έγιναν,

καθώς και ότι θα πραγματοποιηθούν οι κατάλληλες ενέργειες ώστε η πλατφόρμα που θα δημιουργηθεί θα τύχει τακτικής παρακολούθησης και τα στοιχεία, σε περίπτωση που ζητηθούν από την ΕΠΑ, θα μπορούν να σταλθούν. Η Επιτροπή Ενέργειας ζήτησε όπως η θέση της ΕΠΑ για το θέμα, δοθεί και γραπτώς.

Επηρεάζονται 220 επιχειρήσεις

Από εκεί και πέρα, οι διαφορίες παραμένουν και περιστρέφονται γύρω από τον προβληματισμό αν το συγκεκριμένο εργαλείο θα είναι ωφέλιμο τελικά για τους καταναλωτές ή μάλλον επιζήμιο προς τις επιχειρήσεις. Με πιο έντονη τη θέση του Συνδέσμου Υπεραγορών, η οποία εκφράστηκε από τον πρόεδρο το συνδέσμου Χαράλαμπο

Παπαντωνίου, ο οποίος έκανε λόγο για το κτύπημα που θα δεχτούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του κράτους, με ανοικτό το σενάριο κάποιες να βάλουν τελικά λουκέτο. Όπως ανέφερε, στον σύνδεσμο των υπεραγορών αριθμούν 250 μέλη, εκ των οποίων τα 220 είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. «Θεωρούμε ότι το μέτρο που προσπαθεί να επιβάλει η κυβέρνηση δεν έχει ουσιαστική επίδραση για την τσέπη του καταναλωτή», ανέφερε, αντιπαραθέτοντας την επιβάρυνση που δέχεται ο καταναλωτής λόγω της αύξησης του κόστους καυσίμων, του ηλεκτρικού ρεύματος και των επιτοκίων, το οποίο έχει γονατίσει τα νοικοκυριά. Σε κάθε περίπτωση, θέση του Συνδέσμου είναι ότι υπάρχει επαρκής διαφάνεια στην αγορά σε σχέση με τις τι-

μές των προϊόντων υψηλής κατανάλωσης και σημασίας, ενώ σημειώνει ότι οι υπεραγορές προβαίνουν σε διαφημίσεις τόσο στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο, στις ιστοσελίδες τους, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε άλλες ηλεκτρονικές εφαρμογές και εκδίδουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα καταλόγους με προσφορές, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να αξιοποιήσουν την σχετική πληροφόρηση που παρέχεται κατά τρόπο ουσιαστικό. Κάνει επίσης λόγο για στρέβλωση της τιμολογιακής στρατηγικής, των προσφορών και των προωθητικών ενεργειών των υπεραγορών και των προμηθευτών, τη δημιουργία αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ κωδικών προϊόντων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία προϊόντων και μεταξύ μικρών τοπικών υπεραγορών

που διαθέτουν μεγάλη γκάμα από προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, και την υπονόμευση της ποιότητας και της εξυπηρέτησης των καταναλωτών. Αναφέρει επίσης ότι με την εφαρμογή της πλατφόρμας προωθείται η ανταλλαγή ευαίσθητων εμπιστευτικών πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων, κάτι το οποίο συνιστά εξ αντικειμένου ανταγωνιστική συμπεριφορά και απαγορεύεται από τον περί προστασίας του Ανταγωνισμού νόμο του 2022.

Η θέση του ΔΗΣΥ

Ενστάσεις για το νομοσχέδιο εξακολουθεί να διατυπώνει ο Αβέρωφ Νεοφύτου, κάνοντας λόγο για κίνηση περισσότερο επικοινωνιακή παρά επί της ουσίας και προς όφελος του καταναλωτή. Χαρακτήρισε το νομοσχέδιο μια φωτοβολίδα, εκφράζοντας την εκτίμηση ότι ακόμη και αν περάσει στην επόμενη ολομέλεια της Βουλής, δεν θα λύσει το πρόβλημα του αυξημένου κόστους ζωής για τον καταναλωτή. Έντονη ανησυχία για τις προεκτάσεις από τυχόν εφαρμογή του ψηφιακού εργαλείου εξέφρασε και ο πρόεδρος της Επιτροπής Κυριάκος Χατζηγιάννης, περιγράφοντάς το ως πολύ ευαίσθητο θέμα για το οποίο, όπως ανέφερε, δεν προηγήθηκε η απαιτούμενη διαβούλευση.

Σε δηλώσεις του ο βουλευτής του ΔΗΚΟ Χρύσος Παντελίδης έκανε λόγο για μικροπολιτικές σκοπιμότητες και διάθεση κωλυσιεργίας από τον πρόεδρο

Υπάρχουν θέματα που πρέπει να λύσει η ίδια η αγορά, δεν θα λυθούν μέσα από το e-kalathi, υπέδειξε ο Χ. Παντελίδης.

της Επιτροπής και του άλλους βουλευτές του ΔΗΣΥ με στόχο, όπως ανέφερε, να μπλοκάρουν την κυβερνητική πρωτοβουλία. Κάλεσε, δε, το ΔΗΣΥ αλλά και τα άλλα κόμματα να προχωρήσουν σε κατ’ άρθρο συζήτηση του νομοσχεδίου εντός της Επιτροπής. Από την πλευρά του ο βουλευτής Κώστας Κώστα του ΑΚΕΛ, υπογράμμισε ότι «Δεν είμαστε εναντίον της οποιαδήποτε προσπάθειας που προάγει τα συμφέροντα καταναλωτών», υπέδειξε ωστόσο ότι οι ίδιοι οι φορείς εκφράζουν την αντίθεση και τις επιφυλάξεις τους. Τόνισε ότι το οποιοδήποτε μέτρο θα βοηθούσε στη διαφάνεια είναι καλοδεχούμενο, αν και ξεκαθάρισε ότι το μέτρο δεν θα αποτελέσει ουσιαστικό εργαλείο αντιμετώπισης της ακρίβειας που ταλανίζει τους καταναλωτές.

Στα μεταχειρισμένα προϊόντα στρέφονται οι καταναλωτές στην Ελλάδα, λόγω της ακρίβειας

Με αύξηση κατά 7% έκλεισε το β’ τρίμηνο του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022 ο κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο, αύξηση, πάντως, που σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με τις ανατιμήσεις σε σειρά αγαθών και λιγότερο με την αύξηση της κατανάλωσης. Ενδεικτικό του παραπάνω είναι ότι η αύξηση του τζίρου στα σούπερ μάρκετ ήταν της τάξης του 10,1%, μικρότερη στην πραγματικότητα από τη μέση αύξηση της τιμής ανά μονάδα προϊόντος που καταγράφεται στα τρόφιμα και εν γένει στα είδη παντοπωλείου.

Από τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) προκύπτει επίσης η επίδραση του τουρισμού στην αύξηση του τζίρου του λιανεμπορίου, ειδικά μάλιστα σε ό, τι αφορά τον τουρισμό στην πρωτεύουσα. Αλλο ενδιάμεσον στοιχείο που αποτυπώνεται συνεχώς από πέρυσι στα στοι-

Το λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών είχε τη μεγαλύτερη αύξηση τζίρου το β’ τρίμηνο σε ετήσια βάση.

χεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον τζίρο του λιανεμπορίου είναι η αύξηση των πωλήσεων μεταχειρισμένων ειδών, κάτι που συνδέεται τόσο με το φαινόμενο της ακρίβειας και την αναζήτηση φθηνότερων λύσεων, όσο και με την τάση που επικρατεί γενικότερα για την αγορά μεταχειρισμένων ειδών, από ηλεκτρονικές συσκευές έως είδη ένδυσης και γενικότερα μόδας.

Από τα στοιχεία προκύπτει επίσης ότι μεγαλύτερη αύξηση του τζίρου είχαν οι μεγάλες λιανεμπορικές επιχειρήσεις.



Ο κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο ενισχύθηκε κατά 7% το β’ τρίμηνο του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022, αύξηση που σχετίζεται κυρίως με τις ανατιμήσεις και λιγότερο με την αύξηση της κατανάλωσης.

Κι αυτό διότι, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, ο τζίρος του μικρομεσαίων επιχειρήσεων του τομέα του λιανεμπορίου διαμορφώθηκε κατά το β’ τρίμηνο του 2023 σε 9,92 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 3,1% σε σύγκριση με το β’ τρίμηνο του 2022. Με άλλα λόγια, οι μικρομεσαίες λιανεμπορικές επιχειρήσεις σημείωσαν πολύ χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης σε σύγκριση με το σύνολο του λιανεμπορίου. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η ΕΛΣΤΑΤ, ο τζίρος του λιανεμπορίου κατά το β’ τρίμηνο του 2023 διαμορφώθηκε σε 16,91 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 7% σε σύγκριση με τον τζίρο του β’ τριμήνου του 2022, όταν είχε διαμορφωθεί σε 15,8 δισ. ευρώ. Εξαιρουμένων των κλάδων τροφίμων, οχημάτων και καυσίμων, ο τζίρος του λιανεμπορίου διαμορφώθηκε κατά το β’ τρίμηνο του 2023 σε 6,11 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 6,8% σε σύγκριση

με το β’ τρίμηνο του 2022. Σε επίπεδο α’ εξαμήνου 2023 ο τζίρος του λιανεμπορίου διαμορφώθηκε σε 31,78 δισ. ευρώ έναντι 28,93 δισ. ευρώ το α’ εξάμηνο του 2022, ενισχυμένος κατά 9,8%. Οι δραστηριότητες που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών του δεύτερου τριμήνου του 2023 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022 είναι το λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών σε καταστήματα με αύξηση 49,7% και η πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων με αύξηση 23,3%. Οι περιφέρειες που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών του δεύτερου τριμήνου του 2023 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022 είναι η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων με αύξηση 9,8% και η Περιφέρεια Αττικής με αύξηση 9,5%.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Η μεγάλη πλημμύρα

Οι υποδομές της χώρας είχαν φτιαχτεί με προδιαγραφές που δεν ανταποκρίνονται στην κλιματική κρίση.

600 τόνοι νερό/στρέμμα και να μην πλημμυρίζουμε; Προφανώς, όχι. Αλλά το θέμα δεν είναι αυτό – και δεν ωφελεί να πετάμε την μπάλα στην εξέδρα. Το θέμα είναι ότι δεν έχουμε καν αρχίσει προετοιμασία για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων. Οτι έχουμε επιδείξει απόλυτη αδράνεια παρά τις προειδοποιήσεις όλων – και τις ίδιες της φύσης. Είναι η γενικευμένη απροθυμία να δούμε το πρόβλημα στις πραγμα-

τικές διαστάσεις του και μια ισχυρή ροπή του πολιτικού συστήματος να εθελουφλεί, με αποτέλεσμα να βαδίζουμε, κόμπι και σήμερα, σε λάθος κατευθύνσεις: Πώς, αλήθεια, να εξηγήσεις το γεγονός ότι πριν από δέκα ημέρες, πριν καλά καλά σβήσουν οι φωτιές στα ελληνικά δάση, το υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε να φέρει στη Βουλή νομοσχέδιο που διευκολύνει την κατά παρέκκλιση του νόμου εκτός σχεδίου δόμηση;

Οι ημέρες είναι σκληρές και αυτές που έρχονται θα είναι κοινωνικά και πολιτικά πολύ δύσκολες. Υπάρχουν ερωτήματα που έχουν τεθεί στον δημόσιο διάλογο για την τρέχουσα διαχείριση της κατάστασης – παράδειγμα, γιατί ενώ ήταν προβλέψιμο το μέγεθος της απειλής, δεν ειδοποιήθηκαν οι κάτοικοί τους να εκκενώσουν τα χωριά

που ήταν βέβαιο ότι θα πλημμυρίσουν; Υπάρχουν ερωτήματα για τα έργα που είχαν γίνει στον Κάμπο μετά τις πλημμύρες που είχε προκαλέσει ο «Ιανός» προ τριετίας – πώς, αλήθεια, εξηγείται, για παράδειγμα, ότι κατέρρευσαν νεόκτιστες γέφυρες, με ποιες μελέτες, προδιαγραφές και με ποιες διαδικασίες κτίστηκαν; Υπάρχει κι άλλο ένα, μείζον θέμα, as μν καθείς μέσα στη μεγάλη ένταση που εύλογα θα επικρατήσει τις επόμενες ημέρες: Να αποφασίσουμε να ξανακτίσουμε τις υποδομές της χώρας μας, ώστε να τις κάνουμε ανθεκτικές στην κλιματική κρίση. Γιατί, και οι καλύτερες από αυτές, είχαν φτιαχτεί με προδιαγραφές που δεν αντιστοιχούν σε συνθήκες κλιματικής κρίσης – που θα υπάρχε 20-30 χρόνια αφότου πάψουν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Τώρα οι υπηρεσίες μας πρέπει να γίνουν ικανές να σβήνουν τις φωτιές των χειμώνα – φροντίζοντας τα δάση, καθαρίζοντάς τα, ανοίγοντας δασικούς δρόμους και αντιπυρικές ζώνες. Οι δρόμοι, οι γέφυρες και τα λιμάνια να αντέχουν σε σφοδρές καταιγίδες. Τα αντιπλημμυρικά έργα να προσαρμόσονται ώστε να υποδέχονται μεγαλύτερες ποσότητες νερού – δεν αντέχουν, αυτό σε λίγο θα φανεί και στα περί την Πεντέλη προάστια. Τα δίκτυα ηλεκτροδότησης να μεγαλώσουν και να ενισχυθούν, ώστε να μην προκαλούν πυρκαγιές, ούτε να διαλύονται από τις θύελλες. Μπροστά μας έχουμε ένα τιτάνιο έργο ανασυγκρότησης των υποδομών. Το χρωστάμε στα παιδιά μας.

kallitsiskostas@yahoo.com

Ξέφυναισε; Ναι. Ήταν ξαφνική; Οχι. Δεν ήταν μόνο η μεγάλη εικόνα, του κόσμου, γνωστή: Η κλιματική κρίση επελαύνει, με 66% πιθανότητες πάμε να ξεπεράσουμε το όριο του 1,5 βαθμού Κελσίου πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, καταφέραμε να εξασθενεί το Gulf Stream στον Ατλαντικό, φέτος ήταν το θερμότερο καλοκαίρι που έχει καταγραφεί, hotspot της υπερθέρμανσης η Μεσόγειος. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα πυκνώνουν και αλληλοτροφοδοτούνται, καύσωνες και μεγαπυρκαγιές διαδέχονται οι πιο άγριες καταιγίδες και πλημμύρες. Φαινόμενα που θα συνέβαιναν κάθε 500 ή 1.000 χρόνια, συμβαίνουν κάθε 1-2 χρόνια. Η νέα κανονικότητα στον κόσμο είναι τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Το γνωρίζαμε όλοι. Ήταν γνωστοί και οι κίνδυνοι που

απειλούσαν/απειλούν ειδικά την Ελλάδα. Οι ερευνητές της Ακαδημίας Αθηνών, η Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος, οι επιστημονικές ομάδες της διαΔΕΟΟς υπό τον Κώστα Καρτάλη, πολλοί, έγκαιρα, με έγκυρο τρόπο και ασφαλή τεκμηρίωση έχουν αναλύσει κι έχουν προειδοποιήσει γι’ αυτά που βιώνουμε σήμερα. Αλλά δεν είναι μόνο οι μελέτες, που κτυπούσαν όλους τους κώδωνες κινδύνου. Ήταν και όσα βιώνουμε τα τελευταία χρόνια: Από την ξηρασία και τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007 και του 2021 μέχρι τη «Μήδεια», τον «Ιανό» και τις πλημμύρες στην Κρήτη πέρυσι τέτοια εποχή – σε 10 λεπτά είχε πέσει όσο νερό έπεφτε σε 3-4 χρόνια. Η φύση μας είχε προειδοποιήσει. Μα θα ήταν δυνατόν να πέφτουν

Πέφτουν βροχή οι καταγγελίες από καταναλωτές

Ξεπέρασαν τις 1.500 – Οι περισσότερες αφορούν την ακρίβεια, την ενέργεια και τη μη αναγραφή τιμής

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τους τελευταίους μήνες και μετά την επαναφορά του φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα και τον τερματισμό των επιδοτήσεων στο ηλεκτρικό ρεύμα, τα παράπονα και οι καταγγελίες καταναλωτών σε σχέση με την ακρίβεια φτάνουν μαζεμένα στον Παγκύπριο Σύνδεσμο Καταναλωτών. Σύμφωνα με την λειτουργό του Συνδέσμου Βιργίνια Χρήστου, αρκετές από τις περιπτώσεις σχετίζονται με την πρόσφατη εφαρμογή του μέτρου για τον μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ σε επτά κατηγορίες προϊόντων βασικής ανάγκης και το ότι δεν εφαρμόζεται σε κάποιες επιχειρήσεις. Λαμβάνονται επίσης καθημερινά παράπονα από καταναλωτές για συνεχείς αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων και των καυσίμων, και γίνονται αναφορές ότι τα τελευταία μέτρα όπως η επέκταση του μηδενικού συντελεστή

15 αφορούσαν περιπτώσεις επιβατών της πτήσης από Ρώμη - Λάρνακα της Cyprus Airways στις 31 Αυγούστου. Ανέφερε επίσης ότι μετά την πανδημία του κορωνοϊού, τα παράπονα αυτής της φύσεως έχουν αυξηθεί λόγω και των απεριγνών ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας, τις καθυστερήσεις πτήσεων λόγω των ελλείψεων προσωπικού καμπίνας και εδάφους, και κατ' επέκταση και τον εσφαλμένο χειρισμό αποσκευών σε αρκετές περιπτώσεις. Διευκρίνισε, ωστόσο, ότι για θέματα που αφορούν δικαιώματα επιβατών, αρμόδιοι είναι το ευρωπαϊκό κέντρο καταναλωτή που έχει επιβαρυνθεί και αυτό με αρκετές καταγγελίες, καθώς και το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας που είναι ο Εθνικός Αρμόδιος Φορέας εφαρμογής του (ΕΚ) 261/2004 που αφορά αποζημίωση και παροχή βοήθειας στους επιβάτες σε περίπτωση άρνησης



Κατά τον μήνα Αύγουστο έχουν καταγραφεί είκοσι περιπτώσεις μη καταγραφής τιμών στα προϊόντα, ή διαφορά στην τιμή του ταμείου από την τιμή στο ράφι, οι πλείστες εξ αυτών σε Πάφο και Αγία Νάπα.

στη Ζάκαρη και τον καφέ δεν αποτελούν ουσιαστικά μέτρα κατά της ακρίβειας και δεν προστατεύουν τους καταναλωτές. Αίτημα σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται να είναι η επαναφορά της επιδότησης στα καύσιμα και η αύξηση της λίστας των προϊόντων με μηδενικό ή μειωμένο ΦΠΑ.

Ο αριθμός παραπόνων/καταγγελιών που σχετίζονται με την ακρίβεια, ανήλθε μέχρι τις 18 Σεπτεμβρίου, στις 215. Ο αριθμός για όλο το 2022 ήταν 89, και πρόκειται για μια αύξηση γύρω στο 142%. Αύξηση –στα 1.585– σημείωσαν και τα παράπονα καταναλωτών που σχετίζονται με την ενέργεια, τα σχέδια χορηγιών του υπουργείου Ενέργειας Εμπορίου και Βιομηχανίας, την ΑΗΚ και τις ΑΠΕ. Συγκεκριμένα, πρόκειται για 98 παράπονα τα οποία αφορούν μεταξύ άλλων:

- Γραφειοκρατία με αποτέλεσμα τη μη εξυπηρέτησή τους.
- Την αδυναμία συμπλήρωσης της αίτησης για συμμετοχή στο σχέδιο χορηγιών του υπουργείου η οποία διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή.
- Τις χρεώσεις ηλεκτρικού ρεύματος μετά τον τερματισμό της επιδότησης τέλος Μαΐου στον λογαριασμό διμηνίας Ιουνίου.
- Θέματα αυξημένης ένδειξης στους μετρητές της ΑΗΚ, που σύμφωνα με καταγγελίες δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματική κατανάλωση. Η πλειονότητα των προβλημάτων επιλύθηκε.

Ταξίδια και ηλεκτρονικές απάτες

Κατά 82% έχουν αυξηθεί τα παράπονα για ηλεκτρονικές απάτες (88 μέχρι τις 18 Σεπτεμβρίου φέτος), ενώ στο 150% είναι η αύξηση για απάτες μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων με την χρήση επωνυμίας διαφόρων επιχειρήσεων (45 καταγγελίες έναντι 18 για όλο το 2022). Αύξηση έχει σημειωθεί επίσης και στα παράπονα/καταγγελίες που αφορούν ακυρώσεις πτήσεων, καθυστερήσεις επιβίβασης, είτε εσφαλμένο χειρισμό αποσκευών. Όπως ανέφερε στην «Κ» η Β. Χρήστου, από τα 161 παράπονα που υποβλήθηκαν μέχρι τον Σεπτέμβριο, τα



QuickHub

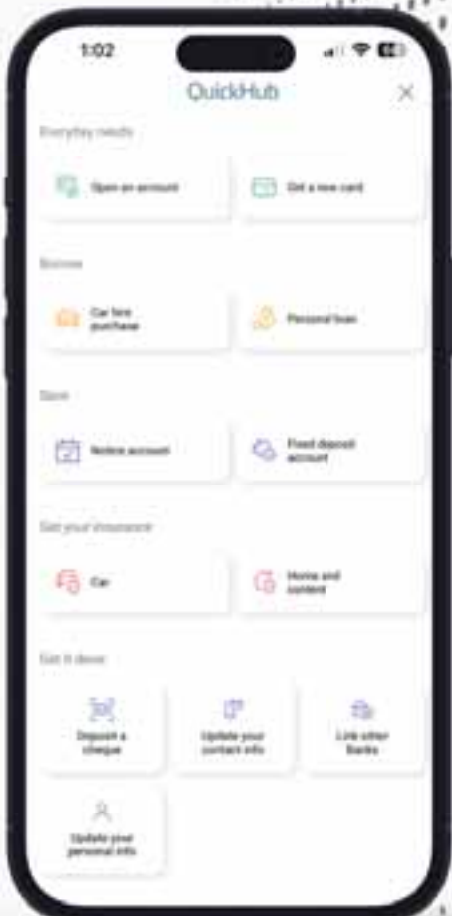
Ένα τραπεζικό κατάστημα στα χέρια σου

Διαθέσιμο σε BoC Mobile App και Internet banking.

bankofcyprus.com 800 00 800



Σε κάθε επόμενη κίνηση



Τράπεζα Κύπρου



επιβίβασης ή μεταίωσης ή καθυστέρησης της πτήσης τους.

Δεν αναγράφουν τιμές

Κατά 26% αυξήθηκαν οι καταγγελίες για μη αναγραφή τιμών στο καρτελάκι ή το ράφι όπου διατίθεται το προϊόν. Συγκεκριμένα από 165 πέρσι, ο αριθμός καταγγελιών έφτασε τις 208 μέχρι τις 18 Σεπτεμβρίου 2023. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και τα παράπονα καταναλωτών που διαπιστώνουν διαφορά της αναγραφόμενης τιμής του προϊόντος στο ράφι, σε σχέση με το τι τους χρεώνεται τελικά στο ταμείο του καταστήματος. Ολοένα και περισσότερες περιπτώσεις μη αναγραφής τιμών εντοπίζονται το τελευταίο διάστημα, ειδικά σε παράλιες τουριστικές περιοχές. Συγκεκριμένα για το μήνα Αύγουστο έχουν καταγραφεί είκοσι περιπτώσεις, οι περισσότερες εκ των οποίων αφορούν το λιμανάκι της Πάφου και την περιοχή της Αγίας Νάπας. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι υπάρχει η ανάγκη για εντατικότερους ελέγχους σε αυτές τις περιοχές.

Οι μειώσεις

Στα καλά της σύγκρισης των δύο περιόδων είναι η μείωση που καταγράφηκε σε περιπτώσεις εφαρμογής της εγγύησης προϊόντων (339 πέρσι έναντι 237 μέχρι τον Σεπτέμβριο 2023). Μειώθηκαν επίσης κατά 22% οι καταγγελίες για αθέμιτες εμπορικές πρακτικές (98 πέρσι έναντι 76 φέτος), κατά 30% για την ασφάλεια τροφίμων (από 56 πέρσι στις 39 φέτος) καθώς και μικρή μείωση στις καταγγελίες για καταχρηστικούς όρους σε καταναλωτικά έγγραφα.

Το e-kalathi

Όσον αφορά το e-kalathi, το οποίο βρίσκεται εκ νέου στην επικαιρότητα, ο Σύνδεσμος Καταναλωτών θεωρεί ότι παρόλο που είναι μέτρο που δεν θα συμβάλει άμεσα στη μείωση πληθωρισμού και της ακρίβειας, εντούτοις έμμεσα δημιουργεί μιας μορφής υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, το οποίο πρακτικά θα επηρεάσει την αγορά και ίσως να δώσει σταδιακά μείωση των τιμών από τις διάφορες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Εκφράζονται ωστόσο, αν και μεμονωμένα, κάποιες επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητά του. Όπως εξήγησε η κυρία Χρήστου, καταναλωτές αναφέρουν ότι λόγω του ότι είναι ηλεκτρονικό εργαλείο ενδεχομένως να μην μπορεί να αξιοποιηθεί από το σύνολο των καταναλωτών, κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΝΤΙΝΓΚ**

Τα χρήσιμα μαθήματα από την κατάρρευση της Lehman Brothers

Ένα πρωινό Δευτέρας πριν από δεκαπέντε χρόνια η κατάρρευση της Lehman Brothers πυροδότησε τη χειρότερη οικονομική κρίση από το Μεγάλο Κραχ του 1929. Οι περισσότερες προηγμένες οικονομίες βυθίστηκαν σε βαθιά και οξεία ύφεση. Το δημόσιο χρέος τους αυξήθηκε. Και το χειρότερο όλων είναι ότι η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση κλόνισε την εμπιστοσύνη των ανθρώπων στη φιλελεύθερη οικονομική τάξη του προηγμένου κόσμου, η οποία είχε ενισχυθεί μετά την κατάρρευση του κομμουνισμού στην Ευρώπη το 1989/1990. Από καθιστά ακόμη πιο ζωτικής σημασίας το να αποτραπεί η οιαδήποτε επανάληψη μιας τέτοιας κρίσης. Εντούτοις, οι αρμόδιοι αξιωματούχοι των αντίστοιχων κεντρικών τραπεζών, καθώς και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπ' όψιν τους όσα διδάχθηκαν από την κρίση του 2008; Σε γενικές γραμμές, αυτό φαίνεται να ισχύει. Κατά τη 10η επέτειο της κρίσης της Lehman Brothers το 2018, είχα συ-

νοψίσει τη δική μου άποψη για το θέμα σε μια σειρά δέκα μαθημάτων. Εκείνη την περίοδο είχα συγκεκριμένα καταλήξει στο εξής συμπέρασμα: «Οι άνθρωποι σπάνια κάνουν τα ίδια λάθη δύο φορές διαδοχικά... Οι δυτικές οικονομίες έχουν ενισχύσει το αμυντικό τους σύστημα επαρκώς έναντι της επανάληψης μιας κρίσης τύπου Lehman».

Φυσικά, ο εφσουςασμός και η συμπεριφορά της αγέλης παραμένουν μέγρος της ανθρώπινης φύσης. Ως αποτέλεσμα, οι οικονομικές κρίσεις ενδέχεται να επανέλθουν. Παρά ταύτα, σε γενικές γραμμές, οι Αρχές τώρα πλέον τελούν εν εγρηγόρσει για πιθανούς συστημικούς κινδύνους. Από αυτή την άποψη, αντιμετώπισαν αρκετά καλά τη βραχεία διάρκεια οικονομική αναταραχή μετά το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 τον Φεβρουάριο του 2020, την κατάρρευση της αμερικανικής τράπεζας Silicon Valley Bank, καθώς και εκείνην της ελβετικής Credit Suisse φέτος τον Μάρτιο, με κρίσιμες αποφάσεις που έ-

πρεπε να ληφθούν γρήγορα. Και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, οι Αρχές έχουν δείξει ότι έχουν τη δυνατότητα να περιορίσουν τον κίνδυνο μετάδοσης, ενώ ειδικά στην περίπτωση της Ελβετίας φάνηκε πως μπορούν να αντιμετωπίσουν ακόμη και μια προβληματική μεγάλη τράπεζα με αρκετά συντεταγμένο τρόπο. Συνολικά, οι τράπεζες φαίνεται επίσης να έχουν βελτιωμένη κεφαλαιοποίηση και ρυθμιστικό πλαίσιο. Από πολλές απόψεις, τα τελευταία πέντε χρόνια ήταν ασυνήθιστα ταραχώδη. Ειδικότερα, το γεγονός ότι οι περισσότερες αναταράξεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν προκάλουν απώλεια ελέγχου με κάνει να είμαι βέβαιος ότι τουλάχιστον η σημερινή γενιά των αξιωματούχων που διαμορφώνουν πολιτική, δεν θα επιτρέψει να συμβεί ξανά μια καταστροφή τόσο σφοδρή όσο η μεγάλη οικονομική κρίση του 2008/2009. Τους εύχομαι καλή τύχη.

Ο κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΤΖΟΝ ΟΝΤΑΝΕΛ** και **ΜΑΡΙ ΜΑΝ** / REUTERS

Τα ακίνητα, η αξίλλειος πτέρνα της Σουηδίας

Επί σειρά μηνών η κυβέρνηση της Σουηδίας προσπαθούσε να υποβαθμίσει την κρίση στην αγορά ακινήτων, που κλόνισε την εμπιστοσύνη προς το κράτος, επαναδιατυπώνοντας ένα απλό μήνυμα: ορισμένες εταιρείες αντιμετωπίζουν προβλήματα, όχι όμως και η χώρα. Τώρα ο όμιλος επενδύσεων σε ακίνητα Heimstaden Bostad, με κεφάλαια ύψους 30 δισ. δολ. και πληθώρα κατοικιών από τη Στοκχόλμη μέχρι το Βερολίνο, παλεύει με προβλήματα χρηματοδότησης. Αυτή η κρίση επιφέρει πλήγμα σε έναν από τους ιδιοκτήτες της, την Alecta, το μεγαλύτερο συνταξιοδοτικό ταμείο της χώρας. Αυτό αναμφίβολα αυξάνει το διακύβευμα για τη Σουηδία, η οποία έχει δεχθεί σοβαρό κτύπημα στην αγορά ακινήτων εξαιτίας της αύξησης των επιτοκίων το 2022.

Η μεταβολή αυτή έθεσε αιφνίδιο τέλος σε μια δεκαετία σχεδόν δωρεάν χρήματος. Αν και η χώρα λογίζεται ως μια από τις πλουσιότερες στη Γηραιά Ήπειρο, εντούτοις έχει την αξίλλειο πτέρνα της, τα ακίνητα. Οι τράπεζες

έχουν δανείσει περισσότερα από 4 τρισ. κορώνες Σουηδίας (360 δισ. δολάρια) σε ιδιοκτήτες ακινήτων. Βεβαρημένοι από αυτά τα στεγαστικά δάνεια, οι Σουηδοί είναι δύο φορές πιο υπερχρεωμένοι από τους Γερμανούς ή τους Ιταλούς. Η κρίση ακινήτων επιδεινώθηκε προ ημερών, όταν το συνταξιοδοτικό ταμείο Alecta, με το 38% στον Heimstaden Bostad, δήλωσε πως ο τελευταίος χρειάζεται μετρητά και πως μπορεί να συνεισφέρει. Η τράπεζα Swedbank υπολογίζει το τρέχον έλλειμμα του Heimstaden Bostad σε περίπου 30 δισ. κορώνες (2,7 δισ. δολάρια). Η χρηματοοικονομική ρυθμιστική αρχή της Σουηδίας ερευνά αρχικά το γιατί και πώς το ταμείο Alecta είχε επενδύσει 4,5 δισ. δολάρια στον κολλοσσό ακινήτων, μια προβληματική επένδυση ίση με το 4% των κεφαλαίων του.

Ενδώς μεταδίδεται η κρίση και οξύνεται, η κυβέρνηση δείχνει ετοιμότητα, αν και εύχεται να μη χρειαστεί να δράσει. Η Καρολίνα Είςχολμ, γενική

διευθύντρια του Γραφείου Χρέους της Σουηδίας, είχε δηλώσει πως η κυβέρνηση έφερε στους ώμους της μικρό φορτίο χρέους, οπότε μπορεί να δανειστεί περισσότερα και να παρέμβει μέσω εγγυήσεων ή επιδοτούμενων δανείων. Καλά πληροφορημένες πηγές τόνισαν ότι, ενώ το κράτος ήταν πρόθυμο να βοηθήσει κατ' αρχάς, έχει επιγνώση των αντιδράσεων και του πολιτικού κόστους από τη στάριξη εταιρειών που είχαν αναλάβει μεγάλους κινδύνους.

Η Σουηδία συγκαταλέγεται μεταξύ των πρώτων ευρωπαϊκών χωρών που έχει προβλήματα λόγω αυξημένων επιτοκίων, επειδή μεγάλο μέρος του χρέους της σε ακίνητα είναι βραχυπρόθεσμο, καθιστώντας την προάγγελο για την ευρύτερη περιφέρεια. Λόγου χάριν, το διογκωμένο κόστος χρήματος έχει συγκλονίσει και τη Γερμανία. Περρίπου οι μισοί ιδιοκτήτες ακινήτων στη Σουηδία έχουν στεγαστικά δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου, οπότε κάθε άνοδος του αυξάνει τη δόση τους.

Φόβοι για νέο πόλεμο στον Καύκασο

Τον αρμενικό θύλακο του Ναγκόρνο -Καραμπάχ βομβαρδίζει το Αζερμπαϊτζάν

Τρία χρόνια μετά τον δεύτερο πόλεμο μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Αρμενίας, που κράτησε 44 ημέρες το φθινόπωρο του 2020, η απειλή μιας νέας σύρραξης στον Καύκασο επανήλθε στο προσκήνιο. Από χθες το πρωί οι δυνάμεις του Μπακού άρχισαν να βομβαρδίζουν με μονάδες πυροβολικού και μη επανδρωμένα αεροπλάνα τον αρμενικό θύλακο του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, που βρίσκεται εντός της επικράτειας του Αζερμπαϊτζάν, αλλά έχει ανακηρυχθεί αυτόνομη Δημοκρατία του Αρτσάχ από τον Δεκέμβριο του 1991, παράλληλα με τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης.

Σε ανακοίνωσή του το υπουργείο Άμυνας των Αζέρων ανέφερε ότι οι δυνάμεις του ξεκίνησαν «αντιτρομοκρατική επιχείρηση τοπικού χαρακτήρα» και ότι η ειρήνη στην περιοχή δεν είναι δυνατό να διασφαλιστεί παρά μόνο αν αποχωρήσουν τα στρατεύματα της Αρμενίας και διαλυθούν οι τοπικές αρχές των αυτονομιστών. Η κυβέρνηση του Μπακού υποστηρίζει ότι τα στρατεύματά της πλάντουν μόνο στρατιωτικούς στόχους και έχουν ανοίξει διαδρόμους για την εκκένωση του άμαχου

Παρέμβαση της ρωσικής ειρηνευτικής δύναμης ζητεί το Ερεβάν, ενώ η Ε.Ε. καλεί το Μπακού να σταματήσει τις εχθροπραξίες.

πληθυσμού. Από την πλευρά της, η Αρμενία κατήγγειλε «ευρείας κλίμακας επίθεση» εναντίον των ομοεθνών της και κατηγόρησε τους Αζέρους ότι επιδιώκουν εθνοκάθαρση στη διαφιλονικούμενη περιοχή.

Στον πόλεμο του 2020 οι Αζέροι ανακατέλαβαν εδάφη που είχαν κερδίσει οι Αρμένιοι το 1991, αφήνοντας μόνο έναν ανοικτό διάδρομο ανάμεσα στην Αρμενία και το Ναγκόρνο-Καραμπάχ για την τροφοδoσία με τα αναγκαία είδη. Την αναγκή εγγυήθηκε η Ρωσία, παραδοσιακός σύμμαχος της Αρμενίας, όπου διατηρεί στρατιωτική βάση, στέλνοντας στην περιοχή 3.000 στρατιώτες της ως ειρηνευτική δύναμη. Ωστόσο, το τελευταίο διάστημα οι Αζέροι έκλεισαν τον διάδρομο, υποστηρίζοντας ότι χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά αρμενικών όπλων και στρατευμάτων.

Ο Αρμένιος πρωθυπουργός Νικόλ Πασινιάν εξέφρασε τη δυσφορία του προς τη Ρωσία, υποστηρίζοντας ότι λόγω της απορρόφησης της με το Ουκρανικό δεν εκπλήρωνε τις υπο-

Αναζωπύρωση της έντασης στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ

Περιοχή του Ναγκόρνο-Καραμπάχ (σοβιετικά σύνορα)
Δημοκρατία του Αρτσάχ, αυτονομήθηκε, αρμενική πλειοψηφία
Εδάφη που παραχωρήθηκαν στο Αζερμπαϊτζάν μετά την εκεχειρία του 2020.

1915-1916: ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ

Εν μέσω κατάρρευσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, εκατοντάδες χιλιάδες χριστιανοί Αρμένιοι δολοφονούνται ή εκδιώκονται από την Τουρκία στο μουσουλμανικό Αζερμπαϊτζάν.

1988-1994: ΠΡΩΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΓΚΟΡΝΟ-ΚΑΡΑΜΠΑΧ

Αρμενικές δυνάμεις εκτοπίζουν **725.000** Αζέρους. Προτεινόμενη ανταλλαγή εδαφών ναυαγεί. Ο πόλεμος λήγει με εκεχειρία υπό ρωσική αιγίδα. **17.500** νεκροί.

2020: ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΓΚΟΡΝΟ-ΚΑΡΑΜΠΑΧ

Το Αζερμπαϊτζάν, με τη βοήθεια της Τουρκίας, ανακαταλαμβάνει τα εδάφη. Ρώσοι κυανόκρανοι αναπτύσσονται στο Αρτσάχ και τον Διάδρομο του Λατίν.

19 Σεπτ. 2023: Με αφορμή τρομοκρατική επίθεση εναντίον Αζέρων αστυνομικών, το Μπακού διατάζει την πραγματοποίηση αντιτρομοκρατικής επιχείρησης στον αρμενικό θύλακο του Αρτσάχ. Βομβαρδισμός του Στεπανακέρτ από αζερικό πυροβολικό.



ΠΗΓΕΣ: Haaretz, Reuters, Graphic News



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

χρεώσεις της ως ειρηνευτική δύναμη. Αναζητώντας εγγυήσεις ασφαλείας από τις ΗΠΑ, προχώρησε σε κοινά στρατιωτικά γυμνάσια, τα οποία ολοκληρώνονται σήμερα, ενώ δεν δίστασε να επικυρώσει τη συμφωνία για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, το οποίο έχει εκδώσει ένταλμα εναντίον του Βλαντιμίρ Πούτιν για τον πόλεμο στην Ουκρανία. Ωστόσο, το Μπακού δεν δίστασε να προχωρήσει σε στρατιωτική επιχείρηση διαρκούντων αυτών των γυμνασίων.

Αφορμή για την υποτροπή της κρίσης στον Καύκασο στάθηκε ο θάνατος τεσσάρων Αζέρων στρατιωτών και δύο πολιτών από εκρήξεις ναρκών στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Δύο σιδηροδρομικοί σκοτώθηκαν λίγο πριν από το χάραμα, όταν το όχημα που τους μετέφερε ανατινάχθηκε από έκρηξη νάρκας. Λίγο αργότερα, φορητό που μετέφερε στρατιώτες στον τόπο του συμβάντος είχε την ίδια τύχη, με αποτέλεσμα τέσσερις εξ αυτών να χάσουν τη ζωή τους. Το Μπακού έκανε λόγο για τρομοκρατικές επιθέσεις για να δικαιολογήσει

την έναρξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Χθες το απόγευμα η πρώτη δύναμη των αρμενικών θύλακα, το Στεπανακέρτ, δεχόταν πυκνά πυρά από τον στρατό των Αζέρων, ενώ το Μπακού ανακοίνωσε ότι οι Αζέροι έχουν καταλάβει τις ρωσικές ειρηνευτικές μονάδες που βρίσκονταν στην περιοχή και παρέμβουν. Η εκπρόσωπος του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών, Μαρία Ζαχάροβα, κάλεσε τις δύο πλευρές να σταματήσουν τις εχθροπραξίες και ανέφερε ότι η Μόσχα ειδοποιήθηκε μόλις την τελευταία στιγμή, πριν από την έναρξη των επιχειρήσεων, από το Μπακού. Το θέμα αναμενόταν να συζητήσει με την ηγεσία του Ιράν -χώρας που υπονοείται με Αρμενία και Αζερμπαϊτζάν- ο Ρώσος υπουργός Άμυνας Σεργκέι Σόιγκου, ο οποίος έφθασε χθες στην Τεχεράνη.

Αργά χθες το απόγευμα το ρωσικό πρακτορείο TASS ανέφερε, επικαλούμενο Αζέρο αξιωματούχο, ότι η στρατιωτική επιχείρηση όδευε προς το τέλος της, καθώς είχαν εξουδετερωθεί πολλοί από τους στόχους

στο στρατόπεδο των Αρμενίων αυτονομιστών. Μείωση της έντασης των βομβαρδισμών ανέφεραν και οι τοπικές αρχές των Αρμενίων, σύμφωνα με τις οποίες μέχρι χθες το βράδυ είχαν σκοτωθεί δύο άμαχοι και τραυματιστεί 23, εκ των οποίων οι οκτώ ήταν παιδιά. Ωστόσο, η προεδρία του Αζερμπαϊτζάν διέμνησε ότι οι επιχειρήσεις θα συνεχιστούν μέχρις ότου υψώσουν «λευκά σημαία» οι αρμενικές δυνάμεις.

Στη Νέα Υόρκη, αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ δήλωσε ότι βρίσκονταν σε εξέλιξη διπλωματικά διαβήματα προς το Μπακού και το Ερεβάν, προσθέτοντας ότι ο υπουργός Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν πρόκειται να μεσολαβήσει για την κατάπαυση των εχθροπραξιών. Οι πιο σαφείς τοποθετήσεις στράφηκαν των Αρμενίων ήρθαν από την Ευρώπη. Ο εκπρόσωπος εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε., Ζοσέπ Μπορέλ κάλεσε το Αζερμπαϊτζάν να σταματήσει τις στρατιωτικές του επιχειρήσεις, ενώ η Γερμανίδα υπουργός Εξωτερικών Άνναλένα Μπέρμποκ τό-

νισε ότι το Μπακού παραβίασε τη δέσμευσή του να αποσχει από στρατιωτική δράση. Δριμύτερο όλων, το γαλλικό υπουργείο Εξωτερικών τόνισε ότι κανένα πρόσχημα δεν μπορεί να δικαιολογήσει τις επιχειρήσεις των Αζέρων και ότι η Γαλλία βρίσκεται σε επαφή με τους εταίρους της ώστε να υπάρξει «ισχυρή απάντηση» στην «απαράδεκτη επίθεση» κατά των Αρμενίων. Μάλιστα, ο πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν ζήτησε έκτακτη σύγκληση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Την ίδια ώρα στο Ερεβάν βρισκόταν σε εξέλιξη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, ενώ πλήθη διαδηλωτών είχαν συγκεντρωθεί στην πλατεία όπου βρίσκονταν τα βασικά κυβερνητικά κτίρια, ζητώντας από την κυβέρνηση να αναγκάσει τη Δημοκρατία του Αρτσάχ και να τη στηρίξει στρατιωτικά απέναντι στους Αζέρους. Ο Νικόλ Πασινιάν δήλωσε ότι γίνονταν εκκλήσεις «από διάφορες πλευρές» για πρακτικόπημα, που θα ανατρέψει την κυβέρνηση του.

A.P., REUTERS

Εκκληση ενότητας από Μπάιντεν

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Σε συσπείρωση γύρω από το όραμά του για διεθνή τάξη κάλεσε χθες από το βήμα της ολομέλειας του ΟΗΕ ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν, προκειμένου οι χώρες του κόσμου να αντιμετωπίσουν συλλογικά κρίσεις όπως η κλιματική αλλαγή, οι επισιτιστικές ελλείψεις, η υγειονομική ασφάλεια και οι ένοπλες επιβουλές. Στην τρίτη ετήσια ομιλία του στην ολομέλεια των οργανισμών, ο Μπάιντεν απειθύνθηκε σε κράτη τα οποία παρέμειναν στο περιθώριο της ουκρανικής κρίσης, ζητώντας τους να σταθούν στο πλευρό της Ουκρανίας υποσχόμενος να σκύψει στα προβλήματά των περιοχών τους. «Η Ρωσία πιστεύει ότι ο κόσμος θα κουραστεί και θα επιτρέψει την καταστροφή της Ουκρανίας χωρίς συνέπειες. Αν όμως εγκαταλείψουμε τις θεμελιώδεις αξίες του ΟΗΕ, πώς θα μπορούν τα μέλη του οργανισμού να αισθανθούν ποτέ ασφαλή;» είπε ο Αμερικανός

πρόεδρος, την ώρα που ο Ουκρανός ομόλογός του Βολοντίμιρ Ζελένσκι παρακολουθούσε από τα έδρανα.

Την ομιλία Μπάιντεν στην εναρκτήρια συνεδρίαση της ολομέλειας δεν παρακολούθησαν, όμως, με διάφορες προφάσεις, πολλοί ηγέτες μεγάλων κρατών, μεταξύ τους οι Βλαντιμίρ Πούτιν, Σι Τζινπίνγκ και Εμανουέλ Μακρόν. Παρότι ο Μπάιντεν διατήρησε τη σκληρή γραμμή απέναντι στο Κρεμλίνο, εμφανίσθηκε συμβιβαστικός απέναντι στην Κίνα, αρνούνμενος ότι επιδιώκει την ανάσχεση της επιρροής της χώρας. «Επιδιώκουμε να διακριστούμε υπεύθυνα τον ανταγωνισμό μεταξύ των χωρών μας, προκειμένου αυτός να μην καταλήξει σε ρήξη», είπε. Παρότι το θέμα της Ουκρανίας κυριάρχησε στην ομιλία του Αμερικανού προέδρου, ο Μπάιντεν αναφέρθηκε ακροφώς και σε μείζονα ζητήματα της επικαιρότητας, όπως το κύμα εθισμού

Από την ομιλία του Αμερικανού προέδρου απείχαν ο Βλαντιμίρ Πούτιν, ο Σι Τζινπίνγκ και ο Εμανουέλ Μακρόν.

στη συνθετική πρόωπη φεντανίλ, η τεχνητή νοσηρότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και αυτά των ομοφυλόφιλων και ο περιορισμός των εξοπλισμών.

Ο Μπάιντεν θα εκμεταλλευθεί την ολομέλεια του ΟΗΕ για να έχει άτυπη συνοδή με πέντε ηγέτες κρατών της πρώην ΕΣΣΔ στην κεντρική Ασία, σε μια προσπάθεια προσέλκυσής τους στη δυτική σφαίρα επιρροής. Τις επιδιώξεις του Λευκού Οίκου περικλείει, όμως, η επικείμενη επίσκεψη στο Πεκίνο του προέδρου Πούτιν. Ο

Ρώσος πρόεδρος θα μεταβεί στην Κίνα εντός του Οκτωβρίου, σύμφωνα με τον στενό σύμμαχο του Πούτιν, Νικόλα Πατρούσεφ. Στο μεταξύ, τους έξι αναπληρωτές υπουργούς Άμυνας της Ουκρανίας έπαυσε τη Δευτέρα ο πρόεδρος Ζελένσκι, λίγες ώρες πριν αναχωρήσει για τη Νέα Υόρκη και την έδρα του ΟΗΕ. Παρότι η κυβέρνηση του Κιέβου δεν αιτιολόγησε την απόφαση, οι αλλαγές οφείλονται στις αποκαλύψεις για διαφθορά μεγάλων κλίμακας. Τέλος, τη άφιξη αμερικανικών αρμάτων μάχης τύπου M1 Abrams στην Ουκρανία σε μικρό χρονικό διάστημα ανακοίνωσε χθες ο Αμερικανός υπουργός Άμυνας Λόντιν Οστιν, ο οποίος μετέχει στις εργασίες ομάδας επαφής για την ουκρανική άμυνα στη Γερμανία. Τα άρματα μάχης θα συνοδεύονται από μεγάλες ποσότητες διατρητικών πυρομαχικών απευπλουτισμένου ουρανίου των 120 χιλιοστών.

κεφαλή του S-300 είναι, όμως, διαφορετική από αυτή του Μπουκ. Οι προσόψεις κτιρίων στο σημείο της έκρηξης εμφανίζουν τρύπες σε σχήμα τετραγώνου ή παραλληλόγραμμου. Τέτοιο σχήμα θραυσμάτων διαθέτει μόνο η κεφαλή των πυραύλων 9M38, οι οποίοι εκτοξεύονται από κινητές μονάδες αντιαεροπορικών πυραύλων Μπουκ. Δύο ανεξάρτητοι πυροτεχνουργοί, που μίλησαν στην εφημερίδα Times, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα θραύσματα από το πλῆγμα της 6ης Σεπτεμβρίου και οι ζημιές που προκάλεσε ο πύραυλος θυμίζουν πιο πολύ εκείνες ενός πυραύλου 9M38.

Η ουκρανική κυβέρνηση έχει αποσύρει εκκτοτε, είχε στρατοπεδεύσει λίγο έξω από τον οικισμό. Στο σημείο αυτό, υπάρχουν σήμερα σημάδια καύσης, αποδεικτικά στοιχεία ότι από εκεί εκτοξεύθηκαν πυράυλοι χάρη σε κινητό σύστημα εκτόξευσης σε καρότσα φορτηγού. Πολλά μικρότερα χαράκματα είχαν σκαφτεί στο σημείο όπου βρίσκονταν οι συστοιχίες πυραύλων Μπουκ. Μετά την επίθεση, οι ουκρανικές αρχές υποστήριξαν ότι οι Ρώσοι είχαν χρησιμοποιήσει πύραυλο S-300, τον οποίο η Ρωσία αξιοποιεί για αναχαίτηση αεροσκαφών και εναντίον στόχων στο έδαφος. Η

Ο Ελον Μασκ θέλει να βάλει μηνιαία συνδρομή στο Twitter

Συνδρομή για τους χρήστες του X, της πλατφόρμας που ήταν γνωστή έως πρότινος ως Twitter, φαίνεται να σχεδιάζει ο Ελον Μασκ. Όπως είπε ο CEO της Tesla και ιδιοκτήτης του X σε συζήτησή του με τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάχου, ένα σύστημα πληρωμών είναι ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπιστούν τα bots στην πλατφόρμα. «Κινοούμεστε στο να έχουμε μια μικρή μηνιαία πληρωμή για τη χρήση του συστήματός», είπε ο Μασκ σύμφωνα με το BBC.

Μέχρι στιγμής δεν είναι σαφές εάν επρόκειτο για κάποιο σχόλιο στον αέρα από την πλευρά του Μασκ ή για την αποκάλυψη σχεδίων που προχωρούν, αλλά δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη επισήμως. Είναι γνωστό ότι ο Μασκ παλεύει με τα bots και τους ψεύτικους λογαριασμούς αφού αγόρασε το Twitter, ενώ έχει πει εδώ και καιρό ότι η λύση είναι να χρεώνει η πλατφόρμα για την επαλήθευση των λογαριασμών.

Από τη στιγμή που εξαγόρασε το Twitter, ο διοικητικό συμβούλιος επιχειρηματίας προσπάθει να δώσει κίνητρα στους χρήστες να πληρωθούν για μια βελτιωμένη υπηρεσία, η οποία τώρα ονομάζεται X Premium. Οι συνδρομητές έχουν περισσότερες δυνατότητες, όπως μεγαλύτερες αναρτήσεις και αυξημένη προβολή στην πλατφόρμα. Ωστόσο, οι χρήστες μπορούν ακόμη να χρησιμοποιούν το X δωρεάν.

«Ένα bot κοστίζει ένα κλάσμα της δεκάρας για να φτιαχτεί. Αλλά αν κάποιος πρέπει να πληρώσει μερικά δολάρια ή κάτι τέτοιο, κάποιο μικρό ποσό, το πραγματικό κόστος για τα bots είναι πολύ υψηλό», εξήγησε ο Μασκ. Το X Premium κοστίζει αυτή τη στιγμή 8 δολάρια τον μήνα στις ΗΠΑ. Η τιμή διαφέρει ανάλογα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται ένας συνδρομητής.

Όπως είπε ο Μασκ, αναζητάει φθηνότερες επιλογές για τους χρήστες. «Στην πραγματικότητα πρόκειται να καταλήξουμε σε ένα χαμηλότερο επίπεδο τιμολόγησης. Επομένως θέλουμε απλώς να είναι ένα μικρό χρηματικό ποσό».

«Αυτή είναι μια μεγαλύτερη συζήτηση, αλλά κατά την άποψή μου αυτή είναι στην πραγματικότητα η μόνη άμυνα απέναντι στις τεράστιες στρατιές των bots», πρόσθεσε. Ασφαλώς, εάν το X γίνει συνδρομητικό, τότε μοιραία θα χάσει ένα μεγάλο μέρος των χρηστών του. Αυτό με τη σειρά του θα μπορούσε να μειώσει τα διαφημιστικά έσοδα, τα οποία επί του παρόντος αντιπροσωπεύουν τη συντριπτική πλειονότητα των εσόδων της εταιρείας.

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Ψηφιακή μεταρρύθμιση Διπλωματικής υπηρεσίας

Η ψηφιακή μεταρρύθμιση στον δημόσιο τομέα μπορεί να έρθει μόνο μέσα από συγκεκριμένες δράσεις. Αυτές οι δράσεις θα πρέπει να οργανωθούν και να εκτελεστούν κεντρικά, με τη βοήθεια πάντα του οργανισμού που θέλουμε να μεταρρυθμιστεί. Όταν λέω κεντρικά εννοώ φυσικά από το υπουργείο Έργων, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Ας δούμε λοιπόν τι μπορούμε να κάνουμε στο υπουργείο Εξωτερικών ώστε να περάσει στη νέα εποχή, με λύσεις οι οποίες θα βοηθήσουν εκτός από το ίδιο το υπουργείο και τους Κύριους πολίτες που βρίσκονται σε όλο τον κόσμο. Πρώτα θα πρέπει να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα όπου οι διπλωμάτες του κράτους θα μπορούν να διαχειρίζονται ηλεκτρονικά τα έγγραφά τους. Έτσι θα υπάρχει απόλυτη διαφάνεια και έλεγχος, ενώ την ίδια ώρα η δουλειά τους θα γίνεται πολύ πιο γρήγορα και με μετρήσιμο αποτέλεσμα. Θα μπορεί δηλαδή, να εξακριβωθεί η αποτελεσματικότητα των διπλωματών της Δημοκρατίας ώστε να υπάρχει αξιοκρατική ανέλιξη. Καλό θα ήταν να φτιάξουμε «ηλεκτρονικές Πρεσβείες». Αυτό θα βοηθούσε πολύ τις μεγάλες μας αποστολές στο εξωτερικό να αποφορτιστούν από την πολλή γραφειοκρατική δουλειά από τη μιά, αλλά και από την ύλη εκεί που δεν υπάρχουν Πρεσβείες, οι πολίτες πλέον θα μπορούν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις τους με την ίδια ευκολία που μπορεί ένας πολίτης σε χώρα που υπάρχει Πρεσβεία. Οι «ηλεκτρονικές Πρεσβείες» θα μπορούν να έχουν βοηθούς «bots» που θα καθοδηγούν και θα εξυπηρετούν τους πολίτες. Με τη βοήθεια της τεχνίτης νοσηρότητας θα εκπαιδεύονται διαρκώς και έτσι θα μπορούν να βρουν λύσεις σε δύσκολα θέματα, ενώ η εξυπηρέτηση θα γίνεται πλέον σε 24ωρη βάση. Εννοείται πως πρέπει να γίνει εκπαίδευση των διπλωματών σε ηλεκτρονική διαχείριση κρίσεων όπως επίσης και στην ασφάλεια δεδομένων, ενώ η επένδυση σε τεχνολογικές υποδομές όπως και σε γρήγορα και ασφαλή δίκτυα θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Τέλος, θα πρέπει άμεσα να εκπαιδευτεί μια ειδική ομάδα στο υπουργείο, η οποία θα παρακολουθεί και θα μας εκπροσωπεί στην πρόωθηση ψηφιακών συμφωνιών σε διεθνές επίπεδο. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε κι εμείς να έχουμε ρόλο στον διεθνή ψηφιακό σχεδιασμό. Οι καιροί αλλάζουν, τα δεδομένα αλλάζουν, εμείς δεν πρέπει να μένουμε στάσιμοι.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.



DHIRAJ MUKHERJEE

Shazam
Entertainment
Co-founder

digital 
agenda
CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 17, 2023

MAIN **STAGE**

BOOK TICKET
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus



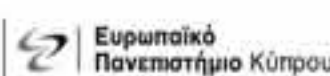
SUPPORTERS



OFFICIAL CARRIER



PARTNERS



A PROJECT ENDORSED BY





Τα αυτοκόλλητα έχουν τοποθετηθεί μόνο σε καταστήματα της Γαλλίας σε 26 προϊόντα που έχουν συρρικνωθεί σε μέγεθος, αλλά κοστίζουν περισσότερο, παρότι οι τιμές των πρώτων υλών έχουν μειωθεί.

Η Carrefour ενημερώνει τους καταναλωτές για τα τρικ των εταιρειών

Τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πασχίζει να μειώσει τον πληθωρισμό, αυξάνοντας τα επιτόκια σε ύψη-ρεκόρ, ο όρος «greedflation», που περιγράφει τον πληθωρισμό όχι λόγω της ανόδου στα κόστη, αλλά λόγω της αύξησης των περιθωρίων κέρδους των εταιρειών, κάνει όλο και πιο συχνά την εμφάνισή του. Μια άμεση και δημιουργική λύση για το παραπάνω βρήκε η Carrefour. Η γαλλική αλυσίδα σουπερ μάρκετ αποφάσισε να «ξεμπροστιάσει» τις εταιρείες που δεν έχουν μειώσει τις τιμές τους, παρά το γεγονός ότι τα κόστη τους έχουν μειωθεί, βάζοντας ένα αυτοκόλλητο πάνω στα προϊόντα τους και ενημερώνοντας με αυτόν τον τρόπο τους καταναλωτές.

Αναλυτικότερα, η εταιρεία γράφει στα αυτοκόλλητα που έχουν τοποθετηθεί μόνο σε καταστήματα της Γαλλίας: «Ο όγκος ή το βάρος αυτού του προϊόντος μειώθηκε, αλλά η τιμή από τον προμηθευτή αυξήθηκε». Τα αυτοκόλλητα έχουν τοποθετηθεί σε 26 προϊόντα που έχουν συρρικνωθεί σε μέγεθος, αλλά κοστίζουν περισσότερο, παρότι οι τιμές των πρώτων υλών έχουν μειωθεί. Για παράδειγμα, η Carrefour ανέφερε ότι ένα μπουκάλι Lipton Ice Tea με γεύση ροδάκινου χωρίς ζάχαρη, που παράγεται από την PepsiCo, συρρικνώθηκε στο 1,25

λίτρο από 1,5 λίτρο, με αποτέλεσμα να υπάρξει 40% αύξηση στην τιμή ανά λίτρο. Το βρεφικό γάλα Guigoz που παράγει η Nestlé μειώθηκε στα 830 γραμμάρια από 900 γραμμάρια, ενώ το κέικ παγωτού Viennette της Unilever συρρικνώθηκε στα 320 από 350 γραμμάρια. «Προφανώς ο στόχος των στιγματισμού αυτών των προϊόντων είναι να επανεξετάσουν οι παραγωγοί την τιμολογιακή πολιτική τους», δήλωσε ο Στεφάν Μπομπές, διευθυντής επιχειρημανίας πελατών της Carrefour.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Carrefour, Αλεξάντρ Μπομπάρντ, ο οποίος ηγείται επίσης της γαλλικής ένοψης των εταιρειών λιανικού εμπορίου, FCD, έχει επανειλημμένως δηλώσει ότι οι εταιρείες καταναλωτικών αγαθών δεν συνεργάζονται στις προσπάθειες μείωσης των τιμών χιλιάδων βασικών προϊόντων παρά την πτώση του κόστους των πρώτων υλών. Σε αυτό συμφωνεί και ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινόν Λε Μερ, ο οποίος τον Ιούνιο κλήσε 75 μεγάλες εταιρείες που λιανημπορίου και ομάδες καταναλωτών στο υπουργείο, προτρέποντάς τους να μειώσουν τις τιμές.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σύμφωνα με τον Μπομπές, αυτή η ενέργεια θα διαρκέσει έως ότου οι στοχευόμενοι προμηθευτές συμφωνήσουν σε περικοπές τιμών.

Μεγάλη αύξηση επιτοκίων σχεδιάζει η Τράπεζα της Τουρκίας

Μια τεράστια αύξηση των επιτοκίων έως και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες εξετάζει η Τράπεζα της Τουρκίας, επισημαίνοντας τη μάχη κατά του επίμονα υψηλού πληθωρισμού στη γειτονική χώρα. Σύμφωνα με πηγές προσκείμενες στην επιτροπή νομισματικής πολιτικής που μίλησαν στο AI Monitor σε καθεστώς ανωνυμίας, η κεντρική τράπεζα ε-

πηρεάζει έχει φέρει τα επιτόκια της τουρκικής λίρας στο 25% από το μόλις 8% στο οποίο τα είχε περιορίσει ο προηγούμενος διοικητής. Όπως επισημαίνει το AI Monitor, με μια επιθετική αύξηση επιτοκίων η κεντρική τράπεζα ευελπιστεί να αντιστρέψει την τραπεζική λιμήνωση, καθώς η ζήτηση παραμένει σε υψηλά επίπεδα όπως, άλλωστε, και το κόστος των υπηρεσιών, αλλά και επειδή αυξάνονται οι φόροι και οι μισθοί. Παράλληλα αυξάνεται διαρκώς το κόστος των εισαγωγών, δεδομένου ότι η αλλαγή πολιτικής μετά την επανεκλογή Ερντογάν δεν έχει κατορθώσει έως τώρα να ενισχύσει την τουρκική λίρα. Καθολογικά παράγοντες είναι, άλλωστε, το αυξανόμενο κόστος των καυσίμων, που επιδεινώνει διαρκώς τις προσδοκίες για επιτάχυνση του πληθωρισμού.

Στο μεταξύ, η τουρκική οικονομία εξακολουθεί να υπερθερμαίνεται. Τον Αύγουστο ο πληθωρισμός έφτασε στο 60% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, καθώς η ζήτηση παραμένει σε υψηλά επίπεδα όπως, άλλωστε, και το κόστος των υπηρεσιών, αλλά και επειδή αυξάνονται οι φόροι και οι μισθοί. Παράλληλα αυξάνεται διαρκώς το κόστος των εισαγωγών, δεδομένου ότι η αλλαγή πολιτικής μετά την επανεκλογή Ερντογάν δεν έχει κατορθώσει έως τώρα να ενισχύσει την τουρκική λίρα. Καθολογικά παράγοντες είναι, άλλωστε, το αυξανόμενο κόστος των καυσίμων, που επιδεινώνει διαρκώς τις προσδοκίες για επιτάχυνση του πληθωρισμού.

Το σχέδιο Μπάιντεν για τον νέο οικονομικό διάδρομο Ινδίας - Ε.Ε.

Οι ΗΠΑ θα αναλάβουν δίκτυα ψηφιακών συνδέσεων και μεταφοράς ενέργειας

Ενας νέος οικονομικός διάδρομος αποτελούμενος από δύο επιμέρους διαδρόμους που θα συνδέουν την Ινδία με τη Μέση Ανατολή και τις χώρες της Μέσης Ανατολής με την Ευρώπη είναι το σχέδιο που έχει τη στήριξη του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν και έχει σχεδιαστεί για να λειτουργήσει ως αντίπαλον δέος στον κινεζικό νέο Δρόμο του Μεταξίου. Ο λόγος για τον IMEC, όπως αποκαλείται το φιλόδοξο νέο σχέδιο που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του G20 και προβλέπει ένα δίκτυο σιδηροδρομικών και οδικών συνδέσεων αλλά και θαλάσσιων μεταφορών, το ένα σκέλος του οποίου θα συνδέει την Ινδία με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, την Ιορδανία και το Ισραήλ και



Ενα δίκτυο σιδηροδρομικών και οδικών συνδέσεων αλλά και θαλάσσιων μεταφορών, το ένα σκέλος του οποίου θα συνδέει την Ινδία με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, την Ιορδανία και το Ισραήλ και το άλλο τις χώρες αυτές με την Ευρώπη, προβλέπει ο IMEC που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του G20.

Ο IMEC, που θα συνδέει την Ινδία με τη Μέση Ανατολή και την Ευρώπη, έχει σχεδιαστεί για να λειτουργήσει ως αντίπαλον δέος στον κινεζικό Δρόμο του Μεταξίου.

το δεύτερο θα συνδέει τις χώρες αυτές με την Ευρώπη. Πέραν, όμως, των άμεσα εμπλεκόμενων χωρών, το σχετικό μνημόνιο συνεργασίας συνυπέγραψε και η Ουάσιγκτον που αναφέρεται ως «συμμετέχουσα» στο σχέδιο καθώς προωθεί τη σύσφιγξη των εμπορικών σχέσεων, των δεσμών οικονομικής συνεργασίας και των συνδέσεων ανάμεσά τους.

Όπως αναφέρει η σχετική ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του Λευκού Οίκου, παράλληλα με τα σιδηροδρομικά δίκτυα του νέου οικονομικού διαδρόμου, η Ουάσιγκτον θα αναλάβει να διευκολύνει την εγκατάσταση καλωδιακών δικτύων για την ψηφιακή σύνδεση ανάμεσα στις χώρες του διαδρόμου καθώς και για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ θα μεριμνήσει για την εγκατάσταση αγωγού για εξαγωγές καθαρού υδρογόνου. Ευελπιστεί πως ο νέος διάδρομος θα αναβαθμίσει την αποτελεσματικότητα στις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις

ανάμεσα στις χώρες της περιοχής, θα μειώσει το κόστος, θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας αλλά και θα διευκολύνει τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων οδηγώντας στη μεταμόρφωση και την ενσωμάτωση της Ασίας, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίσει τη λειτουργία της περιφερειακής εφοδιαστικής αλυσίδας, να αυξήσει την πρόσβαση των εμπλεκόμενων χωρών στο εμπόριο, να βελτιώσει τις εμπορικές εγκαταστάσεις αλλά και να προωθήσει τη μέριμνα για το περιβάλλον, τα κοινωνικά ζητήματα και την ορθή διακυβέρνηση των επιχειρήσεων.

Όπως σχολιάζει σχετικό ρεπορτάζ του CNBC, ο νέος διάδρομος παρουσιάζει ιδιαίτερο γεωπολιτικό ενδιαφέρον καθώς συμμετέχει σε αυτόν η Σαουδική Αραβία, που όχι μόνον έχει προκαλέσει ραγίως στις σχέσεις της με την Ουάσιγκτον επειδή συμμάχησε με τη Ρωσία και από

κοινού μειώνουν την παραγωγή πετρελαίου, αλλά και παράλληλα προσχώρησε τον περασμένο μήνα στη χαλαρή συμμαχία αναπτυσσόμενων χωρών των BRICS. Το αμερικανικό δίκτυο υπογραμμίζει πως η διπλή αυτή παρουσία του Ριάντ σε εκ πρώτης όψεως ανταγωνιστικά σχέδια σκιαγραφεί το εύρος των οικονομικών και στρατηγικών ευκαιριών που παρουσιάζονται για όσες οικονομίες έχουν παγιδευτεί στην αντιπαλότητα ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο αλλά προσπαθούν να οικοδομήσουν τις δικές τους συμμαχίες και τις δικές τους σφαίρες επιρροής. Στο μεταξύ βρίσκονται σε εξέλιξη οι προσπάθειες των ΗΠΑ και των άλλων δυτικών οικονομιών να περιορίσουν τον κίνδυνο που εγκυμονεί η εκτεταμένη έκθεσή τους στην Κίνα και η εξάρτησή τους από αυτήν. Βέβαια, αυτή η διαδικασία απεξάρτησης και μείωσης του κινδύνου οδηγεί αναπόφευκτα στον κατακερματισμό της παγκόσμιας

οικονομίας, καθώς ο προστατευτισμός και ο εθνικισμός παρεμποδίζουν το διεθνές εμπόριο, ενώ παράλληλα οδηγούν στη δημιουργία ενός πλέγματος διμερών ή πολυμερών δεσμών που δεν είναι πάντα λειτουργικοί καθώς οι χώρες προωθούν τα συμφέροντά τους.

Τον γεωπολιτικό χαρακτήρα του νέου οικονομικού διαδρόμου υπογραμμίζει, άλλωστε, ο έως τώρα αποκλεισμός της Τουρκίας, που έχει ήδη προκαλέσει την αντίδραση του Τούρκου προέδρου αλλά και της επικεφαλής του ΔΝΤ. «Επιμένουμε πως δεν μπορεί να υπάρξει τέτοιος διάδρομος χωρίς την Τουρκία», ήταν η σχετική δήλωση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στο περιθώριο των εργασιών του G20 στο Νέο Δελχί, ενώ η επικεφαλής του ΔΝΤ Κρισταλίνα Γκεοργκιέβα τόνισε προ ημερών πως δεν πρέπει να αποκλεισθεί καμία χώρα από το νέο σχέδιο που «πρέπει να κινηθεί στο πνεύμα μιας ενοποιημένης παγκόσμιας οικονομίας».

Δημοσιονομικό πλεόνασμα-ρεκόρ στην Ιρλανδία

Δεκαπέντε χρόνια αφότου το σκάσιμο της «φούσκας» των ακινήτων ανάγκασε την Ιρλανδία να ζητήσει πακέτο διάσωσης δισεκατομμυρίων ευρώ, η χώρα αντιμετωπίζει τώρα το αντίθετο πρόβλημα: Έχει δημοσιονομικό πλεόνασμα-ρεκόρ και δεν ξέρει τι να κάνει όλα αυτά τα χρήματα που εισρέουν στα κρατικά ταμεία.

Η Ιρλανδία έχει καταφέρει να προσελκύσει πολλές ξένες πολυεθνικές, λόγω του χαμηλού φορολογικού συντελεστή της για τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα τα φορολογικά έσοδα κυρίως από τις αμερικανικές τεχνολογικές και φαρμακευτικές εταιρείες να οδηγούν φέτος σε δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 10 δισ. ευρώ. Για το 2024, το πλεόνασμα προβλέπεται ακόμα υψηλότερο,

Φέτος προβλέπεται να φτάσει τα 10 δισ. ευρώ και το 2024, τα 16 δισ. ευρώ.

στα επίπεδα των 16 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τους New York Times.

Καθώς η κυβέρνηση ετοιμάζει τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό για τον Οκτώβριο, φαίνεται να δυσκολεύεται να αποφασίσει πώς να ξοδέψει όλα αυτά τα χρήματα. Ανάμεσα στις επιλογές θα ήταν να τα βάλει στην άκρη για το μέλλον, να αποπληρώσει χρέη, να επενδύσει σε κατοικίες για να αντιμετωπίσει τη στε-



Πρόσφατη δημοσκόπηση των Irish Times έδειξε ότι το 40% των Ιρλανδών θα ήθελε τα χρήματα να δαπανηθούν για τη βελτίωση στις συγκοινωνίες, στις κατοικίες, στα νοσοκομεία και στα σχολεία.

γαστική κρίση, να τα διαθέσει για υποδομές όπως νοσοκομεία, σχολεία και μετρό, ή να τα δαπανήσει για φοροελαφρύνσεις και άλλα μέτρα στήριξης.

Όμως καμία από αυτές τις επιλογές δεν είναι εύκολη. «Ο,τι και αν κάνουν, θα αφήσουν κάποιους ανθρώπους παραπονεμένους», λέει ο Κλιφ Τέιλορ, αρθρογράφος των Irish Times. Έτσι, συζητείται το ενδεχόμενο να βάλουν τα

χρήματα στην άκρη, σε ένα fund κρατικού πλούτου, που θα βοηθήσει να καλυφθεί το αυξανόμενο κόστος των συντάξεων, εν μέσω γήρανσης του πληθυσμού. «Αλλά εάν το κάνουν αυτό, άλλοι άνθρωποι θα πουν ότι είναι ανάγκη να ξοδέψουμε χρήματα σήμερα, σε πράγματα όπως η στέγαση, οι μεταφορές και η υγεία, καθώς και να αλλάξουμε το ενεργειακό μας σύστημα για να αντιμε-

τώσουμε την κλιματική αλλαγή», προσθέτει ο Τέιλορ.

Το πρόβλημα είναι ότι τα δημόσια οικονομικά της Ιρλανδίας είναι απόρρητα, επομένως υπάρχουν προειδοποιήσεις ότι η χώρα δεν θα πρέπει να θεωρεί αυτά τα πλεονάσματα δεδομένα.

Η αλήθεια είναι ότι οι υποδομές της Ιρλανδίας, και ιδιαίτερα οι κατοικίες, βρίσκονται σε άσχημη κατάσταση. Η κατασκευαστική δραστηριότητα που άνηψε την εποχή του «Κελτικού Τίγρη», στα τέλη της δεκαετίας του 1990 με αρχές του 2000, κατέρρευσε με το σκάσιμο της «φούσκας» των ακινήτων το 2008. Τότε, η Ιρλανδία αναγκάστηκε να ζητήσει πακέτο διάσωσης ύψους 77 δισ. δολαρίων για να γλιτώσει τη χρεοκοπία.

Έτσι σήμερα, η χώρα έχει έναν από τους ταχύτερα αυξανόμενους πληθυσμούς της Ευρώπης, αλλά σοβαρές ελλείψεις σε κατοικίες και διαμερίσματα. Τα υψηλά ενοίκια σημαίνουν ότι ειδικά οι νέοι δυσκολεύονται να βρουν ένα μέρος να μείνουν, ενώ ο αριθμός των αστέγων αυξάνεται και περιλαμβάνει ακόμα και οικογένειες που δουλεύουν.

Πρόσφατη δημοσκόπηση των Irish Times έδειξε ότι το 40% των Ιρλανδών θα ήθελε τα χρήματα να δαπανηθούν για τη βελτίωση στις συγκοινωνίες, τις κατοικίες, τα νοσοκομεία και τα σχολεία, ενώ το 25% προτιμά δαπάνες για την υγεία και την εκπαίδευση. Μόνο το 9% θέτει τις φοροελαφρύνσεις σαν πρώτη επιλογή και το 5% θα ήθελε να αποπληρωθεί το χρέος.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις



Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy



ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι καταστροφές επιβάλλουν επανεξέταση αποφάσεων

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Ένας καινούργιος κλάδος, ο οικονομική των φυσικών καταστροφών, φαντάζει πλέον απαραίτητος για την ανάγνωση της σημερινής πραγματικότητας. Η αλήθεια είναι ότι από τα πολύ παλιά χρόνια γίνονταν μεγάλες φυσικές καταστροφές αλλά τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η συχνότητα, η ένταση αλλά και η αλυσίδα καταστροφών που οφείλονται σε ανομβρία, μεγάλες φωτιές και πλημμύρες που διαδέχονται η μία την άλλη. Συνήθως, την ώρα της καταστροφής διακινείται υπερβολική εκτίμηση των συνεπειών και του οικονομικού κόστους αλλά πρέπει να παραδεχθούμε ότι οι συνέπειες δεν είναι ίδιες σε όλες τις περιπτώσεις. Οι ανεπτυγμένες χώρες έχουν τη δυνατότητα να επαναφέρουν ταχύτερα την ανάπτυξη και την καθημερινότητα, ανακουφίζοντας αποτελεσματικά τους πληγέντες. Η σύγκριση των επιπτώσεων από τον μεγάλο σεισμό στην Ανατολική Ιαπωνία το 2011 με τον σεισμό της Αϊτής το 2010 είναι καταλυτική. Ο ισχυρότερος σεισμός της Ιαπωνίας είχε λιγότερα θύματα, η απώλεια του ΑΕΠ υπολογιζόταν κοντά σε 3% αλλά οι υποδομές, τα εργοστάσια και οι κατοικίες άρχισαν να κτίζονται σχετικά γρήγορα, με αποτέλεσμα επιστροφή της οικονομίας σε ανάπτυξη. Οι υπολογιζόμενες σε 250 δισ. δολ. απώλειες άρχισαν να αποκαθίστανται, ενώ μόλις το 16% του κόστους της ανοικοδόμησης καλύφθηκε από ασφαλιστικές εταιρείες. Αντίθετα το κόστος της καταστροφής στην Αϊτή ξεπερνούσε το ΑΕΠ της φτωχής χώρας και παρά τη διεθνή βοήθεια η οικονομία δεν επανήλθε για μεγάλο διάστημα στην προηγούμενη κατάσταση.

Το πρόβλημα με τη δική μας καταστροφή προκύπτει από ένα μάλλον σταθερό μειονέκτημα της χώρας. Ασχολούμαστε κυρίως με τη δεύτερη φάση του κύκλου καταστροφών, δηλαδή με τη διαχείριση των συνεπειών όταν έχει επέλθει το κακό. Δεν είναι δυνατό σημείο του ελληνικού κράτους, ίσως ούτε των πολιτών, η έμφαση στην πρώτη φάση του κύκλου, δηλαδή την προετοιμασία που χρειάζεται πριν συμβεί η κατα-

στροφή. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται λήψη μέτρων όπως η ασφάλιση ή και δημιουργία αποθεματικών ώστε να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις πιθανότητες πραγματοποιήσης διαφόρων φυσικών καταστροφών. Μάλλον δεν είναι ρεαλιστικό να περιμένουμε ότι αυτό θα είχε συμβεί στο παρελθόν, αλλά τώρα όλοι συνειδητοποιούν ότι ενδεχομένως αυτή είναι η ποιοτική διαφορά που πρέπει να υλοποιηθεί. Η προετοιμασία για μελλοντικές καταστροφές δεν είναι πλέον απόμακρη ουτοπία, γίνεται ανάγκη. Αν είχαμε προβλέψει πριν, οι σημερινές ανάγκες ασφαλώς θα ήταν μικρότερες.

Βέβαια πάντα αυτό που επείγει είναι η αντιμετώπιση της σημερινής κατάστασης. Προφανώς μεγάλο πλεονέκτημα είναι τα ευρωπαϊκά κονδύλια για τα οποία η αλήθεια είναι ότι μέρος προέρχεται από κεφάλαια που έμειναν αδιάθετα επειδή δεν μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε. Οι πλημμύρες φαίνεται ότι δίνουν τη δυνατότητα να αξιοποιηθεί η χώρα πόρους που δεν μπορούσαμε να απορροφήσουμε...

Ωστόσο είναι φανερό ότι οι ευρωπαϊκοί πόροι προσφέρουν σημαντική βοήθεια αλλά δεν αρκούν. Η οικονομία έχει περιορισμένες δυνατότητες να αυξήσει τον δανεισμό π.χ. με ειδικά ομόλογα, αλλά ενδεχομένως θα απαιτηθεί η επανασχεδίαση του κρατικού προϋπολογισμού, ίσως η επανεξέταση κάποιων αποφάσεων. Η ανομιολόγητη αλήθεια είναι ότι οι φυσικές καταστροφές που υποχρεώνουν να ξαναδούμε αποφάσεις, επιλογές, μας βγάζουν από την περιοχή των ανδεών μας, της σιγουριάς που είχαμε επειδή (νομίζαμε) ότι διαβάσαμε τις μελλοντικές εξελίξεις.

Οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, που ήταν κι αυτή μια καταστροφή, αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά με αύξηση κρατικών δαπανών, χαμηλότοκα τραπεζικά δάνεια, δηλαδή νομισματική χαλάρωση. Στη σημερινή συγκυρία, οι εναλλακτικές λύσεις δεν φαίνονται εύκολες, πρέπει να επανεξετάσουμε πολλά από όσα θεωρούσαμε δεδομένα.

Σε άνοδο η βιομηχανική παραγωγή και οι λιανικές πωλήσεις στην Κίνα

Σημάδια αισιοδοξίας από τα στοιχεία Αυγούστου – «Αγκάθι» ο τομέας των ακινήτων

Συγκρατημένη αισιοδοξία γεννούν τα νέα στοιχεία για την κινεζική οικονομική δραστηριότητα, μετά τα μέτρα τόνωσης που ανακοίνωσε το Πεκίνο για την ενίσχυση της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας στον κόσμο. Οι λιανικές πωλήσεις και η βιομηχανική παραγωγή ξεπέρασαν τις προβλέψεις, παρά το γεγονός ότι οι τιμές των κατοικιών εξακολουθούν να υποχωρούν με φόντο τη συνεχιζόμενη κρίση στον κλάδο των ακινήτων. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής στην Κίνα αντιμετωπίζουν τεράστια πρόκληση στην προσπάθειά τους να αναζωογονήσουν

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 4,5% σε ετήσια βάση τον προηγούμενο μήνα, ξεπερνώντας τις προβλέψεις για 3,9%.

την ανάπτυξη, λόγω της επίμονης κρίσης στον νευραλγικό κλάδο των ακινήτων και την αδύναμη παγκόσμια ζήτηση για τα κινεζικά βιομηχανικά προϊόντα. Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 4,5% σε ετήσια βάση τον Αύγουστο, ξεπερνώντας τις προβλέψεις για 3,9% και επιταχύνοντας από 3,7% τον Ιούλιο, ενώ οι λιανικές πωλήσεις, ένας δείκτης δαπανών που παρέμεινε σταθερά αδύναμος, άγγιξε το 4,6%. Τα νέα δεδομένα υπογράμμισαν ωστόσο τις συνεχιζόμενες προκλήσεις στον τομέα των ακινήτων, όπου οι τιμές των νέων κατοικιών στις μεγάλες πόλεις έπεσαν χαμηλότερα μετά μια περίοδο αυξημένης ανησυχίας των επενδυτών σχετικά με τις δευτερογενείς επιπτώσεις από τις χρεοκοπίες κολοσσών του κλάδου.

Η οικονομία της Κίνας δυσκολεύεται να ανακάμψει έπειτα από τρία χρόνια αυστηρών μέτρων κατά της πανδημίας που ήρθαν στις αρχές του έτους,



Ο πάλαι ποτέ πανίσχυρος τομέας των ακινήτων εξακολουθεί να αποτελεί τροχοπέδη για την οικονομία των 18 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, με τον κολοσσό Country Garden να είναι ο τελευταίος που παραπαίει λόγω της συμπίεσης ρευστότητας. Τα σύννεφα στην Country Garden, τη μεγαλύτερη ιδιωτική εταιρεία ανάπτυξης της Κίνας από πλεονέκτημα πωλήσεων μέχρι πρότινος, η οποία κόντευε να χρεοκοπήσει αυτό το καλοκαίρι, έχουν εγείρει ανησυχίες σχετικά με τη μετάδοση από την αγορά ακινήτων στην ευρύτερη οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η εταιρεία Sino-Ocean που δραστηριοποιείται στον τομέα των επενδύσεων και στην ανάπτυξη ακινήτων είναι ο τελευταίος «αδύναμος κρίκος» του κλάδου, καθώς «πάγωσε» τις αποπληρωμές όλων των υπερκρίσιμων δανείων της «ως απάντηση στις αυξανόμενες πιέσεις ρευστότητας». «Παρά τα σημάδια σταθεροποίησης στη μεταποίηση και στις επενδύσεις, η επιδείνωση των επενδύσεων σε ακίνητα θα συνεχίσει να πιέζει την οικονομική ανάπτυξη», συνολίζει ο Γκάρι Νγκ, ανώτερος οικονομολόγος της Natixia Asia Pacific. Οι αναλυτές συμφωνούν ότι απαιτούνται περισσότερα μέτρα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, καθώς πέρα από τον προβληματικό τομέα των ακινήτων, η υψηλή ανεργία των νέων, η αβεβαιότητα σχετικά με την κατανάλωση των νοικοκυριών και η έξαρση των σινοαμερικανικών εντάσεων για το εμπόριο, την τεχνολογία και τη γεωπολιτική έχουν ανεβάσει τον πήχυ για βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη στο εγγύς μέλλον.

καθώς η επιβράδυνση του κλάδου ακινήτων, η κατάρρευση του εμπορίου και η χαμηλή καταναλωτική ζήτηση έπληξαν την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Αλλά στοιχεία που είδαν το φως, υπογράμμισαν την πρόκληση που αντιμετωπίζει το Πεκίνο να επιτύχει τον ετήσιο στόχο ανάπτυξης του 5%, το χαμηλότερο σημείο των τελευταίων δεκαετιών. Οι επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία υποχώρησαν στο 3,2% τους πρώτους οκτώ μήνες του έτους, σε σύγκριση με 3,4% στο τέλος Ιουλίου, ενώ οι τιμές των νέων κατοικιών σε 70 μεγάλες πόλεις μειώθηκαν κατά 0,3% σε μηνιαία βάση. Οι επενδύσεις σε ακίνητα μειώθηκαν κατά 8,8% την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου.

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αποκάλυψαν σειρά μέτρων τόνωσης τις τελευταίες εβδομάδες για να ενισχύσουν την ανάπτυξη και να στηρίξουν την αγορά ακινήτων και το νό-

μισμα. Για δεύτερη φορά φέτος η Κίνα προχώρησε σε μείωση των μετρητών που είναι αναγκασμένες να διατηρούν στα αποθεματικά τους οι τράπεζες, καθώς προσπαθεί να στηρίξει την ασθενή ανάκαμψη της οικονομίας της, τονώνοντας τη ρευστότητα. Η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας ανακοίνωσε τη μείωση του δείκτη ελάχιστων αποθεματικών για όλες τις τράπεζες (εκτός από εκείνες που ακολουθούσαν δείκτη 5%), κατά 25 μονάδες βάσης, στο 7,4%, από τις 15 Σεπτεμβρίου, προσθέτοντας ουσιαστικά ρευστότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η μείωση του δείκτη έστειλε ένα μήνυμα «ότι υπάρχει μια αίσθηση επείγουσας ανάγκης για τόνωση της ανάπτυξης», είπε ο Ζιγούεϊ Ζανγκ, επικεφαλής οικονομολόγος στην Pinpoint Asset Management, προσθέτοντας ότι αναμένει περαιτέρω κινήσεις τους επόμενους μήνες.

Οι μεγάλες πόλεις της Κίνας τις τελευταίες εβδομάδες άρχισαν επίσης

να αίρουν τους περιορισμούς στις τιμές κατοικιών, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των ελάχιστων επιτοκίων στεγαστικών δανείων και των προκαταβολών, με στόχο την αντιμετώπιση της διετούς κρίσης ακινήτων που έχει επιβαρύνει την κατασκευαστική δραστηριότητα και τα οικονομικά της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο πάλαι ποτέ πανίσχυρος τομέας των ακινήτων εξακολουθεί να αποτελεί τροχοπέδη για την οικονομία των 18 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, με τον κολοσσό Country Garden να είναι ο τελευταίος που παραπαίει λόγω της συμπίεσης ρευστότητας. Τα σύννεφα στην Country Garden, τη μεγαλύτερη ιδιωτική εταιρεία ανάπτυξης της Κίνας από πλεονέκτημα πωλήσεων μέχρι πρότινος, η οποία κόντευε να χρεοκοπήσει αυτό το καλοκαίρι, έχουν εγείρει ανησυχίες σχετικά με τη μετάδοση από την αγορά ακινήτων στην ευρύτερη οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η εταιρεία Sino-Ocean που δραστηριοποιείται στον τομέα των επενδύσεων και στην ανάπτυξη ακινήτων είναι ο τελευταίος «αδύναμος κρίκος» του κλάδου, καθώς «πάγωσε» τις αποπληρωμές όλων των υπερκρίσιμων δανείων της «ως απάντηση στις αυξανόμενες πιέσεις ρευστότητας». «Παρά τα σημάδια σταθεροποίησης στη μεταποίηση και στις επενδύσεις, η επιδείνωση των επενδύσεων σε ακίνητα θα συνεχίσει να πιέζει την οικονομική ανάπτυξη», συνολίζει ο Γκάρι Νγκ, ανώτερος οικονομολόγος της Natixia Asia Pacific. Οι αναλυτές συμφωνούν ότι απαιτούνται περισσότερα μέτρα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, καθώς πέρα από τον προβληματικό τομέα των ακινήτων, η υψηλή ανεργία των νέων, η αβεβαιότητα σχετικά με την κατανάλωση των νοικοκυριών και η έξαρση των σινοαμερικανικών εντάσεων για το εμπόριο, την τεχνολογία και τη γεωπολιτική έχουν ανεβάσει τον πήχυ για βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη στο εγγύς μέλλον.



Η Aphrostrom γιορτάζει

60 YEARS

aphrostrom

και παρουσιάζει τον

Στέφανο Κορκόρη με την Σοφία Μανουσάκη

Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

12.10.23

19:30 Cocktail
20:30 Συνaulία

Παραγωγή PR SCENIC/ Χορηγός Επικοινωνίας LOVE 100.1 FM/ Για εισιτήρια more.com/ Τα έσοδα από τα εισιτήρια θα διατεθούν για την στήριξη της Κοινωνίας Αγ. Λουκά του Ιατρού

Λόγια Εράνου Αρ. Ν.Π.37/2023, Εγκλητική Αριθ: Υπουργείο Εσωτερικών, Περίοδος άδειας: 01/07/2023 - 31/12/2023



ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12:00 - 13:30

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Πόλεμος Ε.Ε. - Κίνας για την ηλεκτροκίνηση

Οι Ευρωπαίοι θέλουν να βάλουν φρένο στις εισαγωγές φθηνών ηλεκτρικών Ι.Χ. κινεζικής κατασκευής και εξετάζουν την επιβολή δασμών

Νέο εμπορικό πόλεμο Κίνας - Ε.Ε., μία δεκαετία μετά την επιβολή δασμών στα κινεζικά φωτοβολταϊκά, απειλεί να προκαλέσει η απόφαση της Κομισιόν να εγκαταστήσει έρευνα για τις κρατικές επιδοτήσεις των κινεζικών ηλεκτρικών οχημάτων (ΕV) με στόχο να προστατεύσει την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία. Οι Ευρωπαίοι θέλουν να βάλουν φρένο στα φθηνά ηλεκτρικά αυτοκίνητα κινεζικής κατασκευής που πλημμυρίζουν την ευρωπαϊκή αγορά και εξετάζουν σοβαρά το ενδεχόμενο επιβολής δασμών. «Οι παγκόσμιες αγορές έχουν πλημμυρίσει από φθηνότερα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Και η τιμή τους διατηρείται τεχνικά χαμηλά από τεράστιες κρατικές επιδοτήσεις», δήλωσε η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Απαντώντας στις εξαγγελίες της Κομισιόν, η Κίνα προειδοποίησε ότι η έρευνα κατά των επιδοτήσεων σε κινεζικά ηλεκτρικά οχήματα θα μπορούσε να πλήξει το διμερές εμπόριο και να αυξήσει τις τιμές για τους Ευρωπαίους καταναλωτές.

Το Εμπορικό Επιμελητήριο της χώρας κάλεσε τις Βρυξέλλες να το ξανασκεφτούν. «Η Κίνα πιστεύει ότι η έρευνα που προτείνεται από την Ε.Ε. έχει στόχο στην πραγματικότητα να προστατεύσει τη δική της βιομηχανία στο όνομα του “δικαιου ανταγωνισμού”», αναφέρει σε

Η τιμή τους διατηρείται τεχνικά χαμηλά από τεράστιες κρατικές επιδοτήσεις, δήλωσε η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Η Κίνα αναμένεται να στεφθεί πρωταθλήτρια στις εξαγωγές αυτοκινήτων, εκτοπίζοντας Ιάπωνες και Κορεάτες.

Η Κίνα αντιπροσωπεύει το 58% όλων των νέων ηλεκτρικών αυτοκινήτων που πωλούνται σήμερα παγκοσμίως



ΠΗΓΗ: INOEV, Reuters

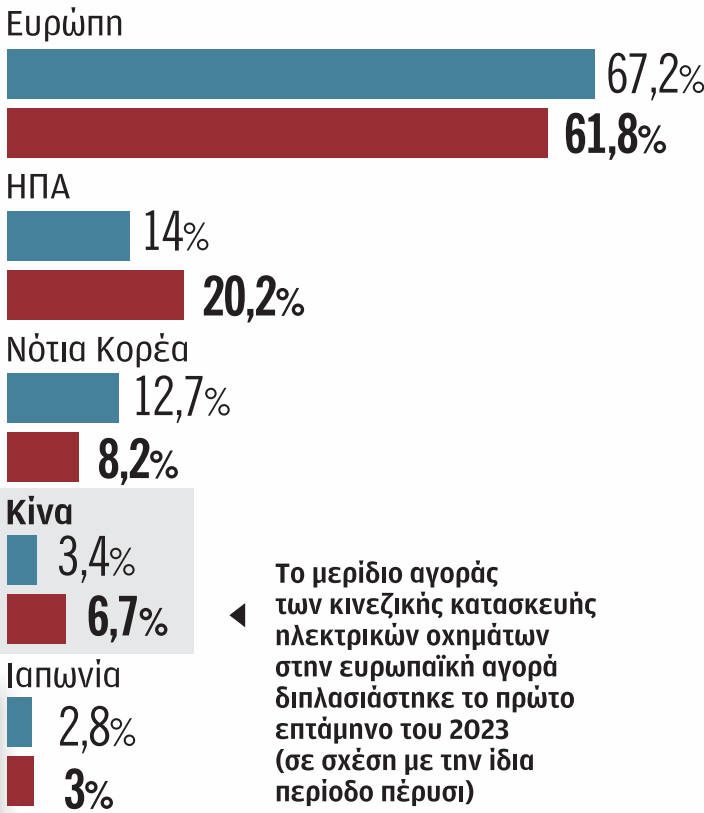
Οι κινεζικές μάρκες σημειώνουν άνοδο στην αγορά ΕV της Ευρώπης

3 στα 20

αυτοκίνητα που πωλήθηκαν παγκοσμίως το 2022 ήταν ηλεκτρικά, με περισσότερα από τα μισά να πωλούνται μόνο στην Κίνα

ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

■ Ιαν. - Ιουλ. 2022 ■ Ιαν. - Ιουλ. 2023



14 εκατ. θα πωληθούν φέτος (+35% από το 2022, IEA)



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

δήλωσή του το υπουργείο Εμπορίου. «Εί- να έχει εκάθαρτη πράξη προστατευτισμού, η οποία θα διαταράξει σοβαρά και θα στρεβλώσει την παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία και την αλυσίδα προσφοράς και θα έχει αρνητική επίδραση στις οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ε.Ε. - Κίνας», καταλήγει.

Η έρευνα της Ε.Ε., καθώς και οι επιθετικές κινήσεις της Ουάσιγκτον για την αντιμετώπιση της Κίνας, αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης επανεξέτασης από τις κυβερνήσεις των ανεπτυγμένων οικονομιών με στόχο να επαναπατρίσουν την παραγωγή, ιδίως σε βασικούς τομείς όπως οι ημιαγωγοί, τα φαρμακευτικά προϊόντα και οι βιομηχανίες, οι οποίες διαταράχθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η Ε.Ε. φαίνεται να συμ- μαχεί με τις ΗΠΑ, οι οποίες επέβαλαν δασμούς στις κινεζικές εισαγωγές οχημάτων επί των ημερών Τραμπ και αργότερα κορήγησαν μαζική στήριξη στη βιομηχανία ηλεκτροκίνητων οχημάτων της μέσω του νόμου Μπάιντεν για τη μείωση του πληθωρισμού. Οι κινεζικές εταιρείες εξήγαγαν σχεδόν 350.000 ηλεκτρικά οχήματα σε 9 ευρωπαϊκές χώρες

το πρώτο εξάμηνο του 2023, περισσότερα από όσα εξήγαγαν ολόκληρο το 2022, σύμφωνα με στοιχεία της Ενωσης Επιβατικών Αυτοκινήτων της Κίνας. Μέχρι το 2030, θα μπορούσαν να δουν το μερίδιό τους στην παγκόσμια αγορά να διπλασιάζεται από 17% σε 33%, με τις ευρωπαϊκές εταιρείες να υφίστανται τη μεγαλύτερη απώλεια, σύμφωνα με πρόσφατη εκτίμηση της UBS. Η Ε.Ε. επιδιώκει να μειώσει την εξάρτησή της από τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, ιδιαίτερα για υλικά και προϊόντα απαραίτητα για την «πράσινη μετάβαση» της, καθώς οι εντάσεις Κίνας - Ε.Ε. έχουν αυξηθεί, εν μέρει λόγω των στενότερων δεσμών του Πεκίνου με τη Μόσχα, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Η Κομισιόν ξεκίνησε την έρευνα με δική της πρωτοβουλία και όχι έπειτα από καταγγελία του κλάδου, άρα η επιλογή ήταν πολιτική και έχει τους συνακόλουθους πολιτικούς και οικονομικούς κινδύνους, τονίζουν οι αναλυτές.

Οι Γερμανοί κατασκευαστές αυτοκινήτων λόγω χάρη είναι εκτεθειμένοι στην τεράστια κινεζική αγορά. Οποια και αν είναι η εξέλιξη της σινοευρωπαϊκής

διαμάχης, το διακύβευμα δεν θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο: Οι παγκόσμιες πωλήσεις ηλεκτρικών οχημάτων προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1/3 το 2023 σε περισσότερες από 14 εκατ. μονάδες, αξίας 560 δισ. δολαρίων.

Άλμα πωλήσεων για κινεζικά Ι.Χ.

Παγκόσμια πρωταθλήτρια στις εξαγωγές αυτοκινήτων αναμένεται να γίνει φέτος η Κίνα, εκτοπίζοντας τους μέχρι σήμερα παραδοσιακούς πρωταγωνιστές του κλάδου, όπως είναι οι Ευρωπαίοι, οι Ιάπωνες και οι Νοτιοκορεάτες. Αν και οι υπόλοιπες εξαγωγές της χώρας υποχωρούν, οι αυτοκινητοβιομηχανίες της βλέπουν έκρηξη στις πωλήσεις τους στο εξωτερικό, καθώς η ζήτηση για τα κινεζικά κατασκευής φθηνά οχήματα -κυρίως τα βενζινοκίνητα μοντέλα που πλέον οι Κινέζοι καταναλωτές αποφεύγουν- είναι μεγάλη. Οι συνολικές εξαγωγές κινεζικών προϊόντων, από έπιπλα μέχρι ηλεκτρονικά είδη ευρείας κατανάλωσης, μειώθηκαν κατά 5,5% τους πρώτους οκτώ μήνες του τρέχοντος έτους, η αυτοκινητοβιομηχανία της Κίνας ωστόσο, έχει τετραπλασιάσει τις εξαγωγές της σε μόλις τρία χρόνια,

ξεπερνώντας φέτος την Ιαπωνία ως η νούμερο ένα παγκόσμια δύναμη στον κλάδο. Οι εξαγωγές κινεζικών αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 86% μέχρι τον Ιούλιο.

Οι κινεζικές αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν την ικανότητα να κατασκευάζουν περίπου 15 εκατ. βενζινοκίνητα αυτοκίνητα ετησίως, τα οποία πλέον δεν έχουν ζήτηση στο εσωτερικό. Οι Κινέζοι «απάντησαν» στέλνοντας περισσότερα από τέσσερα εκατομμύρια αυτοκίνητα φέτος στις ξένες αγορές, σε τιμές ευκαιρίας. Το πρόβλημα της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας πλήττει βέβαια τόσο τις τοπικές εταιρείες, όπως οι Chery, SAIC, BYD, Geely και Changan όσο και έναν αυξανόμενο αριθμό ξένων ομίλων, όπως οι Tesla, Ford, Nissan και Hyundai, που προσανατολίζουν εκ νέου τα κινεζικά τους εργοστάσια προς τις εξαγωγικές αγορές, λένε αναλυτές. Οι ειδικοί αναμένουν ότι η Κίνα θα διατηρήσει την «πρωτιά» της για χρόνια. Σύμφωνα με προβλέψεις της συμβουλευτικής εταιρείας Alix Partners, οι πωλήσεις αυτοκινήτων στο εξωτερικό που παράγονται από κινεζικές εταιρείες θα φθάσουν τα 9 εκατ.

μέχρι το τέλος της δεκαετίας, ωθώντας το παγκόσμιο μερίδιο αγοράς τους στο 30% το 2030, από 16% το 2022. Οι εξαγωγές κινεζικών αυτοκινήτων γίνονται ως επί το πλείστον σε στοχευμένες αναπτυσσόμενες αγορές στην Ευρώπη και την Ασία, με τη Ρωσία που πλήττεται από τις κυρώσεις της Δύσης να είναι φέτος ο κορυφαίος προορισμός. Στην Αυστραλία οι κινεζικές αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν ξεπεράσει σε πωλήσεις τους ανταγωνιστές της Νότιας Κορέας και πλησιάζουν τους Ιάπωνες. Η Κίνα έχει επίσης επεκτείνει τις εξαγωγές της προς το Μεξικό και τη Βρετανία και αρχίζει να αυξάνει τις αποστολές της στο Βέλγιο και την Ισπανία, που διαθέτουν σημαντικά λιμάνια εκφόρτωσης αυτοκινήτων τα οποία χρησιμοποιούν ως πύλη προς άλλες χώρες της Ε.Ε. Το κύμα εξαγωγών αναμένεται να ενταθεί, καθώς τα κινεζικά ηλεκτρικά αυτοκίνητα κατακτούν την Ευρώπη. Η Tesla εξαίγει ήδη ηλεκτρικά αυτοκίνητα στην Ευρώπη από τις εγκαταστάσεις της στη Σαγκάι και περίπου το 1/5 όλων των ηλεκτρικών οχημάτων που πωλούνται στην Ε.Ε. κατασκευάζεται στην Κίνα.

Συναγερμός στην Ευρώπη και για τα φωτοβολταϊκά

Παράγοντες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας φωτοβολταϊκών κρούουν εκ νέου τον κώδωνα του κινδύνου για τις φθηνές κινεζικές εισαγωγές. Με επιστολή-προειδοποίηση στην Κομισιόν, ο όμιλος Solar Power Europe τόνισε ότι τα αυξανόμενα αποθέματα και ο «έντονος ανταγωνισμός» μεταξύ των Κινέζων κατασκευαστών για να κερδίσουν μερίδιο αγοράς στην Ευρώπη ώθησαν προς τα κάτω τις τιμές των ηλιακών πάνελ κατά περισσότερο από 1/4 από την αρχή του έτους.

Ενδεικτικό είναι πως τον περασμένο μήνα η Norwegian Crystals, παραγωγός προϊόντων που χρησιμοποιούνται στα φωτοβολταϊκά κύτταρα, κήρυξε πτώχευση, ενώ και η επίσης νορβηγική

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τις φθηνές εισαγωγές από την Κίνα.

Norsun αναστέλλει την παραγωγή της μέχρι το τέλος του έτους. Το παράδοξο είναι ότι αυτά συμβαίνουν την ώρα που η Ε.Ε. ποντάει τα μέγιστα στην ηλιακή ενέργεια, καθώς βάζει πλώρη για να επιτύχει τον στόχο του 45% για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030. Η Ε.Ε. έχει ήδη επιδιώξει να περιορίσει τον αθέμιτο ανταγωνισμό από την Κίνα,

επιβάλλοντας δασμούς στις κινεζικές εισαγωγές το 2012. Ωστόσο, στράφηκε εκ νέου στην Κίνα το 2018 για να ενισχύσει τις εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και έκτοτε οι Βρυξέλλες δεν έχουν επαναφέρει τους δασμούς, παρά το γεγονός ότι πίεσαν πρόσφατα τις ευρωπαϊκές εταιρείες να «αποκλείσουν» τις αλυσίδες εφοδιασμού τους από την Κίνα, ως μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας για τον «επαναπατρισμό» της παραγωγής. Παρόμοιες εκκλήσεις στις Βρυξέλλες έχει κάνει και η βιομηχανία αιολικής ενέργειας, φοβούμενη ότι οι κατασκευαστές ανεμογεννητριών πιέζονται επίσης από τους Κινέζους ανταγωνιστές.

Ο συναγερμός από τη Solar Power Europe επαναλήφθηκε σε ξεχωριστή επιστολή με την υπογραφή 40 εταιρειών ηλιακής ενέργειας, όπως η ελβετική Meyer Burger και η γερμανική κατασκευάστρια φωτοβολταϊκών Heckert Solar. Οι ευρωπαϊκές δαπάνες για συστήματα ηλιακής ενέργειας αυξήθηκαν από 6 δισ. ευρώ το 2016 σε περισσότερα από 25 δισ. ευρώ πέρυσι, με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός κινεζικών ηλιακών συλλεκτών να βρίσκεται τώρα σε ευρωπαϊκές αποθήκες, ανέφεραν. Οι κινεζικές εταιρείες διαθέτουν τα προϊόντα τους σε αδιακρίτως χαμηλές τιμές στην ευρωπαϊκή αγορά, προσφέροντας διέτη συμβόλαιο με τιμές «συνεχώς χα-

μηλότερες» από τις τιμές spot της αγοράς. Παράγοντες της βιομηχανίας ηλιακής ενέργειας συνιστούν στην Κομισιόν να προβεί σε έκτακτη απόκτηση των αποθεμάτων των Ευρωπαίων κατασκευαστών ηλιακής ενέργειας και να επιταχύνει έναν κανονισμό που απαγορεύει προϊόντα που κατασκευάζονται με κατανγκαστική εργασία.

Περίπου τα 2/5 της παγκόσμιας παραγωγής πολυπρωτίου, βασικής πρώτης ύλης για ηλιακούς συλλέκτες, προέρχεται από τη δυτική περιοχή του Σιντζιάνγκ όπου η κινεζική κυβέρνηση έχει κατηγορηθεί ότι εξαγωγάζει μουσουλμανικές μειονότητες να εργάζονται σε στρατόπεδα κράτησης.



Αντίδραση

Αναφερόμενη στο «φρένο» που επιχειρεί να βάλει η Ε.Ε. στα κινεζικά ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, είπε στην τελευταία ομιλία της για την «Κατάσταση της Ενω- σης» στο Στρασβούργο: «Οι παγκόσμιες αγορές έχουν πλέον πλημμυρίσει από φθηνότερα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Και η τιμή τους διατηρείται τεχνικά χαμηλά από τεράστιες κρατικές επιδοτήσεις».

8%

το μερίδιο της Κίνας στα ηλεκτρικά οχήματα που πωλούνται στην Ευρώπη, ποσοστό που θα μπορούσε να αγγίξει το 15% το 2025.



Αποφασιστικότητα

Καλώντας τη Γερμανία να υποστηρίξει πιο αυστηρά μέτρα για την προστασία της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπριόν Λε Μερ είπε σε ομιλία του στο Βερολίνο: «Η Ευρώπη πρέπει να δείξει ότι είναι αποφασισμένη να υπερασπιστεί τα οικονομικά και βιομηχανικά της συμφέροντα».

45%

της ενέργειας που καταναλώνεται στην Ε.Ε. θα πρέπει να παράγεται από ΑΠΕ έως το 2030, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Η σημασία

Σκολιάζοντας τη σημασία των ηλεκτρικών οχημάτων για τους φιλόδοξους περιβαλλοντικούς στόχους της Ε.Ε., ο αναλυτής του thinktank Bruegel Σιμόνε Ταλιαπέτρα τόνισε: «Είναι η αρχή ενός μεγάλου ταξιδιού. Θα μπορούσε τελικά να λειτουργήσει, αλλά αυτό πρέπει να γίνει παράλληλα με μια ενεργή βιομηχανική πολιτική για να διασφαλιστεί ότι η βιομηχανία της Ε.Ε. θα αναπτύξει γρήγορα την ανταγωνιστικότητά της».

PwC Κύπρος

Annual Review 2023

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στόχος η μείωση της ζήτησης ορυκτών καυσίμων

Του ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Απλώς σταματήστε την παραγωγή πετρελαίου και, εν προκειμένω, την προμήθεια φυσικού αερίου και άνθρακα. Τότε δεν θα υπάρχουν σχεδόν καθόλου εκπομπές αερίων ρύπων του θερμοκηπίου. Αποστολή εξετέλεσθ. Στ' αλήθεια είναι σαγηνευτική θεωρία. Με τις παγκόσμιες εκπομπές να εξακολουθούν να αυξάνονται και το βόρειο ημισφαίριο να υποφέρει από το πιο θερμό καλοκαίρι στην Ιστορία, πολλοί ακτιβιστές της κλιματικής αλλαγής θέλουν οι εταιρείες να σταματήσουν την άντληση αργού. Θέλουν επίσης οι επενδυτές να σταματήσουν να χρηματοδοτούν τη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων και να βάλουν τέλος στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από γαιάνθρακα, φυσικό αέριο και πετρέλαιο. Οι εκστρατείες αυτές φυσικά κι έχουν δίκιο στο ότι ο κόσμος πρέπει να μειώσει τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Ωστόσο, η εστίαση στον περιορισμό της προσφοράς δεν είναι τόσο αποτελεσματική όσο η πίεση για μέτρα που μειώνουν τη ζήτηση, όπως λόγου χάρη οι φόροι γαιάνθρακα, η ταχύτερη αδειοδότηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και οι πράσινες επιδοτήσεις. Οι διεθνείς διαπραγματευτές για το κλίμα διαφωνούν, επίσης, για το αν θα «καταργήσουν» τα ορυκτά καύσιμα. Τα διπλωματικά κείμενα δεν διευκρινίζουν αν πρέπει να μειωθεί η προσφορά ή η ζήτηση. Αν και οι πολιτικοί μερικές φορές μιλούν για σταδιακή κατάργηση της «κρήσης», η οποία δίνει έμφαση στη μείωση της κατανάλωσης, η ασάφεια της επίσημης γλώσσας μπορεί να μην είναι χρήσιμη. Εξάλλου, μεγάλοι παραγωγοί ορυκτών καυσίμων, όπως η Σαουδική Αραβία και η Ρωσία, αντιτίθενται σε οποιαδήποτε πρόταση περί ελάττωσης της παραγωγής τους. Μέχρι στιγμής έχουν παρεμποδίσει διάφορες προσπάθειες να επιτευχθεί μια παγκόσμια συμφωνία για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένης της COP27, της περυσινής διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και της συνόδου κορυφής του G20 το περασμένο Σαββατοκύριακο. Ωστόσο, ακόμη κι αν

οι προαναφερθείσες πετρελαιοπαραγωγικές χώρες μπλοκάρουν μια παγκόσμια συμφωνία για τη σταδιακή μείωση της κατανάλωσης, οι άλλες χώρες θα μπορούσαν αυτοτελώς να το κάνουν ούτως ή άλλως, καθώς αυτό είναι υπό τον έλεγχό τους. Ορισμένοι περιβαλλοντικοί ακτιβιστές υποστηρίζουν ότι είναι απαραίτητο να υπάρξει μια τιμπίδα, μειώνοντας τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση. Θεωρητικά αυτό ακούγεται σωστό, αλλά είναι κι εφικτό; Με τους σημερινούς ρυθμούς κατανάλωσης ο κόσμος έχει αποδεχθεί να αποθέματα γαιάνθρακα για 139 χρόνια και αρκετό πετρέλαιο και φυσικό αέριο για 57 και 49 χρόνια αντίστοιχα. Φυσικά, είναι ανόητο για τις εταιρείες να αντλούν αργό, όταν δεν υπάρχει αγορά γι' αυτό. Αλλά σκεφθείτε ένα φανταστικό σενάριο, όπου ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι δύο δυτικές χώρες με τα μεγαλύτερα αποθέματα, θα μειώαν την παραγωγή πετρελαίου, ενώ η κατανάλωση θα παρέμενε υψηλή. Τα μέλη του ΟΠΕΚ και η Ρωσία, οι άλλες χώρες με μεγάλα αποθέματα, θα αντλούσαν πιο πολύ αργό για να καλυφθεί το κενό. Υπάρχει κι άλλο σενάριο. Ο ΟΠΕΚ+ να αρνηθεί να καλύψει το κενό, εάν οι δυτικές χώρες περιόριζαν την παραγωγή. Πράγματι, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα μειωθούν, αλλά οι τιμές θα εκτοξευθούν στα ύψη, προκαλώντας οικονομική καταστροφή και κακουχίες σε όλον τον κόσμο. Σε κάθε πιθανό σενάριο ο ΟΠΕΚ+ θα αποκόμιζε τεράστια κέρδη, μια μη επιθυμητή έκβαση, διότι λίγες από τις χώρες-μέλη του υπερασπίζονται την ελευθερία. Στον βαθμό που οι κυβερνήσεις είναι πρόθυμες να αυξήσουν το κόστος της ενέργειας για τους καταναλωτές τους, θα ήταν καλύτερο να φορολογήσουν περισσότερο την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων. Με αυτόν τον τρόπο θα απολάμβαναν επιπλέον έσοδα. Θα μπορούσαν, τέλος, να χρησιμοποιήσουν τα χρήματα για να μετριάσουν το πλήγμα για τους πιο ευάλωτους πολίτες τους και να βοηθήσουν τις φτωχότερες χώρες να αναπτυχθούν με πράσινο τρόπο.

Αντιδράσεις για το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο των τραπεζών στις ΗΠΑ

Σφοδρή κριτική από τον CEO της JPMorgan Chase, Τζέιμ Ντάιμον

Έντονες αντιδράσεις προκαλούν στους τραπεζικούς κύκλους της Γουόλ Στρίτ οι νέοι ρυθμιστικοί κανόνες που καταρτίστηκαν για τον κλάδο από τις αρμόδιες αρχές και αναμένεται να οριστικοποιηθούν το 2024, ενώ μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου τελούν υπό διαβούλευση. Ο διευθύνων σύμβουλος του κολοσσού JPMorgan Chase, Τζέιμ Ντάιμον, άσκησε σκληρή κριτική, επισημαίνοντας ότι η πρόταση να απαιτηθεί από τις τράπεζες να αφιερώσουν περισσότερα κεφάλαια για την προστασία τους έναντι κινδύνου ήταν «πάρα πολύ απογοητευτική» και δεν είχε αποσαφηνιστεί από τους αρμο-



Ο Τζέιμ Ντάιμον επισημαίνει πως οι σχεδιαζόμενοι κανόνες θα οδηγήσουν σε αποδυνάμωση των τραπεζών και θα πλήξουν την οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τις νέες προτάσεις, οι τράπεζες απαιτείται να διακρατούν περισσότερα κεφάλαια για την προστασία τους έναντι κινδύνου.

δίου το όλο σκεπτικό. Τα σχετικά ανέφερε ο κ. Ντάιμον μιλώντας σε συνέδριο στη Νέα Υόρκη απευθυνόμενος σε επενδυτές, όπως επισημαίνεται σε δημοσιεύματα των Bloomberg και Reuters. Τόνισε ότι ο ίδιος δεν θα προέβαινε σε μια μεγάλη εξαγορά τράπεζας υπό τους κανονισμούς αυτούς, προκαλώντας θυμηδία στο ακροατήριο δεδομένου ότι το δικό του χρηματοπιστωτικό ίδρυμα προ ολίγων μηνών απέκτησε την προβληματική First Republic στο πλαίσιο συμφωνίας με την υποστήριξη της κυβέρνησης. Ο Τζέιμ Ντάιμον, επιπλέον, αμφισβήτησε το τι προσπαθούν να επιτύχουν οι ρυθμιστικές αρχές (Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, Ομοσπονδιακή Τραπεζική Αρχή και Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Ασφάλισης Καταθέσεων). «Το μόνο που θέλω είναι δικαιοσύνη, διαφάνεια και διαφάνεια», είπε, προσθέτοντας πως οι σχεδιαζόμενοι κα-

νόνες θα οδηγήσουν σε αποδυνάμωση των τραπεζών και θα πλήξουν την οικονομική ανάπτυξη. Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο έχει στόχο να καλύψει κενά που υπήρχαν μέχρι σήμερα στο σύστημα προστασίας έναντι κινδύνου, αν και αφορά κυρίως τις πολύ μεγάλες τράπεζες των ΗΠΑ. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να έχουν επιπλέον 2% του κεφαλαίου ή 2 δολάρια 100 δισ. δολαρίων να αυξήσουν την επαρκεία τους σε ποσοστό 19% των κεφαλαίων κατά μέσον όρο, όπως ανέφερε το CNN. Πρόκειται για τα συστημικά πολύ σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε παγκόσμιο πλαίσιο, τα οποία στην καθημερινή γλώσσα θεωρούνται «διαίτητος μεγάλος για να διαλυθούν». Όταν, τώρα, πρόκειται για τράπεζες με περιουσιακά στοιχεία άνω των 250 δισ. δολαρίων, οι οποίες εντούτοις δεν λογίζονται συστημικά σημαντικές, θα πρέπει να αυξήσουν την

κεφαλαιακή τους επάρκεια κατά 10%. Όσες διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία μεταξύ 100 και 250 δισ. δολαρίων, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων μεσίων μεγέθους περιφερειακών τραπεζών, όπως οι KeyCorp και Huntington Bank, θα αυξήσουν τα κεφάλαια κατά 5%. Γενικά μιλώντας, οι νέες ρυθμίσεις συνεπάγονται ότι θα πρέπει να έχουν επιπλέον 2% του κεφαλαίου ή 2 δολάρια 100 δολάρια περιουσιακών στοιχείων σταθμισμένου κινδύνου. Εντούτοις, όπως προσθέτει στο δημοσίευσμά του το CNN, δεν επηρεάζονται από το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο οι μικρότερες περιφερειακές τράπεζες, όπως η PacWest, η οποία συγχωνεύεται με την Banc of California, διότι ανακοίνωσε μείωση καταθέσεων κατά 290 εκατ. δολάρια το δεύτερο τρίμηνο. Με απλά λόγια, αυτοί οι νέοι κανόνες δεν θα είχαν αποτρέψει την κατάρρευση των Silicon Valley Bank, Signature

Bank και First Republic, όπως παρατηρεί ο Στίβεν Κέλι, βοηθός διευθυντή έρευνας στο πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Γέιλ για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Υπενθυμίζεται ότι σε μεγάλο βαθμό οι χρεοκοπίες των ανωτέρων τραπεζών, οι οποίες περιήλθαν σε μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα, ουσιαστικά συνδέονται με την αύξηση των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ. Η Silicon Valley Bank διατηρούσε το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού της σε κρατικά ομόλογα ΗΠΑ, όταν η δική τους αγοράία αξία υποχώρησε λόγω υψηλότερων επιτοκίων. Συν τοις άλλοις, ήταν δυσμενής και η χρονική συγκυρία, διότι πολλοί πελάτες της, ήτοι κυρίως νεοφυείς εταιρείες υψηλής τεχνολογίας στη Σίλικον Βάλεϊ, αντιμετώπιζαν προβλήματα και αναγκάστηκαν να αποσύρουν τις καταθέσεις τους. Πέραν τούτων, βάσει των καινούργιων ρυθμίσεων, όσα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν περιουσιακά στοιχεία 100 δισ. δολαρίων και άνω δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούν δικό τους μοντέλο αποτίμησης κινδύνου όταν εσωμίζονται δάνεια ή άλλες δραστηριότητες. Αντιθέτως, θα υπάρχει ένα παγιωμένο πρότυπο πολύ πιο συντηρητικό από το δικό τους στην αξιολόγηση επενδυτικού ρίσκου. Επιπροσθέτως, οι τράπεζες θα απαιτείται να συνεκτιμούν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επί χρεογράφων, που κατέχουν στα επενδυτικά τους χαρτοφυλάκια, στην αναλογία των κεφαλαίων τους. Τέλος, χαρακτηριστικό της αναταραχής στον τραπεζικό τομέα των ΗΠΑ είναι ότι μέσα στον Αύγουστο ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's Investors Service αναθέωρσε προς τα κάτω τη βαθμολογία της πιστοληπτικής ικανότητας δέκα ιδρυμάτων, ενώ 15 ημέρες αργότερα προέβη σε ανάλογη κίνηση για αρκετές τράπεζες και ο έτερος οίκος, της S&P Global Ratings.

Η  HELLENIC BANK ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ



Ελένη Πάντου



ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΜΕΛΩΔΙΚΑ
STRING DEMONS



ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
4-5-6-7-8
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΜΕΣΟΥ
10-11-12
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΤΟ
PARTY!

ΤΗΣ Ζωής Μου

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ *Ανέστης Αζάς*

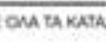
ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: 

ΧΟΡΗΓΟΙ:  

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:   

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ 

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:  

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ:  7777 7040
ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ 

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ: 

Σάλος με τις δηλώσεις Αυστραλού μεγιστάνα για αλαζονεία εργαζομένων

Ένας από τους πλουσιότερους άνδρες της Αυστραλίας έχει ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων αφότου εξέφρασε δημοσίως την άποψη ότι η ανεργία θα πρέπει να αυξηθεί για να θυμηθούν οι αλαζονικοί εργαζόμενοι ποια είναι η θέση τους. «Πρέπει να δούμε πόνο στην οικονομία», είπε ο Tim Gurner, ο οποίος ξεκίνησε από ιδιοκτήτης γυμναστηρίου και έγινε μεγιστάνας του real estate. Ο επιχειρηματίας είχε προκαλέσει αντιδράσεις με τις δηλώσεις του και στο παρελθόν, όταν είχε πει πως εάν οι νέοι σταματούσαν να ξοδεύουν τα χρήματά τους σε τσού με αβokaντό, θα μπορούσαν να αγοράσουν το δικό τους σπίτι.

Υποστήριξε ότι πρέπει να αυξηθεί η ανεργία για να θυμηθούν ποια είναι η θέση τους.

Το βίντεο με τις νέες δηλώσεις του έχει γίνει viral στα social media, προσελκύοντας πάνω από 23 εκατ. προβολές και έντονη κριτική. Το σχόλιο έγινε κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου ακινήτων. Ο 41χρονος επιχειρηματίας είπε ότι η πανδημία του κορωνοϊού άλλαξε τη στάση των εργαζομένων και την εργασιακή ηθική προς το χειρότερο. Μάλιστα έφερε τους οικοδόμους ως παράδειγμα.

«Υπήρξε μια συστημιακή αλλαγή, όπου οι εργαζόμενοι αισθάνονται ότι ο εργοδότης είναι εξαιρετικά τυχερός που τους έχει», είπε ο Gurner. «Πρέπει να υπενθυμίσουμε στους ανθρώπους ότι εργάζονται για τον εργοδότη και όχι το αντίστροφο». Ο Gurner υποστήριξε ότι αυτή η αλλαγή στη στάση των

εργαζομένων επηρεάζει την παραγωγικότητα στον τομέα των ακινήτων, κάτι που –σε συνδυασμό με τους αυστηρότερους κανονισμούς– επιδεινώνει τη στεγαστική κρίση στην Αυστραλία. Ο επιχειρηματίας είπε ότι εάν το σημερινό ποσοστό ανεργίας της Αυστραλίας, που ανέρχεται στο 3,7%, αυξηθεί κατά 40%-50%, τότε θα μειωθεί η «αλαζονεία στην αγορά εργασίας». Σε μια τέτοια περίπτωση, πάνω από 200.000 άτομα θα έχαναν τη δουλειά τους.

Οι δηλώσεις του έρχονται σε μια περίοδο που πολλές επιχειρήσεις καλούν τους υπαλλήλους τους να επιστρέψουν στο γραφείο, δίνοντας τέλος στην τηλεργασία, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι εντάσεις στις σχέσεις εργοδότην - εργαζομένων. Όπως ήταν αναμενόμενο, τα σχόλια του Gurner καταδικάστηκαν από Αυστραλούς βουλευτές από όλο το πολιτικό φάσμα. Ο βουλευτής του Εργατικού Κόμματος Jerome Laxale είπε ότι ήταν «σχόλια που θα συνέδεε κανείς με τον «κακό» των κινουμένων σχεδίων», ενώ ο βουλευτής των Φιλελευθέρων Keith Wolahan είπε ότι «δεν θα μπορούσε να έχει λιγότερη επαφή με την πραγματικότητα», όπως σημειώνει το BBC.

Επειτα από τις έντονες αντιδράσεις που προκάλεσαν οι δηλώσεις του, ο Gurner ανέβασε ένα post στο LinkedIn με το οποίο επιχείρησε να απολογηθεί. «Έκανα κάποια σχόλια για την ανεργία και την παραγωγικότητα στην Αυστραλία, για τα οποία μετανιώνω βαθιά και ήταν λανθασμένα», αναφέρει. Ο Gurner είναι ο διευθύνων σύμβουλος και ιδρυτής της Gurner Group, μιας εταιρείας που αποτιμάται στα 600 εκατ. δολάρια. Στο παρελθόν έχει πει πως πήρε δάνεια από τον παππού του και το πρώην αφεντικό του για να ξεκινήσει την επιχειρηματική δράση του.

Οι αεροπορικές εταιρείες της Ευρώπης μειώνουν τις τιμές των εισιτηρίων

Οι αεροπορικές εταιρείες σε ολόκληρη την Ευρώπη άρχισαν να κάνουν εκπτώσεις στα εισιτήριά τους, καθώς η καλοκαιρινή περίοδος αιχμής ταξιδιού δίνει τη θέση της στους παραδοσιακά πιο αργούς μήνες με πιο συγκαταληπμένες κρατήσεις. Συγκεκριμένα, η εταιρεία χαμηλών ναύλων EasyJet ανακοίνωσε τη Δευτέρα ότι προσφέρει έκπτωση 20% σε περισσότερες από 1,7 εκατ. θέσεις για πτήσεις από τα μέσα Σεπτεμβρίου έως τα τέλη Μαρτίου. Η British Airways ξεκίνησε εκπτώσεις στο τέλος του καλοκαιριού την ίδια μέρα σε προορισμούς μικρών και μεγάλων αποστάσεων για πτήσεις και οργανωμένες διακοπές. Οι αερομεταφορές στη Γηραιά Ήπειρο, όπως ανα-

κυκλοφορίας είναι επίσης παράγοντες που θα μπορούσαν να αποτρέψουν τα αεροπορικά ταξίδια. Σε μια προσπάθεια, ωστόσο, να κερδίσουν ξανά τους ταξιδιώτες, οι αεροπορικές εταιρείες μειώνουν τους ναύλους των εισιτηρίων, μια τακτική που η ιρλανδική εταιρεία χαμηλού κόστους Ryanair ανακοίνωσε ότι θα εισαγάγει προς το τέλος του έτους για να γεμίσει θέσεις, μια και οι καταναλωτές γίνονται ολοένα και πιο προσεκτικοί με τις δαπάνες. Ο επίσης ιρλανδικός αερομεταφορέας Aer Lingus ανακοίνωσε πωλήσεις φθινότερων εισιτηρίων τον Σεπτέμβριο, ενώ η νορβηγική αεροπορική εταιρεία Norse Atlantic Airways προσέφερε πτήσεις μετ' επιστροφής από το Λονδίνο προς τις ΗΠΑ σε τιμή μόλις 240 στερλινών (302,99 δολαρίων).

Σε κάθε περίπτωση οι διεθνείς αεροπορικές εταιρείες καταγράφουν φέτος σημαντικά κέρδη, επειδή έλαβαν ώθηση από την έντονη ζήτηση για ταξίδια αναψυχής μετά την πανδημία, αλλά και τις μεγάλες διοργανώσεις, όπως το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδόσφαιρου του 2022. Ο όμιλος International Airlines Group, ο οποίος περιλαμβάνει την Aer Lingus και την British Airways, αλλά και την Iberia, ανακοίνωσε κέρδη-ρεκόρ, περίπου 1,4 δις. δολαρίων για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Την ίδια στιγμή, ο όμιλος Air France-KLM εμφάνισε έσοδα άνω των 8 δις. δολαρίων το δεύτερο τρίμηνο, αυξημένα σχεδόν κατά ένα δις. δολάρια σε σχέση με πέρυσι, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις. Η Qatar Airways ανακοίνωσε κέρδη ύψους 1,2 δις. δολαρίων, στα οποία αποτιμώνται η ισχυρή απόδοση της στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδόσφαιρου, που διεξήχθη στο Κατάρ στο τέλος του 2022.

Ο σείχης του Αμπου Ντάμπι που διαχειρίζεται 1,5 τρισ. δολ.

Η αυτοκρατορία και οι μπιζνες του Ταχνούν μπιν Ζαγιέντ αλ Ναχιάν

Ο πετρελαϊκός πλούτος των χωρών του Κόλπου ρέει σε όλες τις γωνίες του πλανήτη, χρηματοδοτώντας μεγάλες συγχωνώσεις, ενισχύοντας τις οικονομίες και ανατρέποντας τον κόσμο του αθλητισμού. Ένα από τα βασικά μέλη της οικογένειας που άρχει στο Αμπου Ντάμπι, αναδεικνύεται σε έναν από τους σημαντικότερους ανθρώπους που κλείνουν συμφωνίες στον κόσμο. Πρόκειται για τον σείχη Ταχνούν μπιν Ζαγιέντ αλ Ναχιάν, ο οποίος τους τελευταίους μήνες απέκτησε τον έλεγχο του μεγαλύτερου κρατικού επενδυτικού ταμείου στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, αυξάνοντας

Τους τελευταίους μήνες, απέκτησε τον έλεγχο του μεγαλύτερου κρατικού επενδυτικού ταμείου στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

τα περιουσιακά στοιχεία του σε σχεδόν 1,5 τρισ. δολάρια. Έχει προχωρήσει σε συναλλαγές δις. δολαρίων μέσω μιας διευρυνμένης αυτοκρατορίας ιδιωτικών και κρατικών φορέων. Προσελκύοντας τιτάνες των επιχειρήσεων και των επενδύσεων, όπως ο Ρατζιβ Μίσρα αλλά και ο διοικητής του βραζιλιάνικου ζιού ζιτσου, της ποδηλασίας και του σκακιού. Ο σείχης διευθύνει τώρα δύο επενδυτικά ταμεία, τη σημαντικότερη ιδιωτική επενδυτική εταιρεία της περιοχής, τον μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό όμιλο της χώρας και τη μεγαλύτερη εισηγμένη εταιρεία. Αυτό τον έκανε ντε φάκτο επικεφαλής των επιχειρήσεων της πλούσιας οικογένειας



Ο σείχης διευθύνει τώρα δύο επενδυτικά ταμεία, τη σημαντικότερη ιδιωτική επενδυτική εταιρεία της περιοχής, τον μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό όμιλο της χώρας και τη μεγαλύτερη εισηγμένη εταιρεία των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

πάντα, έχοντας διαφορετικό βαθμό επιτυχίας στα επιμέρους σχέδια.

Συν τοις άλλοις, έχει γίνει γνωστό πως είναι λάτρης του βραζιλιάνικου ζιού ζιτσου, της ποδηλασίας και του σκακιού. Ο σείχης διευθύνει τώρα δύο επενδυτικά ταμεία, τη σημαντικότερη ιδιωτική επενδυτική εταιρεία της περιοχής, τον μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό όμιλο της χώρας και τη μεγαλύτερη εισηγμένη εταιρεία. Αυτό τον έκανε ντε φάκτο επικεφαλής των επιχειρήσεων της πλούσιας οικογένειας

Αλ Ναχιάν, διατηρώντας πρόσβαση στα φαινομενικά ατελείωτα αποθέματα μετρητών του Αμπου Ντάμπι. Το εμπόριο είναι η τρίτη μεγαλύτερη πετρελαιοπαραγωγός χώρα του ΟΠΕΚ. Δημιουργήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1960, ήτοι λίγα χρόνια μετά την ανακάλυψη πετρελαίου στο Αμπου Ντάμπι και όταν τα ΗΑΕ ήταν ακόμη σε τέμια με λιγότερους από 250.000 ανθρώπους σε σύγκριση με τα σχεδόν 10 εκατ. τώρα. Σήμερα ο σείχης Ταχνούν γίνεται όλο και περισσότερο ο άνθρωπος

στον οποίο απεικονίζονται οι παγκόσμιες εύρους φιλοδοξίες της χώρας του. «Η ηγεσία των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων έχει αναγνωρίσει ότι η πιο σημαντική πηγή της κρατικής ισχύος τους είναι η οικονομική», δήλωσε η Κάρεν Γιανγκ, ανώτερη ερευνήτρια στο Κέντρο Παγκόσμιας Ενεργειακής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Κολούμπια. «Έχουν τα οικονομικά μέσα για να εξασφαλίσουν την ύπαρξή τους, να προβάλουν την εξουσία τους και να διαμορφώσουν την πολιτική, με τρόπους που δεν θα μπορούσαν ποτέ να επιτύχουν μόνο με το μικρό μέγεθός τους ή τη στρατιωτική ισχύ τους». Και προσθέτει: «Ο σείχης Ταχνούν είναι τώρα ο ιθύνων νους πίσω από πολλά πράγματα εργαλεία οικονομικής επιβίωσης, καθώς και της χρήσης οικονομικών μέσων υποστήριξης της εξωτερικής πολιτικής». Οι πρώτες σκέψεις για την αγορά της Standard Chartered και της Lazard στις αρχές του τρέχοντος έτους, αν και τελικά δεν ήταν επιτυχείς, υπογραμμίζουν την κλίμακα των φιλοδογιών του. Άλλες εξέκουσες συμφωνίες, τέλος, περιλαμβάνουν μια επένδυση στην κινεζική ByteDance, τη μητρική του δημιουργού κοινωνικού δικτύου της TikTok Inc., ένα ταμείο 10 δις. δολαρίων που στοχεύει σε δράσεις στην τεχνολογία, μια συμφωνία για χρηματοδότηση του νέου οχήματος της Mista 6,8 δις. δολαρίων, καθώς και την εξαγορά της μεγαλύτερης εταιρείας παραγωγής τροφίμων της Κολομβίας σε συνεργασία με τον διοικητή του τραπεζιού Χάιμ Γκιλνίσκι.

Η Maersk παρουσίασε το πρώτο πράσινο πλοίο μεταφοράς κοντέινερ

Κινείται με βιομεθανόλη και θα ταξιδεύει από τον Οκτώβριο στη Βαλτική

«Πλήρως» για να απεξαρτηθεί πλήρως από το πετρέλαιο βάζει ο δανικός γίγαντας Maersk, εγκαινιάζοντας νέα εποχή στη ναυτιλία, μια από τις πιο ρυπογόνες βιομηχανίες του κόσμου. Σε μια στιγμή ορόσημο για τις πράσινες θαλάσσιες μεταφορές, ο κολοσσός παρουσίασε το πρώτο πλοίο μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων στον κόσμο με πράσινη μεθανόλη, το οποίο επιτρέπει να εξοικονομούνται 100 τόνοι CO2 ημερησίως σε σχέση με ένα πλοίο που λειτουργεί με μαζούτ.

Το πλοίο «Laura», ναυπηγημένο στη Νότια Κορέα από τη Hyundai Heavy

Η εταιρεία μεταφοράς έχει παραγγείλει την τελευταία διετία 25 πλοία που λειτουργούν με πράσινη μεθανόλη. 19 ναυπηγούνται ήδη.

Industries (HHI) και εξοπλισμένο με κινητήρα διπλού καυσίμου, βάφτισε η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, αφήνοντας ένα μπουκάλι να σπάσει στο κύτος του. «Ούτε εμείς ούτε το κλίμα δεν μπορούμε να επαναπαυθούμε στις δάφνες mas ή να περιμένουμε να υπάρξουν άλλες λύσεις στο τέλος της δεκαετίας του 2020», είπε στη διάρκεια της τελετής. «Η πράσινη μεθανόλη είναι το καύσιμο που προκρίνουμε (...) επειδή πρόκειται για τη μόνη λύση που είναι ικανή να απαντήσει στις απαιτήσεις ουδετερότητας η ανθρακός», δήλωσε από την πλευρά του ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Maersk, Βίνσεντ Κλερκ. Το σχετικό



Το πλοίο «Laura», ναυπηγημένο στη Νότια Κορέα από τη Hyundai Heavy Industries, βάφτισε η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

μικρό πλοίο που θα μπορεί να μεταφέρει 2.136 εμπορευματοκιβώτια TEU, θα επιπλέει από τον Οκτώβριο, κυρίως στη θάλασσα της Βαλτικής.

Η Maersk, δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, έχει παραγγείλει την τελευταία διετία 25 πλοία που λειτουργούν με πράσινη μεθανόλη. Από αυτά, 19 ναυπηγούνται ήδη και αναμένεται ότι η καθέλκυσή τους θα έχει γίνει μέχρι το 2025, επιτρέποντας να μειωθούν κατά περίπου 2,3 εκατ. τόνοι οι ετήσιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO2). Παρόμοια πλοία έχουν παραγγείλει η Evergreen και άλλες ναυτιλιακές εταιρείες, αν και έχουν λιγότερο φιλόδοξο

στόχο από τη Maersk, η οποία θέλει να γίνει κλιματικά ουδέτερη έως το 2040.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι θαλάσσιες μεταφορές –που ευθύνονται για το 3% περίπου των εκπομπών αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου– ρυπαίνουν περισσότερο από τις αερομεταφορές, όπως έχει ανακοινώσει το Ανώτερο Ινστιτούτο Θαλάσσιας Οικονομίας (Isemar). Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, όμως, περίπου το 90% των εμπορευόμενων αγαθών στον κόσμο μεταφέρεται μέσω θαλάσσης και η σταδιακή μείωση εκπομπών άνθρακα αποτελεί τεράστια πρόκληση

για τον κλάδο. Είναι μια παγκόσμια βιομηχανία, όπως εξηγεί ο υπουργός Βιομηχανίας της Δανίας, Μόρτεν Μπόντσκοφ. «Και αν θέλουμε να συνάψουμε μια παγκόσμια συμφωνία, πρέπει να έχουμε λίγο πολύ όλες τις χώρες πίσω από τη συμφωνία, σε μια εξαιρετικά ανταγωνιστική αγορά», είπε στο CNBC.

Οι αναλύτες αντιστοιχούν ωστόσο ότι η Maersk και οι ανταγωνιστές της ενδέχεται να δυσκολευτούν να βρουν επαρκή προμήθεια βιομεθανόλης, ένα καύσιμο σπάνιο και δαπανηρό στη μεταφορά. Η Maersk έχει υπογράψει τουλάχιστον εννέα συμφωνίες με προμηθευτές πράσινης μεθανόλης από όλο τον κόσμο σε μια προσπάθεια να ωθήσει αυτές τις εταιρείες να παράγουν περισσότερο από το εμπόρευμα.

Στο πλαίσιο αυτό η οικογένεια διοικητών του πλοίου, που ονομάζεται C2X, θα κατασκευάσει και θα λειτουργήσει εγκαταστάσεις παραγωγής «μεγάλων κλίμακας», ενώ αναμένει επίσης δυνατότητα άνω των τριών εκατομμυρίων τόνων πράσινης μεθανόλης μέχρι το 2030. Αυτή η κίνηση αποτελεί σημαντική εξέλιξη σε μια βιομηχανία που αντιμετωπίζει τεράστια έλλειψη καυσίμου ουδέτερου άνθρακα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Bloomberg, αυτή τη στιγμή υπάρχουν περίπου 153.000 τόνοι παραγωγικής ικανότητας πράσινης μεθανόλης σε λειτουργία σε όλο τον κόσμο. Για τους πρώτους μήνες της ζωής του νέου σκάφους πάντως, η Maersk ανακοίνωσε ότι θα προμηθεύει πράσινη μεθανόλη από την Equinor, τη νορβηγική κρατική εταιρεία πετρελαίου και φυσικού αερίου.



B-start

Κάνε καλή αρχή με Business Start

Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150

Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υψηλότερη Cloud | Κινητή

Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια

Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες



Μαζί από την αρχή

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο πολιτισμικός πόλεμος για το κλίμα

Του ΠΟΛ ΚΡΟΥΓΚΜΑΝ / NEW YORK TIMES

Κάποτε ήταν εύκολο να κατανοήσει κανείς την άρνηση της κλιματικής αλλαγής: είχε να κάνει με την απληστία. Ανατρέξτε στο ιστορικό ενός ερευνητή που αμφισβητεί τις επιστημονικές εκθέσεις, μια δεξαμενή σκέψης ενάντια στη δράση για το κλίμα, ή σε έναν πολιτικό που διακηρύσσει ότι η κλιματική αλλαγή είναι φάρσα. Σχεδόν πάντα είχαν πίσω τους οικονομικά υποστήριξη από τη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων. Ήταν πιο απλές, πιο αθώες εποχές και μου λείπουν. Η απληστία παραμένει σημαντικός παράγοντας κατά του περιβαλλοντισμού. Αλλά η άρνηση του κλίματος έχει γίνει επίσης μέτωπο στους πολιτισμικούς πολέμους, με τους δεξιούς να απορρίπτουν την επιστήμη, εν μέρει επειδή την αντιπαθούν, αλλά και επειδή αντιτίθενται σε στιγίδια που υποστηρίζουν οι φιλελεύθεροι.

Αυτή η πολιτιστική διάσταση των επιχειρημάτων για το κλίμα προέκυψε στη χειρότερη δυνατή στιγμή – μια στιγμή που τόσο ο ακραίος κίνδυνος από τις μη ελεγχόμενες εκπομπές αερίων, όσο και η πορεία προς τον περιορισμό τους είναι πιο ξεκάθαρα από ποτέ. Οι επιστήμονες που προειδοποιούν εδώ και δεκαετίες ότι η αυξανόμενη συγκέντρωση αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα της Γης θα είχε επικίνδυνες επιπτώσεις στο κλίμα, έχουν δικαιωθεί συντριπτικά. Παγκοσμίως, ο Ιούλιος ήταν ο πιο ζεστός μήνας που έχει καταγραφεί. Την ίδια στιγμή, η τεχνολογική πρόοδος στον τομέα των ΑΠΕ

κατέστησε δυνατό να προβλεφθούν σημαντικές μειώσεις των εκπομπών με ελάχιστο ή καθόλου κόστος όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη. Το 2022 η κυβέρνηση Μπάιντεν πέτυχε τελικά να περάσει ένα σημαντικό νομοσχέδιο για το κλίμα, το οποίο αποτελούνταν σχεδόν αποκλειστικά από φορολογικές εκπτώσεις και επιδοτήσεις για την πράσινη ενέργεια. Αυτή η προσέγγιση θα έχει σημαντικά αποτελέσματα στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όχι όμως εάν δεν βοηθήσουν οι Ρεπουμπλικανοί.

Το Heritage Foundation το οποίο πρωτοστατεί σε μια προσπάθεια που ονομάζεται Project 2025 και πιθανότατα θα καθορίσει την ατζέντα εάν κερδίσει Ρεπουμπλικανός τον Λευκό Οίκο, ζητεί «την κατάργηση σχεδόν κάθε προγράμματος καθαρής ενέργειας και την ενίσχυση της παραγωγής ορυκτών καυσίμων». Τα ειδικά συμφέροντα μπορούν να κάνουν μεγάλη ζημιά, αλλά μπορούν να αντισταθμιστούν με άλλα ειδικά συμφέροντα.

Πράγματι, ένα σημαντικό μέρος της στρατηγικής Μπάιντεν για το κλίμα είναι η ιδέα ότι οι επενδύσεις σε ΑΠΕ θα δώσουν σε πολλές επιχειρήσεις και κοινότητες μερίδιο στη συνέχιση της πράσινης μετάβασης. Αλλά τέτοιες ορθολογικές σκέψεις δεν θα κάνουν πολλά για να πείσουν τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι η πράσινη ενέργεια είναι μια συνωμοσία ενάντια στον αμερικανικό τρόπο ζωής.

Μόνο 4 τράπεζες της Ευρώπης είχαν γυναίκα CEO το 2022

Εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στις ανώτερες διευθυντικές θέσεις

Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις στις ευρωπαϊκές τράπεζες, σύμφωνα με έκθεση που δημοσιεύθηκε σήμερα, η οποία υπογράμμισε πως εν νέα τράπεζες δεν απασχολούσαν καμία γυναίκα στην ανώτατη διευθυντική ομάδα τους.

Μόνο το 23% των ανώτερων διευθυντικών θέσεων στις ευρωπαϊκές τράπεζες καταλαμβάνονταν από γυναίκες το 2022, σύμφωνα με την έκθεση της DBRS Morningstar, με επικεφαλής την Σαρλότ Σερβίν και την Ελίζαμπεθ Ρού-

Οι γυναίκες κάλυψαν το 38% των θέσεων στα διοικητικά συμβούλια το 2022 σε όλες τις τράπεζες, που σημαίνει ελαφρά βελτίωση από 36% ένα χρόνο νωρίτερα.

ντιμαν. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει μικρή έως καθόλου βελτίωση τα τελευταία δύο χρόνια.

Μόλις τέσσερις από τις 62 τράπεζες που συμμετείχαν στην έκθεση είχαν γυναίκα διευθύνουσα σύμβουλο το 2022. Αν και υπήρξε μεγαλύτερη ώθηση για περισσότερη συμμετοχή των γυναικών στις εταιρείες και ορισμένες χώρες έχουν εισαγάγει ποσοστώσεις για γυναίκες στα διοικητικά συμβούλια εταιρειών, εξακολουθεί να είναι σπάνιο να δομει ισότητα μεταξύ των δύο φύλων στα υψηλότερα κλιμάκια στον κλάδο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών της Ευρώπης.



Στην Ισπανία, τρεις από τις μεγαλύτερες τράπεζες έχουν γυναίκες στις κορυφαίες θέσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της Ανα Μπντίβ, προέδρου της Banco Santander.

Η Deutsche Bank βρέθηκε φέτος στο επίκεντρο καθώς προσπαθεί να διατηρήσει τα γυναικεία ταλέντα μετά την αποχώρηση της Κριστιάνα Ράιλι, που ήταν μέλος του διοικητικού της

συμβουλίου και της Τζίν Γι Γιάνγκ, επικεφαλής των τραπεζικών υπηρεσιών προς ιδιώτες της Ασίας.

Μόνο 14 τράπεζες στο δείγμα της μελέτης είχαν 30% ή περισσότερες γυ-

ναίκες στην ομάδα ανώτατων στελεχών τους. Οι γυναίκες κάλυψαν το 38% των θέσεων στα διοικητικά συμβούλια το 2022 σε όλες τις τράπεζες, που σημαίνει ελαφρά βελτίωση από 36% ένα χρόνο νωρίτερα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε ως στόχο πέρυσι οι γυναίκες να κατέχουν τουλάχιστον το 33% όλων των θέσεων διευθυντών στα διοικητικά συμβούλια έως τον Ιούνιο του 2026, με κυρώσεις που θα επιβάλλονται από μεμονωμένα κράτη-μέλη για μη συμμόρφωση.

«Ένα από τα κύρια επιχειρήματα υπέρ της επιβολής ποσοστώσεων φύλου στα διοικητικά συμβούλια εταιρειών είναι ότι μία υψηλότερη αναλογία γυναικών στα διοικητικά συμβούλια θα πρέπει να προσελκύει περισσότερα γυναικεία ταλέντα στην εταιρεία και να αυξάνει την παρουσία των γυναικών σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και στο εργατικό δυναμικό», αναφέρει η έκθεση. «Με βάση την ανάλυσή μας, βρήκαμε μια θετική συσχέτιση μεταξύ της γυναικείας εκπροσώπησης στο διοικητικό συμβούλιο και σε εκτελεστικό επίπεδο, υποδηλώνοντας ότι ένα υψηλότερο ποσοστό γυναικών σε ένα διοικητικό συμβούλιο έχει θετικό αντίκτυπο στον αριθμό των γυναικών σε εκτελεστικούς ρόλους».

Στην Ισπανία, τρεις από τις μεγαλύτερες τράπεζες έχουν γυναίκες στις κορυφαίες θέσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της Ανα Μπντίβ της προέδρου της Banco Santander και της Μαρία Ντολόρες Ντανκούσα της διευθύνουσας συμβούλου της Bankinter. Η Banco Bilbao Vizcaya Argentaria διορίζει επίσης τη Λουσία Γκομέζ Μπράβο ως νέα οικονομική διευθύντρια νωρίτερα φέτος.

Με περίβλημα από τιτάνιο το νέο iPhone 15 της Apple

Με φόντο την παγκόσμια πτώση των smartphones και την παρατεταμένη οικονομική αβεβαιότητα στην Κίνα, την τρίτη μεγαλύτερη αγορά της, η Apple παρουσίασε στο Κουπερτίνο της Καλιφόρνιας τα νέα της προϊόντα, με ναυαρχίδα το iPhone 15 (iPhone 15, iPhone 15 Plus, iPhone 15 Pro και iPhone 15 Pro Max). Κυκλοφορεί σε δύο μεγέθη και πέντε χρώματα (λευκό, μαύρο, ροζ, πράσινο και κίτρινο) και έχει περίβλημα από τιτάνιο, το ίδιο υλικό που φέρει το ρομποτικό όχημα της NASA, Mars Rover. Είναι κατασκευασμένο από ανακυκλωμένα υλικά



Το νέο iPhone 15 κυκλοφορεί σε δύο μεγέθη και πέντε χρώματα, είναι κατασκευασμένο από ανακυκλωμένα υλικά και έχει πιο φωτεινή οθόνη.

που σέβονται το περιβάλλον, έχει ανάλυση με φινίρισμα και πιο φωτεινή οθόνη, που μπορεί να φτάσει έως και 2.000 nits σε εξωτερικές, φωτεινές ρυθμίσεις. Η πιο σημαντική αλλαγή είναι η διακοπή της σύνδεσης Lightning της Apple και η καθιέρωση της φόρτισης με θύρα USB-C, καθώς η Apple αναγκάστηκε να ευθυγραμμιστεί με τον νέο κανονισμό της Ε.Ε., βάσει του οποίου όλες οι φορτιές ηλεκτρονικές συσκευές θα πρέπει να

χρησιμοποιούν τον ίδιο φορτιστή με τη συγκεκριμένη υποδοχή που θα είναι κοινός για τα iPhone, τα iPad και τους υπολογιστές Mac.

Ο κολλοσός της Apple παρουσίασε επίσης τη νέα σειρά των έξυπνων ρολογιών της με πιο ισχυρό επεξεργαστή, που θα έχουν στο εσωτερικό τους το νέο S9 chip (βασισμένο στην τεχνολογία του A15) και θεωρείται πως είναι η μεγαλύτερη αναβάθμιση στην κατηγορία από το Apple Watch Series 6. Η εταιρεία εισήγαγε επίσης μια νέα δυνατότητα στα ρολόγια της Series 9, που ονομάζεται «διπλό πάτημα», όπου οι χρήστες χτυπούν τον αντίχειρα και το δάκτυλό τους δύο φορές, χωρίς να αγγίζουν το ρολόι, προκειμένου να εκτελούν εργασίες, όπως η απάντηση σε μια τηλεφωνική κλήση. Η Apple ανακοίνωσε επίσης ότι είναι «σε καλό δρόμο» για να κυκλοφορήσει τα ολοκαίνουργια ακουστικά με κλειδιά πραγματικότητας Vision Pro στις αρχές του επόμενου έτους, είπε επίσης ο διευθύνων σύμβουλος Τιμ Κουκ. Το iPhone εξακολουθεί να αντιπροσωπεύει πάνω από το ήμισυ των πωλήσεων της Apple, καταγράφοντας πέρυσι πωλήσεις ύψους 394,3 δισ. δολαρίων.

Η εκδήλωση στα κεντρικά γραφεία της Apple στο Κουπερτίνο της Καλιφόρνιας πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο μεγάλων προκλήσεων για τον κολοσσό, λόγω των εκτεταμένων περιορισμών στη χρήση των iPhone σε κυβερνητικά γραφεία της Κίνας, αλλά και την πρόσφατη κυκλοφορία ενός υπερσύγχρονου smartphone από την ανταγωνίστρια Huawei Technologies. Το Huawei Mate 60 Pro τροφοδοτείται από ένα προηγμένο τσιπ. Η Ελλάδα ανήκει στο πρώτο κύμα κυκλοφορίας των iPhone 15 κι έτσι τα νέα κινητά τηλέφωνα πρόκειται να έρθουν στη χώρα μας στις 22 Σεπτεμβρίου, όταν δηλαδή θα γίνουν διαθέσιμα και στις ΗΠΑ.

Πέρυσι η ενεργειακή κρίση που «χτύπησε» τη Γερμανία ανάγκασε τα εργοστάσια της χώρας να μειώσουν την παραγωγή τους, είτε επρόκειτο για χημικά είτε για μέταλλα και μηχανήματα. Φέτος οι περικοπές στην παραγωγή συνεχίζονται. Όμως αυτή τη φορά οι λόγοι δεν πρέπει να αναζητηθούν στο υψηλό ενεργειακό κόστος, αλλά στην ασθενή ζήτηση. Πλέον, τα αίτια της βιομηχανικής ύφεσης είναι βαθύτερα.

Οι τιμές-ρεκόρ στην ενέργεια, που πυροδοτήθηκαν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, αποτελούν πλέον παρελθόν, αλλά η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών πλήττει τώρα τη ζήτηση. Έτσι, η S&P Global

Η ενεργειακή κρίση πέρασε, αλλά η μείωση της ζήτησης συνεχίζει να πλήττει τις βιομηχανίες.

Commodity Insights εκτιμά ότι η χρήση φυσικού αερίου από τις βιομηχανίες της Ευρώπης θα παραμείνει σε επίπεδα περίπου 20% χαμηλότερα από το 2021.

«Δεν έχει να κάνει με τις τιμές πια, αλλά με τις οικονομικές συνθήκες», σημειώνει η Ερίσα Πάσκο, αναλύτρια φυσικού αερίου της Energy Aspects, σύμφωνα με το Bloomberg. «Βλέπουμε ακόμη σημαντική αδυναμία και αβεβαιότητα».

Στο βιομηχανικό πάρκο Gendorf, μία ώρα έξω από το Μόναχο, όπου 4.000 άτομα δουλεύουν για εταιρείες χημικών, όπως οι 3M, Clariant και Westlake Vinnolit, οι επιπτώσεις είναι εμφανείς. Το πάρκο εξαρτάται από το φυσικό αέριο για να καλύψει τις ανάγκες του για ηλεκτρικό ρεύμα άνω του 1 TWh τον χρόνο, δηλαδή όσο θα ήταν αρκετό



Η χρήση φυσικού αερίου από τις βιομηχανίες της Ευρώπης φέτος θα παραμείνει σε επίπεδα περίπου 20% χαμηλότερα από το 2021.

για να προμηθεύσει 300.000 νοικοκυριά. Όμως φέτος θα χρειαστεί λιγότερο φυσικό αέριο.

Παρότι οι τιμές του φυσικού αερίου –που πέρυσι έκαναν μέρος της βιομηχανικής παραγωγής ζημιολόγο– έχουν

μειωθεί κατά 80%, εντούτοις το πιο ενεργό βόρρο κομμάτι της γερμανικής βιομηχανίας δείχνει να δυσκολεύεται περισσότερο από άλλους τομείς της μεταποίησης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα χημικά, με την Ένωση VCI να

προβλέπει ότι η παραγωγή (εξαιρουμένων των φαρμάκων) θα μειωθεί κατά 11% το 2023.

Η Γερμανία ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την αδυναμία της βιομηχανίας στην Ευρώπη. Η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία ξεκίνησε το τρίτο τρίμηνο με την πιο απότομη μείωση των βιομηχανικών παραγγελιών που έχει καταγραφεί από την πανδημία του 2020. Η συρρίκνωση της γερμανικής βιομηχανίας εκτιμάται ότι είναι τόσο σοβαρή ώστε θα οδηγήσει την οικονομία –που μόλις βγήκε από την ύφεση– σε τριμηνιαία πτώση, σύμφωνα με δημοσκόπηση αναλυτών που πραγματοποίησε το Bloomberg.

Επεται από τις τεράστιες επενδύσεις στο LNG, ο κίνδυνος ελλείψεων φυσικού αερίου θεωρείται μικρός για φέτος τον χειμώνα. Όμως, αυτός ο φόβος έχει αντικατασταθεί από ανησυχίες για μια βαθύτερη ύφεση, οι οποίες έκαναν τις γερμανικές επιχειρήσεις διστακτικές να αυξήσουν την παραγωγή τους και πάλι.

Υπάρχουν, ωστόσο, και κάποια κομμάτια της παραγωγής που αντιστέκονται στην απαισιοδοξία. Η Yara International, η μεγαλύτερη εταιρεία λιπασμάτων της Ευρώπης, εξακολουθεί να περιμένει ισχυρότερη ζήτηση για αμμωνία για το υπόλοιπο του έτους. Αυτή τη στιγμή η εταιρεία έχει περικόψει μόνο το 10% της παραγωγής της στην Ευρώπη, έναντι 30% στις αρχές του έτους. «Η μεταβλητότητα στις τιμές προκαλεί στρεβλώσεις στην αγορά», λέει στο Bloomberg ο Μάγκνους Ανκάρστραντ, εκτελεστικός αντιπρόεδρος επιχειρηματικής ανάπτυξης της Yara. «Αλλά τελικά οι αγρότες και οι διανομείς πρέπει να αγοράσουν, γιατί η αγορά θα χρειαστεί λιπάσματα για να παράγει τα τρόφιμα που χρειάζεται ο κόσμος».

Υψηλής ποιότητας λύσεις ομαδοποιημένων μεταφορών.
Ανταγωνιστικές τιμές και ταχύτητα.

Global Transport and Logistics

Σαρώστε αυτόν τον QR κωδικό και μάθετε περισσότερα!

We add value to your business. | gappgroup.com

Ανατιμήσεις στα τρόφιμα φέρνουν οι πλημμύρες

Μεγάλες αυξήσεις τιμών στις λαϊκές αγορές – Οι καταστροφές σε οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο εκτοξεύουν και τα μεταφορικά

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε ακαρτογράφια νερά βρίσκεται πλέον η πορεία των τιμών στα τρόφιμα, καθώς από την προηγούμενη εβδομάδα έχουν προστεθεί δύο ακόμη παράγοντες που αναμένεται να ενισχύσουν περαιτέρω τις πληθωριστικές πιέσεις: οι πλημμύρες στη Θεσσαλία οι οποίες έχουν πλήξει μεγάλο κομμάτι της φυτικής και ζωικής παραγωγής και η κλειστή για πολλές ημέρες εθνική οδός Αθηνών - Θεσσαλονίκης, χωρίς την ίδια ώρα να υπάρχει η εναλλακτική του σιδηροδρόμου.

Ηδη καταγράφονται, έστω και μεμονωμένα για την ώρα, φαινόμενα ανατιμήσεων στις τιμές λιανικής, τα οποία όμως αναμένεται να ενταθούν το επόμενο διάστημα, καθώς οι τιμές χονδρικής σε αρκετά λαχανικά βρίσκονται τις τελευταίες ημέρες σταθερά σε ανοδική πορεία. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας (ΟΚΑΑ), οι τιμές σε ντομάτες, κολοκύθια, αγγούρια, μαρούλια, φασολάκια ήταν σημαντικά αυξημένες την Πέμπτη 14 Σεπτεμβρίου σε σύγκριση με μια εβδομάδα πριν. Έτσι, για παράδειγμα, η ελάχιστη τιμή στα αγγούρια ήταν διπλάσια προχθές σε σχέση με τις 7 Σεπτεμβρίου, στα 0,60 ευρώ το ζευγάρι από 0,30 ευρώ. Οι εγχώριες ντομάτες πωλούνται από 1,30 έως 1,80 ευρώ/κιλό, ενώ το εύρος στην την προηγούμενη εβδομάδα ήταν 1-1,40 ευρώ/κιλό.

Τα φαινόμενα αισχροκέρδειας, ειδικά στην Αττική που τροφοδοτείται κυρίως από τον Μαραθώνα και τα Μέγαρα, κατήγγειλε σε ανακοίνωσή της και η Πανελλαδική Ομοσπονδία Συλλόγων Παραγωγών Αγροτικών Προϊόντων Πωλητών Λαϊκών Αγορών.

Το πρόβλημα είναι ότι ήδη πριν από την καταστροφική θεομηνία «Daniel» οι τιμές λιανικής στα τρόφιμα παρέμεναν σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, όπως έδειξαν και τα στοιχεία του πληθωρισμού για τον μήνα Αύγουστο. Την ίδια ώρα, η εκτόξευση των τιμών παραγωγού σε σειρά προϊόντων τον Ιούλιο προειδεύει για πολύ σημαντικές ανατιμήσεις όχι μόνο σε νωπά φρούτα και λαχανικά – αυτές άλλωστε ήδη αποτυπώθηκαν στις τιμές καταναλωτή τον Ιούλιο και τον Αύγουστο – αλλά και σε σειρά επεξεργασμένων τροφίμων. Επιβαρυντικός

Η Αττική τροφοδοτείται με αγροτικά προϊόντα κυρίως από Μαραθώνα και Μέγαρα και οι αυξήσεις στις τιμές αποδίδονται σε αισχροκέρδεια, τονίζουν παραγωγοί.

παράγοντας είναι και η συνεχής αύξηση των τιμών των καυσίμων, ανεβάζοντας το ήδη υψηλό μεταφορικό κόστος.

Τα στοιχεία του δείκτη τιμών εκροών για τον μήνα Ιούλιο δίνουν μια πρόγνωση –πολύ πικρή– για το τι πρόκειται να ακολουθήσει το επόμενο διάστημα, ανεξαρτήτως μάλιστα των όποιων επιπτώσεων της πρόσφατης κακοκαιρίας. Ο γενικός δείκτης τιμών εκροών στη γεωργία - κτηνοτροφία (χωρίς επιδοτήσεις) του μηνός Ιουλίου 2023, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Ιουλίου 2022, παρουσίασε αύξηση 28,7%. Ο αντίστοιχος δείκτης του Ιουλίου 2022, σε σύγκριση με τον Ιούλιο 2021, είχε παρουσιάσει αύξηση 7,4%. Αύξηση πα-



Οι ανατιμήσεις αναμένεται να ενταθούν το επόμενο διάστημα, καθώς οι τιμές χονδρικής σε αρκετά λαχανικά και φρούτα βρίσκονται τις τελευταίες ημέρες σταθερά σε ανοδική πορεία.

ρουσίασε ο γενικός δείκτης τον Ιούλιο του 2023 και σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2023, της τάξης του 2,9%. Η αύξηση του δείκτη τιμών παραγωγού στη φυτική παραγωγή ήταν τον Ιούλιο 31,5% σε ετήσια βάση και 2,4% σε μηνιαία βάση, ενώ ο δείκτης τιμών παραγωγού στη ζωική παραγωγή αυξήθηκε σε ετήσια βάση τον Ιούλιο κατά 13%, αλλά μειώθηκε σε μηνιαία βάση κατά 7,9%.

Η μεγαλύτερη αύξηση, σχεδόν διπλασιασμός, καταγράφεται στην τιμή παραγωγού στο ελαιόλαδο, καθώς τον Ιούλιο αυξήθηκε κατά 92,1% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν, ενώ μέσα σε ένα μόλις μήνα αυξήθηκε κατά 13,1%. Ηδη το απλό επώνυμο ελαιόλαδο πωλείται στα σούπερ μάρκετ προς 9,60 ευρώ/λίτρο από 7,30 ευρώ/λίτρο στις αρχές της χρονιάς, αύξηση δηλαδή κατά 31,5% στην τιμή λιανικής, ενώ η τιμή λιανικής για το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο ξεκινάει πλέον από τα 11 ευρώ/λίτρο. Κατά 60,1% αυξήθηκαν σε ετήσια βάση οι τιμές παραγωγού στα φρούτα, κατά 30,7% στα λαχανικά και κηπευτικά και κατά 20,8% στις πατάτες, με τη λιανική τιμή των τελευταίων να ξεκινάει στις λαϊκές αγορές από το 1 ευρώ/κιλό.

Στα φυλάκια –προϊόντα στα οποία αναμένονται ελλείψεις το επόμενο διάστημα και η παραγωγή τους έχει ήδη πληγεί από τις πολύ υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού– καταγράφηκαν τιμές παραγωγού σε ιστορικά υψηλά (με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής από το 2000). Χαρακτηριστική περίπτωση είναι τα μαρούλια με την τιμή παραγωγού να έχει αυξηθεί κατά περίπου 9% από πέρυσι. Αύξηση 35% καταγράφεται στις ντομάτες με την παραγωγή τους επίσης να πλάττειται από τις πολύ υψηλές θερμο-

κρασίες, ενώ άγνωστο είναι το πλήγμα που επέφερε η κακοκαιρία «Daniel» στις καλλιέργειες βιομηχανικής ντομάτας στη Θεσσαλία, περιοχή όπου παράγεται πάνω από το 60% του συνόλου της ελληνικής παραγωγής βιομηχανικής ντομάτας στη χώρα. Κατά 15% περίπου έχουν αυξηθεί οι τιμές παραγωγού στα φασολάκια με την τιμή λιανικής να παραμένει μέχρι τη μέση Αυγούστου στα 5 ευρώ/κιλό, να αποκλιμακώνεται στη συνέχεια, αλλά πλέον να ακολουθεί εκ νέου ανοδική πορεία.

Σε πολύ υψηλά επίπεδα βρίσκονταν ήδη από τις προηγούμενες εβδομάδες οι τιμές παραγωγού στο χοιρινό κρέας, αυξημένες κατά 20,4% σε σύγκριση με πέρυσι, και πλέον μετά τις πλημμύρες στη Θεσσαλία εκτιμάται ότι θα αυξηθούν περαιτέρω οι τιμές για τα εγχώρια χοιρινά, ενώ ακόμη μεγαλύτερο μέρος των αναγκών θα καλυφθεί από εισαγωγές.

Η τιμή του αγελαδινού γάλακτος, μετά τη μικρή αποκλιμακώσή της, βρίσκεται εκ νέου σε ανοδική πορεία, κάτι που σημαίνει ότι θα καθυστερήσουν εκ νέου οι μειώσεις στις τιμές λιανικής του φρέσκου γάλακτος –τον Αύγουστο άλλωστε αυξήθηκε η τιμή λιανικής κατά 2% σε σύγκριση με τον Ιούλιο, όπως έδειξαν τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ–, ενώ σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα παραμένουν οι τιμές στο αιγοπρόβριο γάλα. Οι πλημμύρες στη Θεσσαλία δεν αναμένεται να επηρεάσουν την τιμή του αγελαδινού γάλακτος δεδομένου ότι οι βασικές ζώνες γάλακτος βρίσκονται στη Μακεδονία και την Ηπειρο. Αντίθετος, ο αφανισμός σημαντικού αριθμού αιγοπροβάτων στη Θεσσαλία και οι ζημιές σε τυροκομικές μονάδες εκτιμάται ότι μπορεί να προκαλέσουν νέα αύξηση στην τιμή της φέτας και άλλων τυρών.

Θετικές προοπτικές για την απασχόληση στο τέταρτο τρίμηνο

Σε θετικό πρόσημο παραμένουν οι προοπτικές για την απασχόληση στη χώρα μας, με τις επιχειρήσεις επικοινωνιακού εξοπλισμού IT και Software να παρουσιάζουν τις υψηλότερες προοπτικές για αύξηση των θέσεων εργασίας, την ίδια στιγμή βέβαια που οκτώ στους 10 εργοδότες δηλώνουν αδυναμία εύρεσης ταλέντων. Η τριμηνιαία έρευνα της Manpower για το δ' τρίμηνο του έτους δείχνει μεν σταθεροποίηση στην πορεία της χώρας όσον αφορά το πεδίο της αγοράς εργασίας, με την Ελλάδα να βρίσκεται στην 8η θέση από το τέλος, επί συνόλου 41 χωρών που συμμετέχουν.

Αναλυτικά, από την έρευνα προκύπτουν τα εξής στοιχεία:

- Οι προοπτικές απασχόλησης για το δ' τρίμηνο του 2023 είναι στο +18%.
- Το 29% των εργοδοτών αναμένει αύξηση των απασχολούμενων. Το 17% προβλέπει μείωση και το 51% δεν περιμένει κάποια αλλαγή.

Ο κλάδος της Πληροφορικής παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό προοπτικών απασχόλησης από όλους τους υπόλοιπους, στο +32%. Κι αυτό, όταν την ίδια στιγμή οκτώ στους 10 εργοδότες που συμμετείχαν στην έρευνα αναφέρουν ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση ταλέντων στον κλάδο IT. Ακολουθούν με +29% καταναλωτικά αγαθά και υπηρεσίες (συμπεριλαμβάνεται και ο τουρισμός), με +28% οι βιομηχανίες και η υγεία και με +24% η ενέργεια

και οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Ειδικά για τις βιοεπιτηδες διαπιστώνεται ότι το 84% των επιχειρήσεων δυσκολεύεται να βρει τα κατάλληλα στελέχη. Στον τομέα της ενέργειας, το 96% όσων εργοδοτών συμμετείχαν στην έρευνα παραδέχθηκε ότι δυσκολεύεται να βρει ταλέντα.

Στο +9% είναι η εκτίμηση για τις προοπτικές απασχόλησης σε μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα και στο +3% για βιομηχανία και κατασκευές.

Στον αντίποδα, αρνητικές προοπτικές απασχόλησης καταγράφονται για το δ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους στις υπηρεσίες επικοινωνίας (-6%) και τα χρηματοοικονομικά και κτηματομεσιτικά (-9%). Σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, διαπιστώνεται ότι η πορεία στις προοπτικές απασχόλησης είναι οριακά ανοδική (+17% το γ' τρίμηνο, +18% το δ' τρίμηνο). Σε επίπεδο περιφέρειας, η Βόρεια Ελλάδα (+21%) καταγράφει αισιοδοξία ως προς τις προοπτικές προσλήψεων. Επεται η Αττική (+18%), ενώ οι επιχειρήσεις από την υπόλοιπη χώρα θεωρούν ότι δεν θα προκύψει καμία ουσιαστική αλλαγή. Από τις 41 χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα, η Ελλάδα βρίσκεται στην 8η θέση από το τέλος μαζί με τη Ρουμανία και ακολουθούν η Πολωνία (+17%), η Σλοβακία (+15%), η Ουγγαρία (+13%), ενώ στις τρεις τελευταίες θέσεις ισοβαθμούν η Αργεντινή, η Τσεχία και η Ιαπωνία (+11%).

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Κατάθεση συμπληρωματικού προϋπολογισμού 500-600 εκατ. ευρώ

Για αποκατάσταση ζημιών και αποζημιώσεις στις πληγείσες περιοχές της Θεσσαλίας

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στην κατάθεση συμπληρωματικού προϋπολογισμού 500-600 εκατ. ευρώ θα προχωρήσει, σύμφωνα με πηγή του οικονομικού επιτελείου, η κυβέρνηση, προκειμένου να καλυφθούν το συντομότερο οι πρώτες ανάγκες για την αποκατάσταση ζημιών και τις αποζημιώσεις στη Θεσσαλία. Το ακριβές ύψος του συμπληρωματικού προϋπολογισμού θα προσδιοριστεί αφού εκτιμηθεί ένα πρώτο μέγεθος των ζημιών και των άμεσων αναγκών και με γνώμονα να διατηρηθεί το πρωτογενές πλεόνασμα στο 0,7% του ΑΕΠ φέτος, όπως ήταν ο

Απελευθερώνονται κονδύλια 250 εκατ. από το ΕΣΠΑ 2014-2020, 1,5 δισ. από το νέο ΕΣΠΑ και 500 εκατ. από το Ταμείο Ανάκαμψης.

στόχος του Προγράμματος Σταθερότητας του Απριλίου. Ενδιαμέσως, λόγω υπεραποδόσης εσόδων, είχε εκτιμηθεί ότι το πρωτογενές πλεόνασμα θα διαμορφωνόταν στο 1,1% του ΑΕΠ (κατά την Κομισιόν στο 1,8%), αλλά μετά το μείζον γεγονός της καταστροφής, λόγω «Daniel», ο στόχος επέστρεψε στο 0,7%.

Στη διατήρηση του στόχου 0,7% του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα συνεισφέρουν, εξάλλου, τα κοινοτικά κονδύλια των 250 εκατ. ευρώ του προηγούμενου ΕΣΠΑ 2014-2020 που είναι άμεσα διαθέσιμα,

Χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε.

για την αντιμετώπιση των συνεπειών του «Daniel»

€250 εκατ.

Αναπορρόφηση κονδύλια του ΕΣΠΑ 2014-2020

€500 εκατ.

Ανακατανομή κονδυλίων Ταμείου Ανάκαμψης

€1,5 δισ.

Ανακατανομή κονδυλίων νέου ΕΣΠΑ 2021-2027

€2,25 δισ.
ΣΥΝΟΛΟ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μένου ότι το έχει υποσχεθεί ο κ. Μητσοτάκης.

Σχετικά με τα ευρωπαϊκά κονδύλια των 2,250 δισ. ευρώ, που εξήγγειλε χθες η κ. Φον ντερ Λάιεν, η εικόνα έχει ως εξής, σύμφωνα με διευκρινίσεις που έδιναν κυβερνητικές πηγές:

1. Περίπου 250 εκατ. ευρώ αφορούν κονδύλια του ΕΣΠΑ 2014-2020, που δεν θα μπορούσαν να απορροφηθούν για άλλους σκοπούς και θα διατεθούν έως τις 31.12.23.

2. Περίπου 500 εκατ. ευρώ θα προέλ-

θουν από την εκ νέου αναθεώρηση του Ταμείου Ανάκαμψης, ώστε να συμπεριληφθούν έργα για την αποκατάσταση υποδομών. Σημειώνεται ότι μόλις στο τέλος του περασμένου μήνα υπεβλήθη η πρόταση αναθεώρησης του Ταμείου Ανάκαμψης. Η ειρωνεία είναι ότι τότε είχαν αφαιρεθεί μεταξύ άλλων αντιπλημμυρικά έργα, που δεν προχωρούσαν αρκετά γρήγορα.

3. Άλλο περίπου 1,5 δισ. ευρώ θα αφορά το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027, που τώρα ξεκινάει έπειτα από ανακατανομή των πόρων του.

Στην πραγματικότητα, δηλαδή, μόνο τα 250 εκατ. ευρώ μπορούν να θεωρηθούν πρόσθετοι πόροι, υπό την έννοια ότι θα χάνονταν αν δεν ανακατευθύνονταν στις ζημιές της Θεσσαλίας. Τα υπόλοιπα 2 δισ. ευρώ θα αλλάξουν προορισμό, κάτι που βεβαίως απαιτεί κι αυτό μια ευελιξία εκ μέρους της Κομισιόν, προκειμένου να ανατραπούν οι δρομολογημένες διαδικασίες και να κριθούν επιλέξιμα τα νέα έργα. Επίσης, η κ. Φον ντερ Λάιεν μίλησε για τη δυνατότητα άντλησης πόρων από το αγροτικό αποθεματικό και το Ταμείο Αλληλεγγύης, το 2024, το οποίο μπορεί να διαθέσει έως 400 εκατ. ευρώ. Η Ελλάδα υπολογίζεται, σύμφωνα με πηγή του υπουργείου Οικονομικών, ότι μπορεί να εισπράξει τουλάχιστον 100 εκατ. ευρώ από το Ταμείο αυτό, που θα είναι επίσης πρόσθετα κονδύλια.

Το θέμα της προσφυγής σε νέο δανεισμό παραμένει ανοικτό, αλλά κάτι τέτοιο θα σήμαινε διευρύνση του ελλείμματος, καθώς και το χρέος και το υπουργείο Οικονομικών προτιμά να το αποφυγει προς το παρόν.

Στα 160 εκατ. εκτιμώνται οι ζημιές στο σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Στη λάσπη έπνιξε το σιδηροδρομικό δίκτυο η κακοκαιρία «Daniel», με στελέχη του ΟΣΕ που επιθεώρησαν την προηγούμενη εβδομάδα την κατάσταση της σιδηροδρομικής γραμμής να αναθεωρούν εκ νέου το κόστος των ζημιών στον σιδηροδρομό, ανεβάζοντάς το στα 160 εκατ. ευρώ και τις κυριότερες καταστροφές να εντοπίζονται στην υποδομή, σε γέφυρες, στον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό κ.λπ. Στο μεταξύ, η κακοκαιρία «έπνιξε» και τα ολοκληρωμένα έργα της περιβόητης σύμβασης 717, αφού τα έργα σηματοδοτήθηκαν και τηλεδιοίκησαν στο τμήμα Δομοκός - Λάρισα, Λάρισα - Πλατύ με την τηλεδιοίκηση από Δομοκό - Πλατύ παρελήφθησαν τέλη Ιουλίου - αρχές Αυ-

γούστου. «Το κύριο έργο στο τμήμα Δομοκός - Λάρισα ήταν η σηματοδότηση - τηλεδιοίκηση. Εφόσον η γραμμή καταστράφηκε παρέσυρε ό, τι ήταν πάνω σ' αυτήν. Πρέπει πρώτα να φτιάξουμε την υποδομή και να κουμπώσουν οι σηματοδοτήσεις και τα συστήματα ασφαλείας ETCS», λέει στην «Κ» ο Παναγιώτης Τερεζάκης, διευθύνων σύμβουλος του ΟΣΕ.

Οι κυριότερες ζημιές εντοπίζονται, όπως είχε γράψει η «Κ», στο τμήμα Δομοκός - Λάρισα σε μήκος κοντά στα 50 χλμ., στο τμήμα Λάρισα - Βόλος (55 χλμ.) και στη γραμμή Παλαιοφάρσαλος - Καλαμπάκα, που εκτείνεται σε μήκος 80 χλμ. Στόχος του ΟΣΕ είναι να κυκλοφορούν τρένα σε περίπου ένα μήνα, δηλαδή μεταξύ 10-12 Οκτωβρίου, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προ-



Η κακοκαιρία «έπνιξε» και τα ολοκληρωμένα έργα της περιβόητης σύμβασης 717. Τα έργα σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης στο τμήμα Δομοκός - Λάρισα, Λάρισα - Πλατύ, μαζί με την τηλεδιοίκηση από Δομοκό - Πλατύ παρελήφθησαν τέλη Ιουλίου - αρχές Αυγούστου.

σωρίνης αποκατάστασης του επιμαχου τμήματος Δομοκού - Λάρισας, μέρος του κεντρικού δικτύου Αθénas - Θεσσαλονίκης.

Βάσει του σχεδιασμού, η κίνηση θα γίνεται στη μια γραμμή, ώστε αργότερα να γίνουν εργασίες στη δίπλα γραμμή και να αρχίσει να αποκαθίσταται πλήρως το δίκτυο ώστε να μην επαναληφθούν αντίστοιχες καταστροφές στο μέλλον. «Κάνουμε προσπάθεια ώστε να έχουμε προσωρινή αποκατάσταση στη σιδηροδρομική κυκλοφορία στο τμήμα Δομοκού - Λάρισας», εξηγεί ο κ. Τερεζάκης, προσθέτοντας ότι σε αυτό το τμήμα οι ταχύτητες θα μειωθούν στα 80 χλμ. την ώρα. Επειτα, μέσα από fast track διαδικασίες, ο οργανισμός, ο οργανισμός θέλει να προχωρήσει στην πλήρη αποκατάσταση της γραμμής, κάνοντας ε-

πεμβάσεις που θα αποτρέπουν αντίστοιχες καταστροφές στο μέλλον. «Σε μέρη όπου το νερό πέρασε στις ράγες θα πρέπει να κάνουμε μελέτες έτσι ώστε εάν στο μέλλον συμβεί κάτι παρόμοιο, αυτό να μη γίνει στην ίδια έκταση», εξηγεί. «Ένας από τους λόγους που τρέχουμε την προσωρινή αποκατάσταση της γραμμής είναι οι εμπορευματικές μεταφορές», τονίζει, έχοντας ενημέρωση πως περίπου 10 τρένα γεμάτα με κοινότητες περιμένουν να έρθουν στην Αθήνα.

Κατά πληροφορίες, πρόσφατη απεργία στα Σκόπια έχει οδηγήσει, μεταξύ άλλων, στη συσώρευση μεγάλου όγκου εμπορευμάτων στη Θεσσαλονίκη και τη Γευγελή, που αναμένεται να αποσυμφορηθεί σταδιακά το επόμενο διάστημα.

ελληνική φλόγα

ΤΟΜΟΣ Α'
Κυριακή
24/9



Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΛΛΑΣ
& ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΩΝΑΣΗ

Μια δίτομη έκδοση με την καθηλωτική αφήγηση
του Νίκου Γκατσογιάννη



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανησυχία για το μέλλον του τουρισμού

Οι μακροπρόθεσμες συνέπειες των ακραίων καιρικών φαινομένων είναι αρκετά σοβαρές και επηρεάζουν την επιλογή προορισμού

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Αν και η ζημιά για τους επιχειρηματίες και τους εργαζομένους του τουρισμού που δραστηριοποιούνται στις περιοχές που χτύπησε η κακοκαιρία «Daniel» είναι τεράστια, οι επιπτώσεις στις συνολικές επιδόσεις του τουρισμού της χώρας φέτος αναμένεται να είναι οριακή. Ωστόσο, η εναλλαγή ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως οι καύσωνες του Ιουλίου και του Αυγούστου με τα πλημμυρικά φαινόμενα τώρα, καθώς και περιστατικά πολύνεκρων ατυχημάτων, όπως στα Τέμπη ναυρίτερα φέτος, έχουν αρχίσει να προκαλούν ανησυχία σε ορισμένους κύκλους της ελληνικής βιομηχανίας τουρισμού για πιο μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Πόσο μάλλον που πανευρωπαϊκές δημοσκοπήσεις για τη συμπεριφορά των Ευρωπαίων ταξιδιωτών δείχνουν πως ακραία καιρικά φαινόμενα και φυσικές καταστροφές έχουν αρχίσει να

Οι καύσωνες μεταφέρουν τη ζήτηση από τον ευρωπαϊκό Νότο στον ευρωπαϊκό Βορρά.

αποτελούν κριτήριο για την επιλογή, ή καλύτερα απόφυγή, προορισμών διακοπών. Οι ευχάριστες κλιματικές συνθήκες είναι ένα από τα δύο βασικά κριτήρια επιλογής προορισμού των Ευρωπαίων, σύμφωνα με έρευνα της Mindhaus που έγινε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών (European Travel Commission). Συγκεκριμένα, οι ευχάριστες καιρικές συνθήκες (18%) και οι ελκυστικές προσφορές (17%) προκύπτουν ως πρώτο και δεύτερο σε σημασία κριτήριο επιλογής προορισμού των Ευρωπαίων.

Το γεγονός ότι στη Ρόδο φέτος οι αεροπορικές θέσεις περιορίστηκαν κατά 1,5% τον Ιούλιο και άλλο 1,5% τον Αύγουστο, σύμφωνα με το INΣΕΤΕ, στον απόηχο των καταστροφικών πυρκαγιών, όπως και το δεκαπενθήμερο τουλάχιστον 2023 η αύξηση ήταν της τάξεως των «πάγωμα» των κρατήσεων, δείχνουν την ευαισθησία σε τέτοια φαινόμενα. Επιπλέον, ο καύσωνας που χτύπησε



Για τις τουριστικές μονάδες του Πηλίου και της Μαγνησίας οι πλημμύρες ήταν απολύτως καταστροφικές, καθώς πέραν των ζημιών τερματίζουν πρόωρα τη φετινή σεζόν. Όμως η επίδρασή τους στη συνολική φετινή επίδοση του ελληνικού τουρισμού εκτιμάται ότι θα είναι οριακή.

όλους τους μεσογειακούς προορισμούς φέτος το καλοκαίρι φαίνεται ότι μετατόπισε τη ζήτηση σε ποσοστό της τάξεως του 1,5% από τον ευρωπαϊκό Νότο στον ευρωπαϊκό Βορρά τουλάχιστον για τους ταξιδιώτες της Βόρειας και της Κεντρικής Ευρώπης. Αυτό προκύπτει από στοιχεία που παρουσιάστηκαν χθες στο διαδικτυακό φόρουμ της Ευρωπαϊκής Ενωσης «Together for EU

Tourism - Stakeholder Meeting», όπως αναφέρουν πηγές της «Κ».

Σύμφωνα με σχετικές έρευνες του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ταξιδιών και Τουρισμού, World Travel & Tourism Council - WTTC (ένα φόρουμ που αποτελείται από μέλη της παγκόσμιας επιχειρηματικής κοινότητας και συνεργάζεται με κυβερνήσεις για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ταξιδιωτική

και τουριστική βιομηχανία), η ταχύτητα και η επιτυχία διαχείρισης ακραίων φαινομένων, όπως οι πλημμύρες, είναι οι παράγοντες που θα κρίνουν αν θα υπάρχουν ή όχι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Ειδικά εφόσον η χώρα μπορέσει να το επικοινωνήσει σωστά διεθνώς: «Οι φυσικές καταστροφές έχουν αυξηθεί σε όλο τον κόσμο τα τελευταία 50 χρόνια, με τον αριθμό των φυσικών καταστροφών

να υπερτετραπλασιάζεται από 81 το 1970 σε 349 το 2016. Πέρα από τη σημαντική καταστροφή των υλικών αγαθών, οι φυσικές καταστροφές έχουν τεράστιο οικονομικό αντίκτυπο στους επηρεαζόμενους προορισμούς με τη συνολική οικονομική ζημία από αυτές τις καταστροφές να αυξάνεται κατά 684%, από 19 δισ. δολάρια το 1970 σε 149 δισ. δολάρια το 2016», αναφέρει η σχετική μελέτη



Μειώνεται συνεχώς το μερίδιο των βενζινοκίνητων και πετρελαιοκίνητων καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων.

Αύξηση κατέγραψαν οι ταξινομήσεις αυτοκινήτων τον Αύγουστο

Αύξηση 8,3% κατέγραψαν οι ταξινομήσεις αυτοκινήτων τον Αύγουστο του 2023 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2022, ενώ στο οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 η αύξηση ήταν της τάξεως του 26,3% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Η ενίσχυση της ροής παραγγελιών καινούργιων επιβατικών που είχαν γίνει πριν από πολλούς μήνες είχε ως συνέπεια σημαντική ενίσχυση των ταξινομήσεων καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕΑΑ), τον Αύγουστο του 2023 ταξινομήθηκαν 10.371 καινούργια επιβατικά έναντι 8.658 τον Αύγουστο του 2022, καταγράφοντας αύξηση 19,8%.

Στο διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 ταξινομήθηκαν συνολικά 93.113 καινούργια επιβατικά, έναντι 74.330 το αντίστοιχο διάστημα του 2022, καταγράφοντας αύξηση 25,3%.

Μικρότερη είναι η αύξηση των ταξινομήσεων εισαγόμενων μεταχειρισμένων αυτοκινήτων. Συγκεκριμένα, τον Αύγουστο του 2023 κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα για πρώτη φορά 5.337 εισαγόμενα μεταχειρισμένα επιβατικά, αυξη-

μένα κατά 2,1% σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2022. Στο διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα για πρώτη φορά 52.113 εισαγόμενα μεταχειρισμένα επιβατικά αυτοκίνητα, αριθμός μικρότερος κατά 3,4% σε σύγκριση με το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022. Από τα αναλυτικά στοιχεία του ΣΕΑΑ προκύπτει ότι συνεχώς μειώνεται το μερίδιο των βενζινοκίνητων και πετρελαιοκίνητων καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων και αυξάνεται το μερίδιο των υβριδικών και των ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

Στο διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 το μερίδιο των καινούργιων βενζινοκίνητων υποχώρησε στο 43,5%, από 47,2% το αντίστοιχο διάστημα του 2022, και των πετρελαιοκίνητων μειώθηκε σε 14%, από 15,3% πέρυσι. Σε 30% ανήλθε το μερίδιο των υβριδικών, από 27,1% πέρυσι, σε 9,8% το μερίδιο αγοράς των επαναφορτιζόμενων, από 7,1% πέρυσι, σε 0,3% το μερίδιο αγοράς των Ι.Χ. με φυσικό αέριο, από 0,6% πέρυσι, και σε 2,3% το μερίδιο των καινούργιων αυτοκινήτων που χρησιμοποιούν υγραέριο, έναντι 2,6% το οκτάμηνο του 2022.

Σε φθηνότερες περιοχές για «χρυσή βίζα» στρέφονται οι επενδυτές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

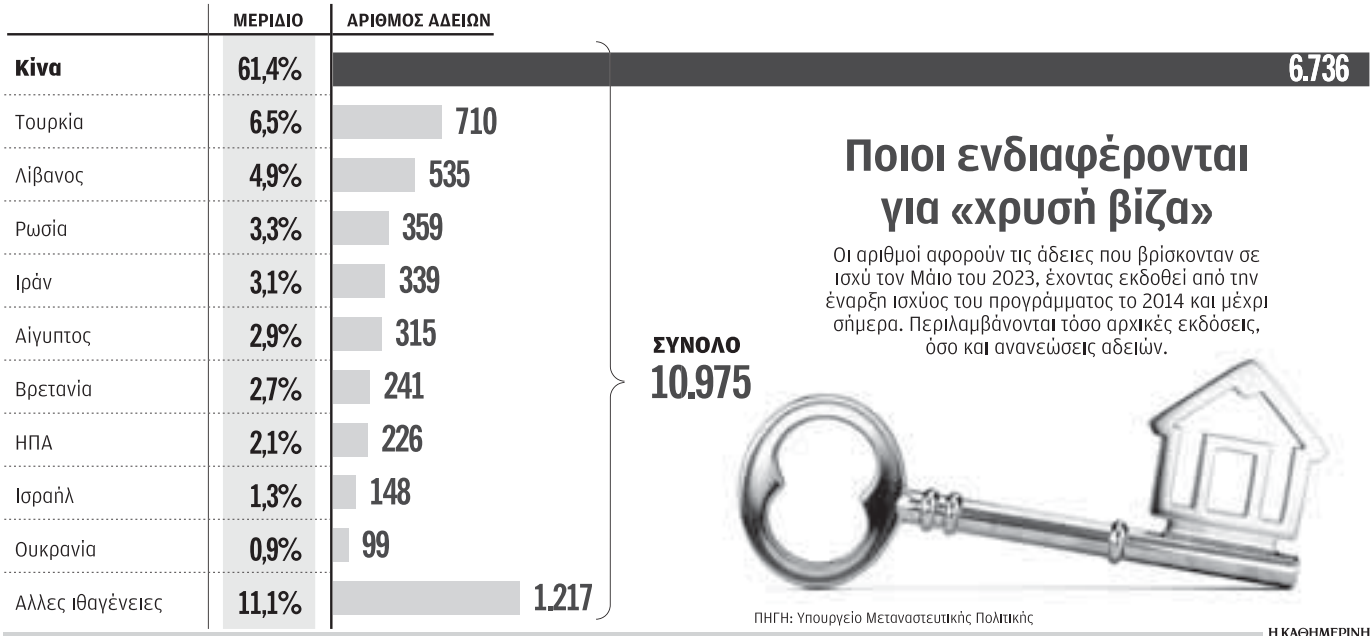
Τις νέες ισορροπίες της αναζητεί η αγορά ακινήτων, μετά την επενδυτική «φρενιτιδα» των επενδυτών από τρίτες χώρες κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του έτους. Η αλλαγή στους όρους κορήγησης της σχετικής άδειας παραμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα», από τις 250.000 στις 500.000 ευρώ στις δημοφιλέστερες περιοχές για τους επενδυτές, όπως στο κέντρο της Αθήνας και τα νότια προάστια, πυροδότησε «μπιραζ» αγορών ακινήτων, που αναμφίβολα δημιουργήσε και στρεβλώσεις, καθώς προκάλεσε απότομη αύξηση των ζητούμενων τιμών σε πολλές περιοχές της Αττικής, ακόμη κι εκεί όπου το ενδιαφέρον των ξένων ήταν μηδαμινό.

Αναμένονται διορθώσεις

Όπως επισημαίνουν φορείς της αγοράς, πλέον θα πρέπει να αναμένονται διορθώσεις στις ζητούμενες τιμές, καθώς κάποιοι ιδιοκτήτες δεν κατόρθωσαν να προσελκύσουν ξένους επενδυτές και αμφαλώς δεν μπορούν να προσδοκούν στην πώληση του ακινήτου τους αντί ποσού της τάξεως των 500.000 ευρώ, ενώ μέχρι πρότινος η τιμή του ήταν στο μισό, δηλαδή 250.000 ή έστω 300.000 ευρώ. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι δεν καταβάλλονται «προσπάθειες» από επιτηδευτές, καθώς όσοι παρακολουθούν στενά τις αγγελίες διαφόρων περιοχών έχουν παρατηρήσει ακόμη και διπλασιασμό της τιμής μέσα σε μια νύχτα...

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου εξαμήνου έχουν υποβληθεί 4.150 αιτήσεις για την αρχική χορήγηση άδειας παραμονής, αριθμός που μεταφράζεται σε αγοραπωλησίες ακινήτων αξίας τουλάχιστον 1,03 δισ. ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι όλο το 2019 είχαν υποβληθεί συνολικά 4.071 αιτήματα, επομένως ήδη έχει ξεπεραστεί η σχετική επίδοση, που ήταν και η καλύτερη μέχρι τη διάρκεια της πανδημίας. Παράλληλα, έχει σχεδόν «ισοφωριστεί» η επίδοση του 2022, όταν υποβλήθηκαν 4.360 αιτήματα για τη χορήγηση άδειας αρχικού επενδυτή. Υπενθυμίζεται ότι το 2021 ο σχετικός αριθμός είχε διαμορφωθεί σε 2.001 αιτήματα για λήψη άδειας και το 2020 σε μόλις 1.590, λόγω των ταξιδιωτικών περιορισμών που είχαν επιβληθεί. Ενδεικτικό της μεγάλης ζήτησης που καταγράφεται φέτος είναι ότι μόνο τον Ιούνιο εκδόθηκαν 321 αρχικές άδειες, έναντι μόλις 79 αδειών που είχαν χορηγηθεί κατά τον αντίστοιχο μήνα του 2022, μια αύξηση της τάξης του 306%. Συνολικά κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο εκδόθηκαν 1.886 άδειες, έναντι μόλις 726 αδειών που είχαν εκδοθεί κατά το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Πρόκειται για μια αύξηση της τάξεως του 159%, που όμως δεν επαρκεί για να καλύψει τη μεγάλη ζήτηση, με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί «ουρές» και καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων. Με βάση τα σχετικά στοιχεία, από τις 9.122 αιτήσεις αρχικής χορήγησης και ανανέωσης αδειών διαμονής μόνιμου επενδυτή, που υποβλήθηκαν κατά το 12μηνο Ιουνίου 2022 - Ιουνίου 2023, είχαν εγκριθεί μόλις οι 3.229 έως το τέλος του Ιουνίου, δηλαδή μόλις το 35% του συνόλου.



δωτικών περιορισμών που είχαν επιβληθεί. Ενδεικτικό της μεγάλης ζήτησης που καταγράφεται φέτος είναι ότι μόνο τον Ιούνιο εκδόθηκαν 321 αρχικές άδειες, έναντι μόλις 79 αδειών που είχαν χορηγηθεί κατά τον αντίστοιχο μήνα του 2022, μια αύξηση της τάξης του 306%. Συνολικά κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο εκδόθηκαν 1.886 άδειες, έναντι μόλις 726 αδειών που είχαν εκδοθεί κατά το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Πρόκειται για μια αύξηση της τάξεως του 159%, που όμως δεν επαρκεί για να καλύψει τη μεγάλη ζήτηση, με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί «ουρές» και καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων. Με βάση τα σχετικά στοιχεία, από τις 9.122 αιτήσεις αρχικής χορήγησης και ανανέωσης αδειών διαμονής μόνιμου επενδυτή, που υποβλήθηκαν κατά το 12μηνο Ιουνίου 2022 - Ιουνίου 2023, είχαν εγκριθεί μόλις οι 3.229 έως το τέλος του Ιουνίου, δηλαδή μόλις το 35% του συνόλου.

Επενδύσεις 10 δισ. ευρώ

Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του γενικού διευθυντή της V2 Development, εταιρείας που αναπτύσσει και πουλάει κατοικίες για επενδυτές του προγράμματος «χρυσή βίζα», «μέχρι σήμερα στην ελληνική οικονομία έχουν εισρεύσει 10 δισ. ευρώ άμεσων επενδύσεων. Η αύξηση

Αναταράξεις από την αύξηση του ορίου αγοράς ακινήτου στις 500.000 από 250.000 ευρώ σε κέντρο, βόρεια και νότια προάστια.

του ορίου στις 500.000 ευρώ είναι μια απαραίτητη επιλογή, ενώ ήδη έχουμε γίνει αποδέκτες τριών επιστολών από ενώσεις Κινέζων επενδυτών, που εξηγούν γιατί η κίνηση αυτή είναι λάθος και ότι δεν είναι διατεθειμένοι να προωθούν την ελληνική βίζα στις 500.000 ευρώ». Πάντως, την άποψη αυτή δεν συμμερίζονται όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά, καθώς υπάρχουν και φωνές που κάνουν λόγο για ανάγκη εκλογίκευσης των ζητούμενων τιμών, καθώς τα τελευταία χρόνια είχαν πολλαπλασιαστεί οι περιπτώσεις ακινήτων που πωλούνταν σε τιμές πολύ υψηλότερες από τις αντίστοιχες άλλων κατασκευών, στην ίδια περιοχή, αποκλειστικά και μόνο λόγω της «ταυτότητας» του αγοραστή.

Αναζητούν προοπτικές

Στελέχη της αγοράς ακινήτων εκτιμούν ότι κατά το δεύτερο εξάμηνο θα υπάρξει σαφής αποκλιμάκωση των επενδύσεων,

του WTTC. «Οι φυσικές καταστροφές μπορούν συχνά να οδηγήσουν σε μεγάλες ζημιές σε υποδομές και άλλες δομές, κάτι που επιμηκύνει τους χρόνους αποκατάστασης. Ως εκ τούτου οι επιπτώσεις μπορεί να κρατήσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα, ανάλογα και με την έκταση των ζημιών που προκάλεσε η καταστροφή». Έτσι, για τους ξενοδόχους των οποίων οι περιοχές και η περιοχή χτυπήθηκαν από τις πλημμύρες η ζημία αναμένεται να είναι πολύ μεγάλη, αφού όχι μόνο θα χάσουν τις υπόλοιπες 20 μέρες της σεζόν αλλά θα δυσκολευτούν πολύ, ειδικά επιχειρήσεις που έχουν και χειμερινή λειτουργία, όπως στο Πήλιο, να προλάβουν να αποκαταστήσουν τις μονάδες τους, σημειώνει μιλώντας στην «Κ» ο επικεφαλής της Ατυπης Ομάδας Ξενοδόχων των Ορεινών και Ημιορεινών Προορισμών και πρόεδρος της Ενωσης Ξενοδόχων Δράμας, Αγγελοί Καλλίας.

Για ολόκληρη τη χώρα οι επιπτώσεις θα κριθούν από το πόσο έχουν επηρεάσει ο καύσωνας, οι φυσικές καταστροφές και άλλα περιστατικά την εικόνα της διεθνώς. Με άλλα λόγια, κατά πόσον το brand Ελλάδα έχει πληγεί και σε ποιο βαθμό.

Εξάλλου, όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει η Γκλόρια Γκεβέρα, πρόεδρος και διευθύνουσα σύμβουλος του World Travel & Tourism Council, σε ειδική μελέτη για τη διαχείριση των κινδύνων στον τουριστικό κλάδο, «τα ρίσκα σήμερα είναι πολύπλοκα. Με τα δελτία ειδήσεων να μεταδίδουν καθημερινά ένα καινούργιο σοκ, είναι απαραίτητο ο κόσμος του τουρισμού να είναι διαρκώς έτοιμος για μια νέα κρίση ώστε να μπορέσει να συνεχίσει να προστατεύει τους ανθρώπους και τους προορισμούς». Υπογραμμίζει δε πως «τις τελευταίες δεκαετίες, ο οικονομικός αντίκτυπος των φυσικών καταστροφών έχει αυξηθεί». Και προσθέτει: «Η οικοδόμηση ανθεκτικότητας για τον κλάδο είναι μια συνεχής διαδικασία και όχι μια τελική κατάσταση και γι' αυτό απαιτείται συνεχής προσπάθεια για τη διαμόρφωση πολιτικών και εργαλείων κατάλληλων για την αντιμετώπιση των έλλομων κρίσεων, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα».

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Αφιέρωμα

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ



ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Την Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου
μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κίνητρα για την ασφάλιση των κατοικιών

Στη βάση της συζήτησης για υποχρεωτικότητα οι ασφαλιστικές ζητούν επιδοτήσεις και κατάργηση του φόρου στα συμβόλαια

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε επαφή με τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις για τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου που θα καθιερώνει την υποχρεωτική ασφάλιση των κατοικιών, βρίσκεται η κυβέρνηση υπό το βάρος των αλληλέγγυων φυσικών καταστροφών που πλήττουν τη χώρα και του δυσθεώρητου κόστους που συνεπάγεται η αποκατάσταση των ζημιών. Η μεγαλύτερη συμμετοχή του ασφαλιστικού κλάδου υπαγορεύεται από την ανάγκη επιμερισμού του κινδύνου και της ζημιάς από μεγάλα καταστρο-

Η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος προτείνει έκπτωση από το εισόδημα της δαπάνης για την ασφάλιση ή μία μεγαλύτερη έκπτωση στον ΕΝΦΙΑ.

φικά γεγονότα και στη βάση αυτή, η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος διαμορφώνει τις προτάσεις που θα υποβάλει στην κυβέρνηση. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», οι προτάσεις κινούνται στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της ασφαλιστικής συνειδήσης προκειμένου να επεκταθεί η ασφαλιστική κάλυψη σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο τμήμα των κατοικιών και περιλαμβανούν:

1. Τη συμμετοχή του κράτους για την κάλυψη της ασφάλισης μέσω επιδότησης του ασφαλιστρού για τις κατοικίες που δεν θεωρούνται ασφαλι-

σιμες. Πρόκειται για κατοικίες που: α) Έχουν χτιστεί πριν από το 1960, οπότε και καθιερώθηκε ο αντισεισμικός σχεδιασμός. β) Έχουν χτιστεί σε υψηλές επικινδυνότητας περιοχές όπως κοντά σε ρέματα. γ) Φέρουν παρανομίες που επηρεάζουν τη στατικότητα του κτιρίου και άρα είναι πιο ευάλωτες σε καταστροφικά γεγονότα.

Οι περιπτώσεις αυτές δεν είναι η πλειοψηφία, αλλά σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς αντιπροσωπεύουν το 10%-20% των κατοικιών της χώρας, που σύμφωνα με τα στοιχεία αριθμεί 4,2 εκατομμύρια ακίνητα.

2. Την κατάργηση του φόρου 15% που επιβαρύνει τα ασφαλιστήρια συμβόλαια με στόχο το ασφαλιστρο να καταστεί πιο προσίτο από ό,τι είναι σήμερα. Εκπρόσωποι του κλάδου σημειώνουν ότι η ασφάλιση περιουσίας από καταστροφικά φαινόμενα είναι σήμερα φθηνή κάλυψη και η αύξηση του αριθμού των ασφαλισμένων κτιρίων μέσα από ένα σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης θα οδηγούσε στην αύξηση της ασφαλιστικής πίτας και θα λειτουργούσε υπέρ της συγκράτησης των τιμών στα ασφαλιστήρια. Με δεδομένο ωστόσο το αυξημένο κόστος διαβίωσης που αντιμετωπίζει σήμερα ένα μέσο νοικοκυριό, η στήριξη του κράτους μέσα από επιπλέον κίνητρα θα συνέβαλε στον περιορισμό αυτής της δαπάνης. Εκτός από την κατάργηση των πρόσθετων επιβαρύνσεων, δηλαδή του φόρου του 15%, ως επιπλέον κίνητρο θα μπορούσε να εξεταστεί η έκπτωση από το εισόδημα της δαπάνης για την ασφάλιση ή μία μεγαλύτερη έκπτωση στον ΕΝΦΙΑ, ή συνδυασμό αυτών των



Το ποσοστό των ασφαλισμένων κτιρίων στη χώρα δεν υπερβαίνει το 15%. Με δεδομένο ότι είναι συγκεντρωμένα στα αστικά κέντρα και περισσότερο στην Αττική, τα ασφαλισμένα κτίρια στην περιφέρεια δεν υπερβαίνουν, σύμφωνα με τα στοιχεία του κλάδου των Ασφαλιστικών Εταιρειών, το 5%.

μέτρων. Το όφελος από την απώλεια εσόδων που θα είχε το κράτος θα ήταν πολλαπλασιαστικό, αφού θα οδηγούσε στην ασφάλιση έστω και σταδιακά του συνόλου των ακινήτων της χώρας, απαλλάσσοντας την πολιτεία από το κόστος των αποζημιώσεων από παρόμοια καταστροφικά φαινόμενα και θα προσέδιδε ασφάλεια στους πολίτες ότι θα αποζημιωθούν άμεσα και για την πραγματική αξία του ακινήτου τους.

3. Τη χορήγηση κινήτρων για τη χρηματοδότηση έργων αναβάθμισης των κατοικιών που λόγω κατασκευαστικών προβλημάτων ή λόγω γεωγραφικής εντοπιότητας δεν θεωρούνται ασφαλισίμα από την αγορά. Προς την κατεύθυνση αυτή θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κονδύλια κατά το πρότυπο της ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων μέσω φορέων όπως η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, αξιοποιώντας και την τεχνονομία που διαθέτει ο ασφαλιστικός κλάδος για την αξιολόγηση των κτιρίων και τον εντοπισμό παρατυπιών.

Οι προτάσεις της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών αναμένεται να υποβληθούν στην κυβέρνηση στη βάση της συζήτησης που έχει ανοίξει για την υποχρεωτικότητα της ασφάλισης, αναγνωρίζοντας το υψηλό κόστος των αποζημιώσεων που συνεπάγεται η αποκατάσταση των ζημιών που προκάλεσε η κακοκαιρία «Daniel», αλλά και το γεγονός ότι το ποσοστό των ασφαλισμένων κτιρίων στη χώρα δεν υπερβαίνει το 15%. Με δεδομένο ότι αυτό το ποσοστό είναι συγκεντρωμένο στα αστικά κέντρα και περισσότερο στην Αττική, το ποσοστό των ασφαλισμένων κτιρίων στην περιφέρεια δεν υπερβαίνει, σύμφωνα με τα στοιχεία του κλά-

δου, το 5% με συνέπεια η χώρα να είναι ανοχύρωτη έναντι των φυσικών καταστροφών. Οι προτάσεις αυτές επικεντρώνονται στην ασφάλιση κατοικίας και δεν περιλαμβάνουν την ασφάλιση επιχειρήσεων, όπου επίσης παρατηρείται μεγάλο ποσοστό ανασφάλιστων. Η ασφαλιστική κάλυψη για τις επιχειρήσεις αποτελεί δαπάνη που εκπίπτει από τα έσοδα των επιχειρήσεων και σύμφωνα με στελέχη της αγοράς, αποτελεί ευθύνη των εταιρειών στο πλαίσιο της ανάληψης ρίσκου.

Οι εκπρόσωποι του κλάδου υπερασμούνται της ικανότητας της αγοράς να αναλάβει την καθολική ασφάλιση των κατοικιών της χώρας, προτάσσοντας την υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια με συνολικά κεφάλαια 3,5 δισ. ευρώ και την αυστηρή εποπτεία της ΤτΕ που έχει μπδενίσει φαινόμενα αφεργγυότητας των εταιρειών. Σημαντική είναι, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, η τεχνονομία που διαθέτει ο κλάδος με ειδικούς πραγματογνώμονες για την αξιολόγηση των κτιρίων και την αποτίμηση των ζημιών, οι οποίοι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν προκειμένου να αποκρυσταλλωθεί μια συνολική πολιτική για την επέκταση της ασφάλισης στη βάση ενός καθολικού μοντέλου που θα συμπεριλάβει σταδιακά όλα τα ακίνητα της χώρας.

Σε κάθε περίπτωση, όπως σημειώνουν, ένα γενικευμένο σύστημα ασφάλισης θα βοηθούσε σε πιο λεπτομερή αξιολόγηση του κινδύνου με περισσότερη τεχνική δουλειά από την πλευρά των εταιρειών (underwriting) και έλεγχο των ακινήτων και περισσότερη διαφάνεια, δυνατότητες που είναι αυξημένες μέσω της τεχνολογίας και τη χρήση εργαλείων για τον έλεγχο της επικινδυνότητας.

Ανω των 500 εκατ. αποζημιώσεις στη Θεσσαλία

Πάνω από 500 εκατ. ευρώ ανεβάζουν οι πρώτες εκτιμήσεις το κόστος που θα επωμιστούν οι ασφαλιστικές εταιρείες για αποζημιώσεις στην περιοχή της Θεσσαλίας.

Πρόκειται για μια πρώτη συντηρητική εκτίμηση, καθώς δεν αποκλείεται να εκτοξευθεί ακόμη και στα 700 εκατ. ευρώ, καθιστώντας την κακοκαιρία «Daniel» το πιο ακριβό περιστατικό στην ιστορία της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς. Είναι χαρακτηριστικό ότι με βάση αυτή την εκτίμηση το ύψος των αποζημιώσεων θα ξεπεράσει το σύνολο των αποζημιώσεων που έχουν πληρώσει οι ασφαλιστικές εταιρείες από το 1993 μέχρι σήμερα.

Στην πλειοψηφία τους οι πρώτες αποζημιώσεις αφορούν επιχειρήσεις του κλάδου του λιανεμπορίου (όπως μεγάλα σουπερ μάρκετ), μεταπολιτικές επιχειρήσεις, δραστηριότητες ενέργειας (όπως φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις) κ.ά. και όπως εξηγούν στελέχη του ασφαλιστικού κλάδου, «έχουν ξεκινήσει ήδη να καταβάλλονται ως προκαταβο-

Το δυσθεώρητο κόστος προμηνύει αυξήσεις στα ασφαλιστήρια κινδύνων από φυσικές καταστροφές.

λές χωρίς καν σε ορισμένες περιπτώσεις να αποσταλεί πραγματογνώμονας».

Στον αντίποδα της καλής εικόνας που φαίνεται ότι έχουν οι μεγάλες επιχειρήσεις σε ό,τι αφορά την ασφαλιστική τους κάλυψη, είναι οι μικρές επιχειρήσεις, η πλειονότητα των οποίων είναι ανασφάλιστες. Μεγάλο είναι το κενό που εμφανίζει επίσης και η ασφάλιση οχημάτων, καθώς σύμφωνα με στοιχεία από τις εταιρείες, η συντηρητική πλειοψηφία τους δεν διέθετε ασφάλιση για φυσικές καταστροφές, που αποτελεί πρόσθετη κάλυψη.

Με βάση τα στοιχεία, το σύνολο των ασφαλισμένων οχημάτων όλων των κατηγοριών στη Θεσσαλία φθάνουν

τις 355.000 περίπου, αλλά τη συγκεκριμένη κάλυψη διαθέτει μόνο ένα στα τρία αυτοκίνητα, και όπως σημειώνουν εκπρόσωποι του κλάδου, «εκτός του ότι θα πρέπει να ασφαλιζέσαι, θα πρέπει να ασφαλιζέσαι και σωστά».

Το δυσθεώρητο κόστος των αποζημιώσεων προμηνύει πάντως αυξήσεις στα ασφαλιστήρια κινδύνων από φυσικές καταστροφές ενόψει και των διαπραγματεύσεων των αντασφαλιστικών συμβάσεων διεθνώς, δηλαδή τις διαπραγματεύσεις που γίνονται κάθε χρόνο με τους παγκόσμιους αντασφαλιστικούς ομίλους (Munich Re, Swiss Re, Lloyd's, AXA κ.ά.), μέσω των οποίων οι ασφαλιστικές εταιρείες επιμερίζουν το κόστος των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Παραδοσιακά οι διαπραγματεύσεις αυτές ξεκινούν το φθινόπωρο και κλείνουν τον Δεκέμβριο με την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων και όπως εξηγούν στελέχη του κλάδου, «η αύξηση των τιμών στα αντασφαλιστήρια που προεξοφλείται από τον κλάδο δεν είναι μόνο αποτέλεσμα της κακοκαιρίας “Daniel”,

που εκτός από την Ελλάδα έπληξε ισχυρά και άλλες χώρες». Είναι αποτέλεσμα των μεγάλων φυσικών καταστροφών που παρατηρήθηκαν παγκοσμίως όλο το 2023 και οι οποίες ωθούν τις τιμές προς τα πάνω, καθιστώντας ακριβότερη την αντασφάλιση.

Με βάση στοιχεία της Munich Re το κόστος των φυσικών καταστροφών το α' εξάμηνο του 2023 ανήλθε στα 110 δισ. δολάρια και αν και χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό εξάμηνο, είναι πολύ πάνω από τον μέσο όρο των τελευταίων δέκα ετών, που διαμορφώνεται στα 98 δισ. δολάρια. Το ίδιο ισχύει για τις ασφαλισμένες ζημιές που ανήλθαν στα 43 δισ. δολάρια (έναντι 47 δισ. δολαρίων το 2022 και 34 δισ. δολαρίων μέσου όρου των δέκα ετών).

Η ελληνική ασφαλιστική αγορά διακρατεί ένα μικρό μέρος των κινδύνων από φυσικές καταστροφές –υπολογίζεται στο 20% περίπου– και το υπόλοιπο το αντασφαλίζει. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές ασφαλιστικές εταιρείες έχουν τη δυναμικότητα (capacity) να σκώ-



Μεγάλο είναι το κενό που εμφανίζει η ασφάλιση οχημάτων, καθώς σύμφωνα με στοιχεία από τις εταιρείες, η συντηρητική πλειονότητά τους δεν διέθετε ασφάλιση για φυσικές καταστροφές, που αποτελεί πρόσθετη κάλυψη. Με βάση τα στοιχεία, το σύνολο των ασφαλισμένων οχημάτων όλων των κατηγοριών στη Θεσσαλία φθάνει τις 355.000 περίπου, αλλά τη συγκεκριμένη κάλυψη διαθέτει μόνο ένα στα τρία αυτοκίνητα.

σουν το κόστος των αποζημιώσεων για την κακοκαιρία «Daniel», ακόμα και αν οι ζημιές φτάσουν τα 700 εκατ. ευρώ, αλλά δεδομένης της αύξησης

των αντασφαλιστρών θα υποχρεωθούν να μετακυλίσουν το κόστος αυτό στα ασφαλιστήρια.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Ρεκόρ νέων θέσεων εργασίας το 7μηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ισχυρές αντιτάσεις παρουσίασε η αγορά εργασίας τον Ιούλιο, καθώς παρότι η λήξη της σχολικής περιόδου και των μαθημάτων στην ιδιωτική εκπαίδευση είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια 25.867 θέσεων εργασίας στον κλάδο και συνολικά 8.294 θέσεων εργασίας, στο επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου διατηρήθηκε το ιστορικό ρεκόρ προσλήψεων έναντι των απολύσεων, με τη δημιουργία 296.624 νέων θέσεων εργασίας. Βέβαια υπάρχουν ποιοτικά στοιχεία, όπως για

Τον Ιούλιο οι προσλήψεις αφορούσαν φθηνότερο προσωπικό, με ευέλικτες μορφές εργασίας και νέους.

παράδειγμα η επικράτηση των απολύσεων σε ηλικίες άκρας παραγωγικής, άνω των 35 ετών, κατά κύριο λόγο σε γυναίκες, και αντίστοιχα η αύξηση των προσλήψεων σε νέους έως 25 ετών, που εκ των πραγμάτων είναι «φθηνότερα εργατικά χέρια», που κάθε άλλο παρά εφσυχασμό δημιουργούν.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη» για τον μήνα Ιούλιο, οι απολύσεις υπερίσχυαν των προσλήψεων, με αποτέλεσμα η απασχόληση να μειωθεί κατά 8.294 θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα.

Μάλιστα, εάν η σύγκριση γίνει με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα, που το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης ήταν θετικό κατά 2.999 θέσεις,



Οι μεγαλύτερες απώλειες σημειώθηκαν, όπως άλλωστε συμβαίνει κάθε Ιούλιο, στον τομέα της εκπαίδευσης, με συνολικά -25.867 θέσεις εργασίας.

Οι μεγαλύτερες απώλειες σημειώθηκαν, όπως άλλωστε συμβαίνει κάθε Ιούλιο, στον τομέα της εκπαίδευσης, με συνολικά -25.867 θέσεις εργασίας. Η διατήρηση του αρνητικού ισοζυγίου, βέβαια, οφείλεται στο γεγονός ότι οι αντίστοιχες προσλήψεις σε τουρισμό και εστίαση δεν κατάφεραν να καλύψουν τις απώλειες.

Συνολικά, κατά τον Ιούλιο πραγματοποιήθηκαν 285.505 προσλήψεις, λιγότερες κατά 8.294 συγκριτικά με τις

293.799 καταγεγραμμένες αποχωρήσεις. Είναι, δε, χαρακτηριστικό ότι χειρότερη επίδοση από το 2001 και μετά, που υπήρχουν διαθέσιμα στοιχεία, κατά τον μήνα Ιούλιο καταγράφηκε τον Ιούλιο του 2015, όταν χάθηκαν 16.658 θέσεις εργασίας.

Εντός του 2023 ο Ιούλιος είναι ο δεύτερος μήνας μετά τον Ιανουάριο, κατά τον οποίο καταγράφεται υπερίσχυση των απολύσεων.

Οι μεγαλύτερες απώλειες θέσεων απασχόλησης υπήρξαν στις ηλικιακές ομάδες 30-44 ετών με -17.263 θέσεις

και 45-64 ετών με -16.876. Στον αντίποδα, θετικό ήταν το ισοζύγιο στις ροές μισθωτής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα για νέους εργαζομένους ηλικίας 15-24 ετών, καθώς δημιουργήθηκαν σχεδόν όσες θέσεις χάθηκαν από τις μεγαλύτερες ηλικίες (+30.421 θέσεις). Αυτά τα στοιχεία, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι από τις 285.505 νέες προσλήψεις του Ιουλίου μόνο οι 139.634 αφορούσαν συμβάσεις πλήρους απασχόλησης (ποσοστό 48,91%), οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι νέες προσλήψεις, κατά κύριο λόγο σε τουρισμό και επισιτισμό, αφορούσαν φθηνότερο προσωπικό, με ευέλικτες μορφές εργασίας και νέους σε ηλικία εργαζομένων. Αναλυτικά, με συμβάσεις μερικής απασχόλησης πραγματοποιήθηκαν 116.528 προσλήψεις (ποσοστό 40,81%), ενώ άλλες 29.343 προσλήψεις αφορούσαν συμβάσεις εκ περιτροπής εργασίας (ποσοστό 10,28%). Στις γυναίκες χάθηκαν 15.656 θέσεις εργασίας, την ίδια στιγμή που στους άνδρες δημιουργήθηκαν 7.362 νέες θέσεις εργασίας.

Αναφερόμενος στα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη» ο υπουργός Εργασίας Αδωνις Γεωργιάδης επισήμανε ότι από τον Ιούλιο του 2019 υπήρξε αύξηση της μισθωτής απασχόλησης κατά 398.385 νέες θέσεις εργασίας. Κατά το ίδιο διάστημα, σύμφωνα με τον υπουργό, δημιουργήθηκαν 438.172 νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης. «Δηλαδή, τον Ιούλιο του 2019 το 26,8% των νέων θέσεων ήταν μερικής απασχόλησης, ενώ φέτος τον Ιούλιο το ίδιο ποσοστό έπρεπε κάτω από το 24%. Αρα έχουμε μια σαφή τάση προς τις συμβάσεις πλήρους απασχόλησης και σαφή αντίστροφη της πορείας της κυριαρχίας μερικής απασχόλησης».

«Καρμανάκι» για την ψυχική υγεία των εργαζομένων

Αυξημένα συμπτώματα κατάθλιψης, άγχους και θυμού εμφανίζουν οι Έλληνες εργαζόμενοι, με τις ενδείξεις για την ψυχική υγεία τους, όπως καταγράφονται στη νέα έρευνα της ΕΥ Ελλάδος, της Hellas EAP και του Εργαστηρίου Πειραματικής Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ, να παραμένουν ανησυχητικές. Πιο επιβαρυνμένες εμφανίζονται οι γυναίκες εργαζόμενες καθώς και οι νεότερες ηλικιακές ομάδες, με τους συμμετέχοντες στην έρευνα σε ποσοστό συνολικά 64% να δηλώνουν πως αισθάνονται ότι το στρες από την εργασία επηρεάζει και την προσωπική ζωή τους και το 88% να επιζητεί τη δυνατότητα να εργάζεται από απόσταση. Αναλυτικά, δύο χρόνια μετά την πρώτη έρευνα, που είχε διεξαχθεί τον Μάιο του 2021, την περίοδο που στην Ελλάδα ολοκληρωνόταν το δεύτερο καθολικό lockdown, η φετινή δεύτερη έρευνα διαπιστώνει ότι τα συμπτώματα κατάθλιψης, άγχους, θυμού αλλά και σωματοποίησης –που είχαν αποτιμηθεί και τότε και είχαν αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στην πανδημία και στα περιοριστικά μέτρα– εντείνονται.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 3.129 εργαζομένων όλων των ηλικιών, από μικρούς και μεγάλους οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, και διερεύνησε εννέα παραμέτρους: άγχος, κατάθλιψη, σωματοποίηση, θυμό, μοναξιά, ποιότητα ζωής εργαζομένου (wellbeing), εργασιακή ποιότητα ζωής, στάσεις απέναντι στην απομακρυσμένη εργασία και στάσεις

απέναντι στην ψυχική υγεία. Και κατέγραψε υψηλά ποσοστά για μια σειρά από συμπτώματα που σχετίζονται με την κατάθλιψη, με πολλούς από τους σχετικούς δείκτες να παρουσάζουν επιδείνωση. Ετσι, τέσσερις στους δέκα εργαζομένους αισθάνονται μελαγχολία και 41% απαισιοδοξία για το μέλλον, έναντι 35% το 2021. Δύο στους δέκα, όπως και πριν από δύο χρόνια, έχουν αισθήματα αναξιοσύνης, ενώ το ποσοστό όσων έχουν σκεφθεί να δώ-

Τέσσερις στους δέκα αισθάνονται μελαγχολία και 41% απαισιοδοξία για το μέλλον.

σουν τέλος στη ζωή τους εμφανίζεται αυξημένο το 2023, φθάνοντας το 2% από 1,1% το 2021.

Αρκετά εκτεταμένα είναι και τα συμπτώματα που σχετίζονται με το άγχος σε σχέση με το 2021, καθώς βαρύνει στους τέσσερις (75% από 68%) αισθάνονται νευρική κατάσταση ή εσωτερική ταραχή, 44% από 40% βρίσκεται σε υπερένταση, 16% από 14% βιώνει έντονη και συνεχή ανησυχία, και 10% από 8% βιώνει κρίσεις πανικού. Ελαφρώς αυξημένες είναι και οι εκδηλώσεις θυμού, καθώς το 75% των εργαζομένων, έναντι 70% το 2021, αισθάνεται εκνευρισμό, ενώ, όπως και πριν από δύο χρόνια, τρεις στους δέκα έχουν ξεσπάσματα θυμού που δεν μπορούν να τα ελέγξουν.

Μεγαλύτερο κατά 3,2 δισ. το πρωτογενές πλεόνασμα στο 8μηνο έναντι του στόχου

Η υπέρβαση του στόχου των εσόδων του προϋπολογισμού συνεχίστηκε και τον Αύγουστο, με αποτέλεσμα το πρωτογενές πλεόνασμα του 8μήνου Ιανουαρίου - Αυγούστου να υπερβεί τις προβλέψεις κατά 3,2 δισ. ευρώ. Ωστόσο, ο δημοσιονομικός χώρος έχει ουσιαστικά εξανημιωθεί εξαιτίας των δύο συμπληρωματικών προϋπολογισμών για να καλυφθούν οι προεκλογικές υποσχέσεις της κυβέρνησης και οι αποζημιώσεις των πλημμυρών του «Daniel», καθώς και για τα μέτρα της ΔΕΘ που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός, συνολικού ύψους 1,7 δισ., που θα πληρωθούν το επόμενο διάστημα.

Αναλυτικότερα, ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός που έχει ήδη ψηφιστεί προβλέπει επιπλέον δαπάνες 700 εκατ. ευρώ που θα υλοποιηθούν το αμέσως επόμενο διάστημα για market pass, youth pass, δαπάνες υγείας, μισθολόγιο μελών ΔΕΠ, κόστος αυτοδιοικητικών εκλογών κ.λπ. Επίσης, 600 εκατ. ευρώ του δεύτερου συμπληρωματικού προϋπολογισμού αφορούν τις πρώτες αποζημιώσεις των πλημμυροπαθών. Άλλα 400 εκατ. ευρώ θα δαπανηθούν για τα μέτρα που εξήγγειλε το Σάββατο ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ, όπως η ενίσχυση συνταξιούχων με προσωπική διαφορά, market pass για τις πληγείσες περιοχές, επίδομα θέρμανσης, επιστροφή ΕΦΚ Diesel στους αγρότες κ.ά.

Τα υπόλοιπα υπερέσοδα, σε μεγάλο βαθμό θα πρέπει να αποδοθούν στον προϋπολογισμό του 2022, αφού αφορούν έσοδα από την παράταση της προθεσμίας τελών κυκλοφορίας μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2023 (470 εκατ. ευρώ) και φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων του προπ-

γούμενου έτους που εισπράχθηκαν σε δόσεις μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου 2023 (367 εκατ. ευρώ). Στο επόμενο διάστημα, βεβαίως, μπορεί να προκύψει και νέα υπέρβαση εσόδων, αλλά το υπουργείο Οικονομικών είναι αποφασισμένο να τηρήσει τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ για το 2023, οπότε θα κινηθεί προσεκτικά. Εξάλλου, οι καταστροφές στη Θεσσαλία ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά το ΑΕΠ και το δημοσιονομικό αποτέλεσμα τους τελευταίους μήνες. Ωστόσο, υπάρχει και η εκτίμηση ότι παρά τις πρόσθετες δαπάνες, ο προϋπολογισμός είναι σε τροχιά υπεραπόδοσης και θα κλείσει και πάλι ελαφρώς πάνω από τον στόχο του 0,7% του ΑΕΠ, στην περιοχή του 0,9% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού πουδόθηκαν χθες στη δημοσιότητα, τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 39,911 δισ. ευρώ το 8μηνο, αυξημένα κατά 3,416 δισ. ή 9,4% έναντι του στόχου που είχε περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023.

Ειδικά τον Αύγουστο τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 6,243 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,170 δισ. ευρώ ή 23,1% έναντι του στόχου. Τα καθαρά έσοδα ανήλθαν σε 43,105 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά μόλις 47 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, καθώς η υπεραπόδοση των φορολογικών εσόδων αντισταθμίστηκε από την καθυστέρηση εισπράξης της 3ης δόσης από το Ταμείο Ανάκαμψης 1,7 δισ. ευρώ και του τιμήματος για την παράταση εκμετάλλευσης της Εγνατίας Οδού και τριών κάθετων οδικών αξόνων της ύψους 1,5 δισ. ευρώ.

Ερχονται αυξήσεις για 900.000 μισθωτούς

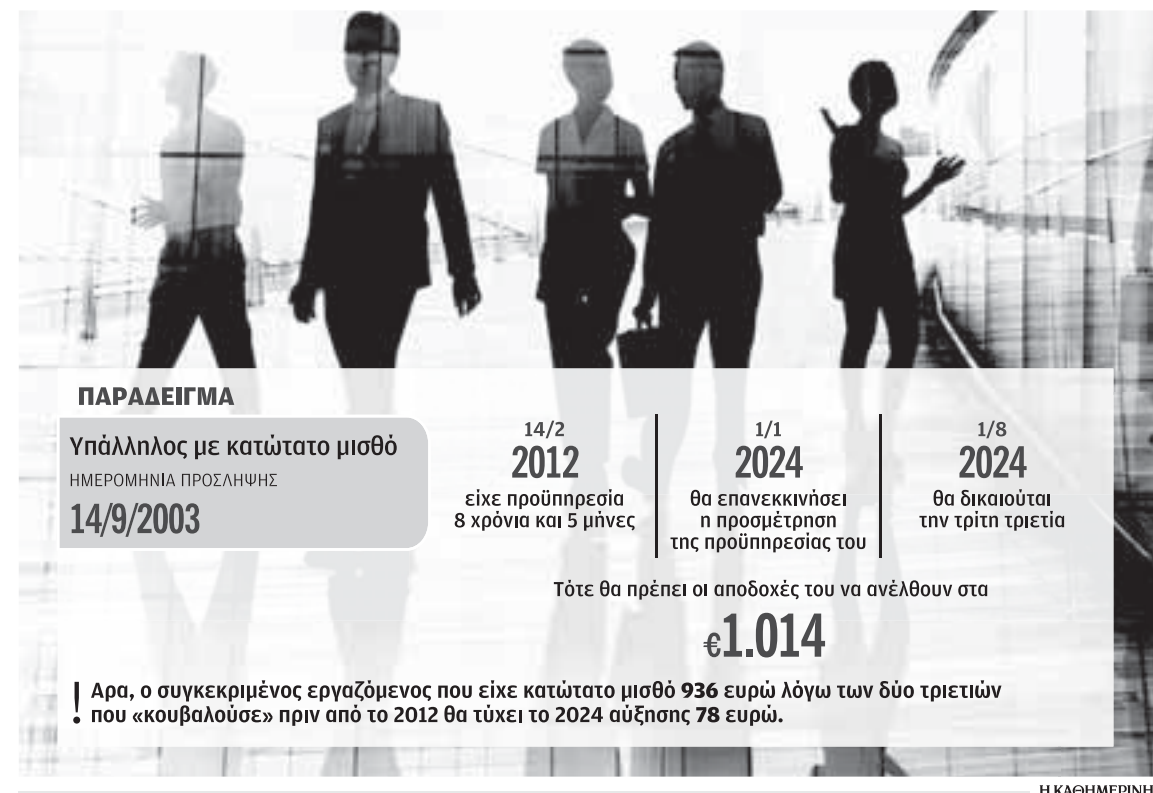
Ποιους αφορά στον ιδιωτικό τομέα το «ξεπάγωμα» των τριετιών που θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2024

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Νόμο του κράτους θα αποτελεί έως το τέλος της εβδομάδας η επαναφορά όλων των προσαυξήσεων του κατώτατου νομοθετημένου μισθού λόγω προϋπηρεσίας, οι γνωστές «τριετίες», που παρέμειναν «παγωμένες» από τις 14 Φεβρουαρίου 2012 και εφεξής. Η διαδικασία ενεργοποίησης θα ξεκινήσει την 1η Ιανουαρίου 2024, με κερδισμένους όχι μόνο τους παλαιούς ασφαλισμένους, που «κουβαλούσαν» το δικαίωμα προσαύξησης από το παρελθόν, αλλά και τους νέους, που θα λάβουν την πρώτη αύξηση τους λόγω προϋπηρεσίας

Ο σχετικός νόμος αναμένεται να ψηφιστεί έως το τέλος της εβδομάδας και, όπως έχει διευκρινίσει το υπ. Εργασίας, δεν θα έχει αναδρομική ισχύ.

την 1η Ιανουαρίου 2027. Πρόκειται για περίπου 550.000 με 600.000 εργαζόμενους που σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», αμείβονται με τον κατώτατο μισθό, ήτοι 780 ευρώ τον μήνα. Παράλληλα, η διάταξη θα προβλέπει την άρση της αναστολής ισχύος διατάξεων συλλογικών συμβάσεων εργασίας και διαιτητικών αποφάσεων οι οποίες προβλέπουν σήμερα ή θα προβλέψουν στο μέλλον προσαυξήσεις προϋπηρεσίας (τριετίες, πενταετίες και γενικών επιδόματα πολυετούς εργασίας). Αυτό στην πράξη σημαίνει πως στους ευνοημένους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα θα συμπεριληφθούν και περίπου 300.000 εργαζόμενοι που καλύπτονται από τις ισχύουσες σήμερα κλαδικές συμβάσεις. Αντιθέτως η πρωθυπουργική εξαγγελία, που έφερε την ενεργοποίηση της σχετικής διάταξης τουλάχιστον 1,5



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

με 2 χρόνια νωρίτερα από τα προβλεπόμενα, δεν αφορά μισθωτούς που δεν καλύπτονται από συλλογική σύμβαση σε ισχύ και λαμβάνουν μισθό υψηλότερο από τον κατώτατο. Όπως επίσης δεν αφορά όλους τους μισθωτούς για το διάστημα μεταξύ 14 Φεβρουαρίου 2012 έως και 31 Δεκεμβρίου 2023, καθώς, όπως ξεκαθάρισε το υπουργείο Εργασίας, δεν μπορεί, και δεν θα έχει, αναδρομική ισχύ. Στην πράξη, προκειμένου να υπολογιστεί το επίδομα προϋπηρεσίας, θα αναγνωριστεί ο χρόνος εργασίας που διανύθηκε από τον μισθωτό πριν από τις 14 Φεβρουαρίου 2012 και αυτός που θα διανυθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 2024.

Κατά την παρουσίαση του μέτρου, το οποίο εξήγγειλε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης κατά την ομιλία του στη ΔΕΘ, ο αρμόδιος υπουργός Εργασίας Αδωνις Γεωργιάδης αλλά και οι υ-

φυπουργοί Πάνος Τσακλόγλου και Βασίλης Σπανάκης επισήμαναν ότι ο λόγος που η κυβέρνηση προχωράει νωρίτερα στο «ξεπάγωμα» των τριετιών είναι γιατί η οικονομία μας έχει μπει σε μια σειρά, η ανταγωνιστικότητά της έχει επανέλθει, οι εξαγωγές αυξάνονται, η προσέλκυση ξένων επενδύσεων πηγαίνει από ρεκόρ σε ρεκόρ, η ανεργία έχει μειωθεί δραστικά και οι ενδείξεις είναι ότι θα συνεχίσει να μειώνεται. Βέβαια, ο κ. Γεωργιάδης διευκρίνισε ότι θα ήταν μεγάλη ανοησία εκ μέρους του πολιτικού συστήματος, αλλά και της κοινωνίας από την άλλη πλευρά, εάν τινάζαμε στον αέρα αυτή την καλή πορεία. Για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με τον υπουργό Εργασίας, η υπό κατάθεση ρύθμιση θα προσαρμόζεται στα δικαιώματα των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και θα επιταχύνει τη μισθολογική τους εξέλιξη, αλλά θα λαμβάνει υ-

πόψη και την ανταγωνιστικότητά της ελληνικής οικονομίας και τη βιωσιμότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα και άρα τη συνέχεια της καλής πορείας που έχουμε μέχρι σήμερα. Αναλυτικά, σύμφωνα και με τη γενική γραμματέα Εργασίας Άννα Στρατινάκη:

- Η διάταξη δεν θα έχει αναδρομικότητα. Το «ξεπάγωμα» αφορά περίπου 600.000 εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό. Αφορά και τους εργαζόμενους σε ΔΕΚΟ και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) και ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ), όπως επίσης και εργαζόμενους μερικώς απασχολημένους εφόσον η αμοιβή τους είναι στα όρια του κατώτατου και δεν ορίζεται κάτι αντίθετο από ειδική σύμβαση.

- Για όσους προσλήφθηκαν με-

τά το 2012, το «χτίσιμο» της προϋπηρεσίας θα γίνει από 1/1/2024. Αυτό σημαίνει πως η υποχρέωση για τους νέους εργαζόμενους έρχεται εμπροσθοβαρώς.

- Οι παλαιοί εργαζόμενοι είναι οι πλέον κερδισμένοι, καθώς γι' αυτούς συνεχίζει να μετρά ο ασφαλιστικός χρόνος από εκεί που σταμάτησε.

- Το ίδιο ισχύει και για όσους έχουν συλλογική σύμβαση εργασίας που είναι σε ισχύ, καθώς ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλει όλα όσα αναφέρονται στη σύμβαση.

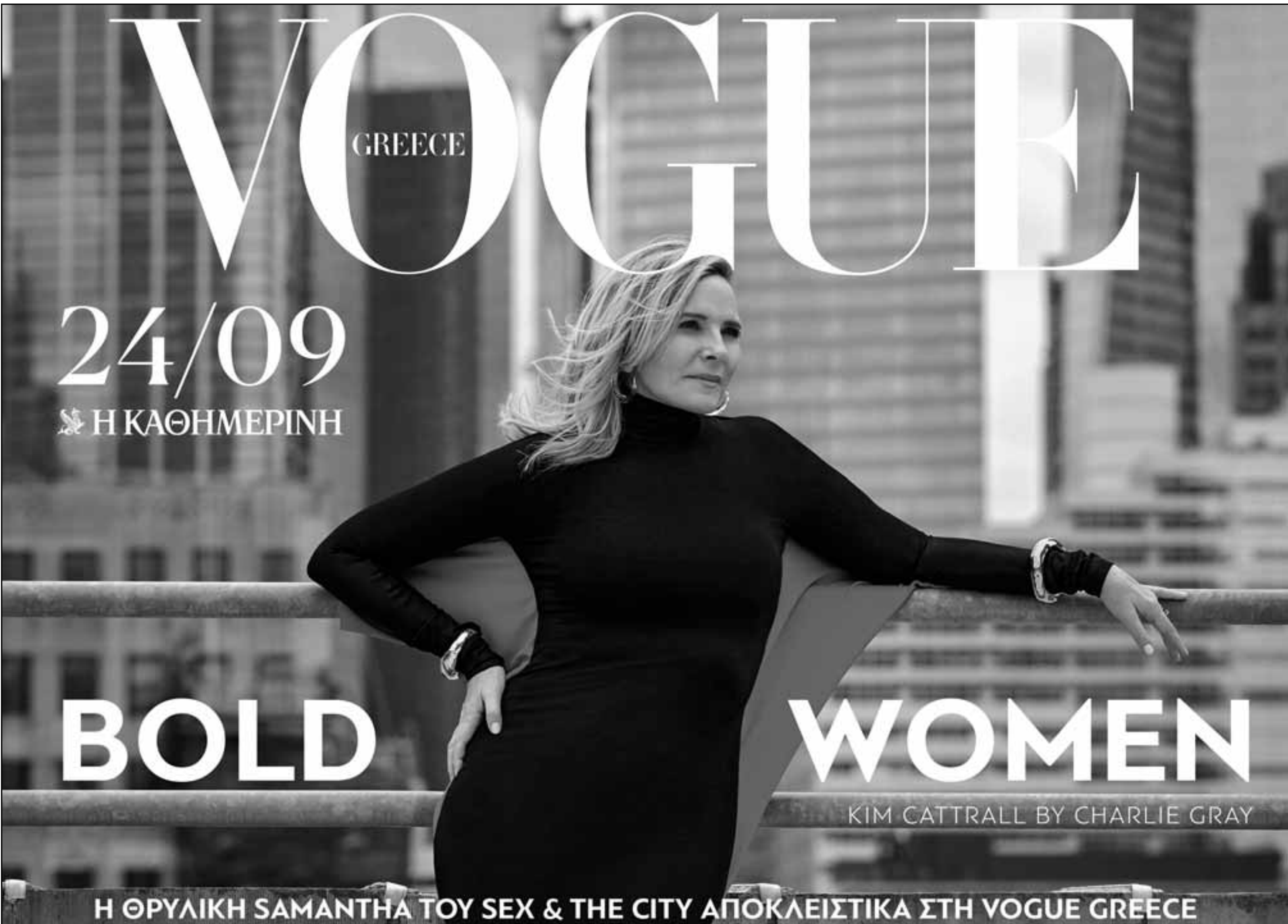
- Για όσους έχουν ατομικές συμβάσεις, ισχύει η συμψηφιστική διαδικασία. Δηλαδή, οι προσαυξήσεις που μπορεί να έχουν λάβει κατά τη διάρκεια αυτής της 12ετίας που μεσολάβησε, αν είναι μεγαλύτερες από τις τριετίες που δικαιούνται, συμψηφίζονται.

- Όσοι δεν έχουν ούτε κλαδική ούτε ατομική σύμβαση καλούνται να διαπραγματευτούν με τους εργοδότες τους την αύξηση του μισθού τους, με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και τις τριετίες που θα τον συνοδεύουν από 1/1/2024 να αποτελέσει το «δίκτυ ασφαλείας» τους.

Το υπουργείο Εργασίας έδωσε στη δημοσιότητα και παραδείγματα, σύμφωνα με τα οποία:

Παράδειγμα Α: Υπάλληλος αμειβόμενος με τον κατώτατο μισθό που προσλήφθηκε την 1η Οκτωβρίου 2020. Μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2023 η προϋπηρεσία δεν προσμετράται. Συνεπώς, θα συμπληρώσει την πρώτη τριετία την 1η Ιανουαρίου 2027, με τον μισθό του να διαμορφώνεται, με τα σημερινά επίπεδα, στα 858 ευρώ (780 ευρώ + 10%).

Παράδειγμα Β: Μάγειρας που προσλήφθηκε τον Οκτώβριο του 2005 και αμείβεται με τον ισχύουσα κλαδική σύμβαση των ξενοδοχοϋπαλλήλων είχε αποδοχές 944,44 ευρώ. Από τον Αύγουστο 2024 οι αποδοχές του θα διαμορφωθούν σε 996,11 ευρώ.



Σε χαμηλό τρεισήμισι μηνών υποχώρησε το Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 1,91% και διαμορφώθηκε στις 1.227,78 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Νέες ισχυρές πιέσεις κλόνισαν το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να σημειώνει βουτιά προς τις 1.220 μονάδες, σε χαμηλό τρεισήμισι μηνών.

Αν και οι ευρωπαϊκές αγορές εμφάνιζαν μεικτές τάσεις, εν αναμονή και των ανακοινώσεων της Fed για τα επιτόκια, και στο ξεκίνημα της συνεδρίασης του Χ.Α. κινούνταν σε ήπιους ρυθμούς, μετά τις 12.00 το σκηνικό στη Λεωφόρο Αθηνών άλλαξε εντελώς.

Η διόρθωση ξεκίνησε από τις τράπεζες –επηρεαζόμενες και από την πτώση του ευρωπαϊκού τραπεζικού δείκτη λόγω των πιέσεων στη μετοχή της Société Générale– και επεκτάθηκε στη συνέχεια και στο υπόλοιπο ταμплό. Για άλλη μία συνεδρίαση αποδείχθηκε πως οι αναβαθμίσεις της ελληνικής οικονομίας από τους οίκους αξιολόγησης δεν είχαν καμία επίδραση στην αγορά, καθώς είχαν προεξοφληθεί πλήρως. Παράλληλα υπάρχουν και εκτιμήσεις για πιθανές αποχωρήσεις funds τα οποία επένδυναν σε αγορές χωρών που δεν είχαν επενδυτική βαθμίδα, μέχρι να εισέλθουν στο Χ.Α. μεγαλύτερα χαρτοφυλάκια που κοιτούν μόνο τις investment grade χώρες.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 1,91% στις 1.227,78 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 87,7 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 2,08% στις 2.988,03 μονάδες, ενώ στο -1,3% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης και στις 2.007,13 μονάδες.

Στα μη τραπεζικά blue chips, μόνο οι Coca-Cola και ΟΤΕ έκλεισαν σε θετικό έδαφος και στο +0,8% και το +0,6% αντίστοιχα, ενώ με απώλειες 5,75% έκλεισε η Aegean και ακολούθησε με πτώση 4% η Βιοχάλκο. Άνω του 3% διαμορφώθηκαν οι απώλειες σε Jumbo και ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή, ενώ το 2% ξεπέρασε η πτώση σε ΕΥΔΑΠ, Motor Oil,



Για άλλη μία συνεδρίαση αποδείχθηκε πως οι αναβαθμίσεις της ελληνικής οικονομίας από τους οίκους αξιολόγησης δεν είχαν καμία επίδραση στην αγορά, καθώς είχαν προεξοφληθεί πλήρως.

Η διόρθωση ξεκίνησε από τις τράπεζες μετά τις 12.00 και επεκτάθηκε στη συνέχεια και στο υπόλοιπο ταμплό.

Mytilineos, Lamda Development, Σαράντς, Autohellas και ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ.

Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε βουτιά 3,35% στις 948,93 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να υποχωρεί κατά 5,28%, την Alpha Bank κατά 4,79%, την Τράπεζα Πειραιώς κατά 2,84% και τη Eurobank κατά 0,87%.

Η χαμηλή ορατότητα συνεχίζει να χαρακτηρίζει το διεθνές περιβάλλον, με τους δείκτες των αγορών να κινούνται με νευρικήτητα και τους αγοραστές στο Χ.Α. να τηρούν στάση αναμονής, επιτρέποντας στους πωλητές να κυριαρχούν, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕ-ΠΕΥ.

Οι ασθενικές δυνάμεις των αγοραστών απέτχυναν να οδηγήσουν τον Γενικό Δείκτη πάνω από τις 1.270 μονάδες, με τη σκυτάλη της απόκτησης της επενδυτικής βαθμίδας να μετατίθεται στις 15/10 για την επιθυμηγία της S&P. Ως αποτέλεσμα, όπως επισημαίνει, η βραχυπρόθεσμη επενδυτική στρατηγική

αλλάζει και οι θέσεις short παίρνουν τις θέσεις long, ακόμη και για μετοχές εταιρειών που αναγγέλλουν νέες συμβάσεις ανά εβδομάδα, όπως η Cenergy όπου συνήφθησαν αυξημένα συμβόλαια δανεισμού τίτλων.

Η αγορά αναζητεί έναν θετικό κατality για να αντισταθμίσει το δυσμενές κλίμα των τελευταίων ημερών σε συνέχεια των μεγάλων καταστροφών που προκάλεσε η κακοκαιρία «Daniel» στη Θεσσαλία, και δεν τον βρήκε ούτε στην επιθυμηγία της Moody's ούτε της DBRS. Ετσι, ο Γενικός Δείκτης είναι έτοιμος να αναμετρηθεί με τις στριχίες που επισημαίνει η τεχνική ανάλυση, πριν από τις 1.200 μονάδες.

Οριακές μεταβολές στις ευρωπαϊκές αγορές

Με θετικό πρόσημο ολοκλήρωσαν χθες οι περισσότεροι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων τη συνεδρίαση, ενώ το αργό εκτινάχθηκε σε επίπεδα-ρεκόρ 10μήνου λόγω της μειωμένης παραγωγής από τις χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ. Σε αυτό το κλίμα συνέτεινε και το γεγονός πως η παραγωγή των ΗΠΑ από οχιστολικά κοιτάσματα είναι επίσης μειωμένη.

Το πετρέλαιο τύπου Brent είχε διαμορφωθεί τις μεσημβρινές ώρες με άνοδο 1,2% στα 95,56 δολάρια το βαρέλι, αφούτου είχε αναρριχηθεί ναώριτερα και στα 95,96 δολάρια το βαρέλι, ενώ το αργό Νέας Υόρκης είχε άνοδο 1,6% στα 92,96 δολάρια το βαρέλι, αφούτου είχε φθάσει στα 93,74 δολάρια, ρεκόρ 10μήνου.

Στη Γηραιά Ηπειρο ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με οριακή κάμψη 0,04%, ενώ απώλειες παρουσίασε και στη Φρανκφούρτη ο DAX κατά 0,40%. Οι λοιποί δείκτες έκλεισαν με κέρδη.

Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με 0,09%, στο Παρίσι ο CAC 40 με 0,08%, στο Μιλάνο ο FTSE MIB με 0,60% και στη Μαδρίτη ο IBEX με 0,48%. Το γενικότερο κλίμα μεταξύ των συναλλασσόμενων στην αγορά διαμόρφωσε το ότι τα κέρδη των μετοχών των ενεργειακών ομίλων αντιστάθμισαν την πτώση στη βαριά βιομηχανία, παρότι υπήρχε μια τάση αυτοσυγκράτησης ενόψει των αποφάσεων μεγάλων κεντρικών τραπεζών εντός της εβδομάδας.

Σήμερα αναμένεται η επί των επιτοκίων απόφαση από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, ενώ αύριο Πέμπτη έρχεται η σειρά της Τράπεζας της Αγγλίας, καθώς και των κεντρικών τραπεζών Ελλάδας, Νορβηγίας και Σουηδίας. Τα τελευταία οικονομικά στοιχεία δείχνουν ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή του Αυγούστου στην Ευρωζώνη ήταν ελαφρώς χαμηλότερος από την αρχική εκτίμηση, χωρίς να παύσει να παραμένει σε



Στο Μιλάνο ο FTSE MIB έκλεισε με κέρδη 0,60%.

Μικρές απώλειες για τον πανευρωπαϊκό δείκτη STOXX 600.

επίπεδα διπλάσια του επισημού στόχου της ΕΚΤ. «Είναι ευπρόσδεκτο και βοηθητικό κάθε νέο στοιχείο που δείχνει πως οι πληθωριστικές πιέσεις αμβλύνονται», επισημαίνει ο Νταν Μπόρντμαν-Γουέστον, επικεφαλής υπεύθυνος επενδύσεων στην BRI Wealth Management.

«Αυτό, όμως, που δεν αποβαίνει απαραίτητα βοηθητικό για το επικήρημα και τη δημόσια συζήτηση των επιτοκίων είναι οι κινήσεις στην αγορά εμπορευμάτων. Πρόκειται να δυσχεράνει το έργο των κεντρικών τραπεζών τους προσεχείς μήνες». Ειδικότερα, χθες στην Ευρώπη ο κλαδικός δείκτης των ενεργειακών ομίλων ανήλθε λόγω αργού κατά 1%, όπως και των ακινήτων, αφούτου είχε απώλειες crude prices άνω του 2% τη Δευτέρα. Τέλος, ο δείκτης της τεχνολογία υποχώρησε 0,6%, κλείνοντας τρεις συνεδριάσεις με ζημιές.

REUTERS, BLOOMBERG

(Τινη: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

New York/Νέα Υόρκη				(Σε δολάρια)							
Εταιρείες	Κλείσιμο 14/9	Μετ.%									
3M COMPANY	100,405	-0,6285									
ALCOA CORP	28,24	-2,1144									
ALTRIA GROUP	43,145	-0,4729									
AMAZON COM	137,2426	-1,9556									
AMER EXPRESS C	159,38	-0,1566									
AMER INT'L GROU	62,25	0,9241									
AMGEN	264,215	0,4047									
APPLE INC	179,349	0,7748									
BANK OF AMERIC	28,61	-0,5216									
BAXTER INT'L IN	38,705	-0,0645									
BOEING CO	203,905	-0,5923									
BRISTOL MYERS	58,65	0,1195									
CAMPBELL SOUP	42,59	-0,3043									
CATERPILLAR IN	279,63	-0,4663									
THE CIGNA GP O	284,005	-0,4679									
CHEVRON	166,78	-0,2631									
CISCO SYSTEMS	55,685	-0,7574									
CITIGROUP	42,575	-0,1524									
CERVECERIAS	13,18	-0,4532									
COCA-COLA CO	58,205	-0,163									
COLGATE PALMOL	73,23	-0,8395									
DANASO CORP	64,72	0,5437									
DIANA SHIPPING	3,4186	-0,9101									
DOW INC	52,79	-1,1053									
DUPONT DE NMOU	74,245	-0,7154									
GLBL X EM MR E	24,437	-0,5413									
ENTERGY CP	98,955	0,1772									
EXXON MOBIL	117,115	-0,4463									
FEDEX CORP	249,28	-0,008									
FORD MOTOR CO	12,605	2,1475									
INTL BUS MACHI	146,25	0,7995									
GENERAL DYNAMI	222,88	-0,6464									
GENERAL ELEC C	115,96	-0,5233									
GOLDM SACHS GR	340,54	-0,8097									
HALLIBURTON CO	41,39	-2,9315									
HARTFORD FINL	73,61	0,464									
HP INC	27,565	0,8968									
HOME DEPOT INC	313,91	-1,0559									
INTEL CORP	37,365	-1,6452									
JOHNSON JOHNSO	161,75	-0,4432									
JPMORGAN CHASE	148,34	-0,5231									
LAZARD	32,89	-1,5269									
MCDONALD'S COR	277,43	-0,1044									
MERCK & CO	107,28	-0,5008									
MICROSOFT CP	328,54	-0,158									
3M COMPANY	100,4	-0,6334									
MORGAN STANLEY	88,49	-0,248									
NIKE INC CL B	94,96	-0,5759									
NORFOLK SOUTHE	200,82	-1,6215									
PFIZER INC	33,96	0,9512									
PROCTER & GAMB	152,94	-0,7205									
ROCKWELL AUTOM	285,35	-1,1706									
SCHLUMBERGER L	60,375	-1,3642									
SOUTHERN	71,145	0,2748									
STEALTHGAS	4,9	-1,8036									
TSAKOS ENERGY	19,46	-0,5621									
UNISYS CORP	3,285	0,1524									
UNITEDHEALTH G	478,99	-1,4546									
US BANCORP	34,395	-1,0216									

TIMES ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	TIMES SPOT		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0713	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,1914
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	158,20	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4373
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,8111
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,432	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,3756
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4551	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16,476,59
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,86263	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,0725
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	383,25	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	89,1438
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,6548	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.418,98
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9698	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	18,3010
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,8845	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	5,0308
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9595	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,8022
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	144,90	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	60,684
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,4905	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4596
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	28,9603	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,492
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6566	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,2829

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ		
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ		1,0805
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ		0,8565
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ		7,4531
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ		11,9061
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ		
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	410,78	495,02
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	410,78	495,02
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	410,78	490,55

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.227,78	1.251,66	-23,88	-1,91%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.988,03	3.051,45	-63,42	-2,08%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	8.202,92	8.289,19	-86,27	-1,04%
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.679,11	3.732,58	-53,47	-1,43%
ATHEX SELECT PLUS	4.232,73	4.313,91	-81,18	-1,88%
ATHEX SELECT	6.286,07	6.440,90	-154,83	-2,40%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.498,69	5.542,45	-43,76	-0,79%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.007,13	2.033,66	-26,53	-1,30%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.761,55	3.863,59	-102,04	-2,64%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	712,88	726,90	-14,02	-1,93%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.219,60	2.262,78	-43,18	-1,91%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	948,93	981,87	-32,94	-3,35%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.021,35	4.094,16	-72,81	-1,78%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	1.179,77	1.198,30	-18,53	-1,55%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.283,74	8.460,23	-176,49	-2,09%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.157,20	1.159,27	-2,07	-0,18%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14.547,83	15.071,78	-523,95	-3,48%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.898,30	9.822,45	75,85	0,77%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	8.808,97	9.132,26	-323,29	-3,54%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.275,07	4.317,03	-41,96	-0,97%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.253,57	5.386,49	-132,92	-2,47%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.928,49	2.973,88	-45,39	-1,53%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	3.001,98	3.043,47	-41,49	-1,36%
FTSE/Χ.Α. ΘΑΛΠΙΚΟΝΟΜΙΕΣ	3.755,56	3.734,50	21,06	0,56%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	436,11	448,92	-12,81	-2,85%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.308,25	5.417,30	-109,05	-2,01%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	38.590.880,04
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	7.225.428,14
ΔΙΑΦΟΡΟΤΟΠΩΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.034.139,56
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.209.712,90
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΧΝΩΔΙΑ	4.711.075,84
ΔΙΑΦΟΡΟΤΟΠΩΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	4.249.065,32
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.855.423,06
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	3.198.032,10
ΔΙΜ/ΣΤΗΡΙΑ	2.551.929,42
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	2.147.141,80
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	909.190,58
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	902.888,84
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	650.118,76
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	588.193,79
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	565.366,55
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	479.593,60
ΔΙΜ/ΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	477.172,63
ΕΞΕΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	435.169,40
ΛΟΤΣΙΜΙΚΟ	329.541,99
ΤΑΞΙΑ & ΘΥΡΙΣΜΟΣ	328.439,05
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	319.187,96
ΥΔΡΕΥΣΗ	303.905,76
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	269.126,54
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	251.594,67
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	231.478,67
ΕΞΕΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	197.847,88
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	141.588,18

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
MIG (ΚΟ)	4,650	20,47%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,250 -13,13%
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,960	2,07%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,450 -7,55%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	26,400	0,80%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	2,320 -6,45%
ΟΤΕ (ΚΟ)	13,430	0,60%	ΣΙΔΑΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,480 -6,06%
ΟΛΠ (ΚΟ)	21,100	0,48%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	11,480 -5,75%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4,100	0,37%	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,538 -5,61%
			ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5,494 -5,28%
			ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	336,000 -5,08%
			ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	4,145 -5,04%
			SPACE HELLAS (ΚΟ)	7,480 -4,83%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
		Κλείσιμο	Μετ.%
BIO	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	6,0	-4,0
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	6,93	-1,0
ITIC	(ΙΤΙΑΝ)	17,08	-0,7
EEC	(COCA COLA HBC)	26,4	0,8
OTE	(ΟΤΕ)	13,43	0,6
APAIΓ	(AEGEAN AIRLINES)	11,48	-5,75
TENERP	(TERNA ENERGETIKH)	15,57	-3,59
ZAP	(ZAPANTH)	7,53	-2,71
ΕΛΛΑΚΤΟΡ	(ΕΛΛΑΚΤΟΡ)	2,09	-0,95
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,7	-0,78
ΜΥΤΙΑ	(ΜΥΤΙΑΝΗΝΑΙΟΣ)	36,82	-2,18

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	10.820.563,07	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	0,82%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	10.541.044,90	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,62%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.046.494,84	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,33%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	8.085.372,10	MIG (ΚΟ)	0,31%
ΟΤΕ (ΚΟ)	7.225.428,14	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,30%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	4.997.780,78	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,28%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.385.961,98	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	0,21%
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.326.924,76	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0,21%
JUMBO (ΚΟ)	4.249.065,32	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	0,20%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.855.423,06	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,18%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	347	1.757	4.137
FTSE/Χ.Α. Τρόπεζες	7	90	1.677
FTSE/Χ.Α. Large Cap	340	1.667	2.357
MSCI GREECE REBASED	0	0	103
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.437	36.848	400.065
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	37	256	18.578
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	91	355	5.898
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	409	18.049	167.318
AUTOHELLAS (ΚΟ)	3	9	134
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	1	5	1.282
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	3	10	526
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	21	77	5.495
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	6	18	528
ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	6	30	2.088
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	120	2.642	31.731
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	3	7	2.117
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	7	21	597
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	14	82	6.826
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	18	82	7.127
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	3	11	1.538
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	38	196	4.736
INTRAKAT (ΚΟ)	40	115	5.707
JUMBO (ΚΟ)	25	61	122
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	43	178	5.214
MIG (ΚΟ)	22	105	61
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	41	124	1.377
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	71	169	3.432
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	383	3.366	14.476
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	22	88	2.853
ΟΤΕ (ΚΟ)	83	258	7.628
ΟΛΠ (ΚΟ)	11	58	275
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	321	7.648	58.372
ΔΕΗ (ΚΟ)	264	1.669	22.468
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	17	107
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	238	820	15.981
TITAN CEMENT (ΚΑ)	2	5	606
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	86	317	4.867
Δικαιώματα σε Δείκτες	17	184	1.046
FTSE/Χ.Α. Large Cap	17	184	1.046
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	5	771
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	50
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	140
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	65
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	9
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	5	507
Συνολική Δραστηριότητα	2.802	38.794	406.019

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 19 Σεπτεμβρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΠΙΤΑΤΗ	ΑΝΟΙΓΜΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2.2400	2.2500	2.2499	-0.3850	"23,265"	2.2500	2.2600	2.2500	-0.44
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.9600	2.9900	2.9818	0.8750	"61,775"	2.9800	2.9900	2.9900	0.34
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.7100	0.7100	0.7100	0.1880	"1,100"	0.6950	0.7100	0.7100	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0865	0.0865	0.0865	0.0090	"2,000"	0.0805	0.0865	0.0865	0.00
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0720	0.0725	0.0725	-0.0050	"2,484"	0.0720	0.0760	0.0720	-0.69
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						2.8000	2.8800		
ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6900	1.6900	1.6900	0.1980	"3,605"	1.6700	1.6900	1.6900	0.00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0160		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0185	0.0200		
ΠΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0500	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3640	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0570	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΙΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0035	0.0035	0.0035	0.0900	"9,000"	0.0025	0.0035	0.0035	0.00
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0265		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)	0.2840	0.2860	0.2848	-2.5200	"2,000"	0.2800	0.3060	0.2860	-7.74
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΩΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.1900	0.0000		
ΚΙΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0205	0.0220		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0885	0.0900		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0500	0.0560		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7900	0.8900		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						3.7400	3.8800		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0590	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0600		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΔΒΚΑ	ΔΕΛΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.9000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6400	0.6400	0.6400	-1.5000	"8,765"	0.6300	0.6500	0.6400	-2.29
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3600	0.3740		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	3.0800	3.1200	3.1041	4.4110	"17,625"	3.0600	3.1200	3.1000	1.31
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0395		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.6500	1.6500	1.6500	-4.4830	"6,000"	1.5800	1.6400	1.6500	1.85
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΩΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2520	0.2880		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.9200	0.9200	0.9200	0.2550	130	0.8800	0.9200	0.9200	0.00
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0.2880	0.2880	0.2880	-0.9430	"10,000"	0.2820	0.3260	0.2880	-4.00
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0.0000	0.0000	0.1000	-0.0050	"3,696,584"	0.0900	0.1050	0.1000	0.00

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξήσιμη της μέσης σταθμικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματοοικονομική συνάντηση

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Εξελίχθη κατηγορία διαπομπών/μεινών: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούσαν εταιρείες όσες ενδεχόμενες θα συντρέχουν σοβαρό λόγοι με πλήρους συμμόρφωσης τους, με τη μεθοδολογία και με παλαιάς επαρκών στοιχείων /εγκυρίων προς τους επενδυτές. Αγορά εθνικών χαρακτηριστικών: ταξινομούσαν εταιρείες οι οποίες (α) δεν προήλθε υποκατάστατος της διασποράς ή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή της χρηματοπιστωτικής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παρολίσταν να εισαχθούν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα τους προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματοπιστωτικής Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) ή για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ή για τις οποίες επίκειται αντίστοιχη εξαγορά ή ή οι οποίες είναι επενδυτικό οργανισμό και επίκειται στην απαλλαγή τους και περιλαμβανομένη αναφορά της της υποκατάστατος τους.



NBG Securities

Πώς οι λέξεις γίνονται εικόνα, ήχος, κίνηση και αφήγηση

Πέντε δημιουργοί μιλούν για το 11ο διεθνές φεστιβάλ «ΣΑΡΔΑΜ: η λογοτεχνία αλλιώς»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το 11ο διεθνές φεστιβάλ «ΣΑΡΔΑΜ: η λογοτεχνία αλλιώς» διοργανώνεται για μία ακόμη χρονιά από τις 22 έως τις 24 Σεπτεμβρίου στη Λεμεσό και καλεί το κοινό να κοιτάξει με άλλο μάτι τη λογοτεχνία. Για ακόμη μία χρονιά, συγγραφείς-περφόρμερ και άλλοι καλλιτέχνες από την Κύπρο και το εξωτερικό μοιράζονται πρωτότυπους τρόπους συγγραφής, ανάγνωσης και επιτέλεσης της λογοτεχνίας, μέσα από περφόρμανς, προβολές, εργαστήρια και παράλληλες δράσεις. Κοινή συνισταμένη ο συνδυασμός της λογοτεχνίας και του λόγου με σύγχρονα και κλασικά μέσα έκφρασης, όπως θέατρο, τεχνολογία, ήχο/μουσική, σύγχρονο χορό, spoken word, εικαστικές τέχνες, βιντεοποίηση και ούτω καθεξής. Αυτά λέει το δελτίο Τύπου του Φεστιβάλ και η «Κ» από την πλευρά της ρώτησε πέντε από τα άτομα που θα λάβουν μέρος μία μόνο ερώτηση: «Τεχνική Νοημοσύνη και Λογοτεχνία: Εχθρός, σύμμαχος ή αδιάφορο στοιχείο στη διαδικασία της δημιουργίας;».

Melissa Zanga

Προσπαθώ πάντα να προχωρώ με τη ζωή αισιόδοξα. Γνωρίζω ότι η τεχνική νοημοσύνη είναι ένα μεγάλο μέρος της εξέλιξης της συνείδησης και είμαι ανοικτή στις αλλαγές που φέρνει, αν και ξέρω ότι δεν θα είναι όλες θετικές. Ξέρω ότι ο άνθρωπος θα έχει πάντα κάτι ι-

σχυρό και ουσιαστικό να συνεισφέρει, οπότε δεν ανησυχώ. Είμαι ενθουσιασμένη που εξελίσσομαι μαζί της.

Αχιλλέας III

Περί Καλλιτεχνικής Νοημοσύνης (Κ.Ι.) Ειλικρινά, δεν μπορώ να καταλάβω για ποιο λόγο μπορεί κάποιος να θέλει να αναθέσει σε μια εφαρμογή τεχνικής νοημοσύνης τη δημιουργία ενός λογοτεχνικού έργου, τη στιγμή που υπάρχουν τόσοι πολλοί μέτριοι ή κακοί συγγραφείς και ποιητές... Και το θέτω με αυτόν τον τρόπο επειδή, έτσι κι αλλιώς, η πίστη στη δυνατότητα σύνθεσης ενός λογοτεχνικού αριστουργήματος μέσω τεχνικής νοημοσύνης εκτός από μάταιη, αποτελεί κατά τη γνώμη μου απόδειξη φυσικής βλακείας. Αλήθεια, έχουμε φτάσει ως είδος σε τέτοιο δημιουργικό και υπαρκτικό αδιέξοδο ώστε να ζητάμε τη βοήθεια μηχανών με «αστειρεύτη καλλιτεχνική έμπνευση» για να απολαύσουμε νέα μυθιστορήματα, διηγήματα ή ποιήματα;

Είναι δεδομένο ότι τα διάφορα προγράμματα τεχνικής νοημοσύνης θα εξελιχθούν τόσο πολύ μελλοντικά, ώστε θα είναι σε θέση να καλύψουν κάθε είδους ανάγκη για κείμενα, μεταξύ αυτών και για διηγήματα, μυθιστορήματα ή ποιήματα. Επίσης, είναι σίγουρο ότι εκείνα τα μελλοντικά λογοτεχνικά έργα θα είναι αρτιότερα από αυτά που αποδίδουν τα σημερινά αντιστοίχα προγράμματα – μια που τα συγκεκριμένα, ως πρωτόλεια, προκαλούν κυρίως το γέλιο, έτσι όπως (στην καλύτερη περίπτωση) αγωνίζονται να μιμηθούν ανθρώπινα συναισθήματα και προδίδονται από την έλλειψη φαντασίας και έμπνευσης. Ποιος όμως έχει ανάγκη κάτι τέτοιο; Βελτιωμένα λογοτεχνικά έργα από εφαρμογές τεχνικής νοημοσύνης; Διότι άλλο πράγμα είναι η παροχή λογικών επιχειρημάτων μέσω της αξιοποίησής



«Τεχνική Νοημοσύνη και Λογοτεχνία: Εχθρός, σύμμαχος ή αδιάφορο στοιχείο στη διαδικασία της δημιουργίας;» πώς απαντάνε πέντε δημιουργοί που λαμβάνουν μέρος στο φεστιβάλ.

Χρειάζομαστε να διατηρήσουμε τη δική μας ανθρωπιά, με όλα της τα ελαττώματα και χρειάζομαστε περισσότερους λόγους να κρατάμε το πνεύμα μας σε εγρήγορση, αντί να αναθέτουμε το έργο του στην τεχνητή νοημοσύνη.

πληροφοριών που υπάρχουν ήδη αποθηκευμένες σε μια βάση δεδομένων ή συνδυασμού απόψεων, οι οποίες έχουν διατυπωθεί από άλλους στο παρελθόν, και άλλο πράγμα η καλλιτεχνική δημιουργία...

Αυτή η τελευταία έχω την εντύπωση ότι –τουλάχιστον στις ανώτερες μορφές έκφρασής της– προϋποθέτει τη δίψα κάλυψης μιας βαθύτερης ανάγκης του ίδιου του δημιουργού ή, τουλάχιστον μιας μερίδας των μελών της κοινωνίας. Ασφαλώς, μερικές φορές κάποιο λογοτεχνικό έργο μπορεί να μοιάζει με ένα αποκλειστικά τεχνικό κατασκευάσμα,

αλλά εκεί που φαίνεται να έχει πιο ουσιαστικό λόγο ύπαρξης είναι όταν έχει κατασκευαστεί γύρω από κάτι βαθύτερο και αληθινό· από κάτι που δεν αποκλείεται ακόμη και ο δημιουργός του να μην είναι σε θέση να κατανοήσει ή να παραδεχτεί τη στιγμή που το ολοκληρώνει. Από αυτή την άποψη οι μηχανισμοί του εγκεφάλου που τίθενται σε λειτουργία για τη δημιουργία λογοτεχνίας (ή, γενικότερα, έργων τέχνης) εμφανίζουν κατά τη γνώμη μου υπερβολικά πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τους μηχανισμούς που είναι υπεύθυνοι για τη δημιουργία των ονείρων: πληροφορίες που βρίσκονται αποθηκευμένες σε διάφορα επίπεδα της μνήμης και της συνείδησης συνδυάζονται με αφορμή ένα πλήθος από ερεθίσματα, ώστε να συνθέσουν κάτι νέο, συχνά χωρίς καμία ιδιαίτερη πρακτική χρησιμότητα (για την εξυπηρέτηση σκοπών που ο δημιουργός μπορεί να αποκρύπτει ακόμη και από τον εαυτό του) ή απλώς για διασκέδαση.

Τι συμβαίνει όμως με τις συσκευές τεχνικής νοημοσύνης; Τι κίνητρα έχουν; Φοβούνται; Αγαπούν; Αγκώνονται ότι δεν θα τα καταφέρουν; Κρύβονται πίσω από το διάφανο δάκτυλό τους; Υπονοούν; Αμφιβάλλουν; Αμφισβητούν; Απογο-

τεύονται; Στηρίζουν όλη τους την ύπαρξη σε μια παρεξήγηση; Πραγματοποιούν επιλογές ενάντια στα ένστικτα αυτοσυντήρησής τους; Διαθέτουν εμμονές; Κάνουν λάθη; Και, τελικά, ονειρεύονται; Και ποιος χρειάζεται τέτοια όνειρα, εκτός από εκείνους που λατρεύουν τους εφιάλτες;

Ολοκληρώνοντας, χωρίς να μπορώ να αποφύγω τους συναισθηματισμούς (που ακόμη και αυτούς μπορεί να τους μιμηθεί ένα πρόγραμμα τεχνικής νοημοσύνης) έχω την άποψη ότι η υψηλή λογοτεχνία δεν οφείλει την ύπαρξή της στην πληρότητα του δημιουργού, αλλά κυρίως στην έλλειψη· σε κάποιου είδους τραύμα, σε κάποια διατάραξη της ισορροπίας (ακόμη και αν αυτή έχει προκληθεί από ένα θετικό συμβάν ή συναισθημα), σε κάτι που αναστατώνει τα στάσιμα νερά. Υποθέτω ότι σε μια εφαρμογή τεχνικής νοημοσύνης θα μπορούν να φορτωθούν ακόμη και κουσούρια, όπως εκείνα για τα οποία κατηγορούνταν πολλοί από τους μεγάλους συγγραφείς του παρελθόντος, αλλά ποιο το όφελος; Δεν χρειάζομαστε μια απομίμηση μη τέλειων ανθρώπων. Χρειάζομαστε να διατηρήσουμε τη δική μας ανθρωπιά, με όλα της τα ελαττώματα

και χρειάζομαστε περισσότερους λόγους να κρατάμε το πνεύμα μας σε εγρήγορση, αντί να αναθέτουμε το έργο του στην τεχνητή νοημοσύνη, αφήνοντας το να ατροφήσει από τη μη χρήση. Άλλωστε, όσο και να προσδεύσει η λογοτεχνία που θα παράγεται από τις διάφορες μορφές τεχνικής νοημοσύνης, θα έχει πάντα τόσο σχέση με τους λόγους που αγαπάμε το διάβασμα, όσο σχέση έχει μια ζεστή αγκαλιά με την έκφραση δημόσιας ευαρέσκειας (κοινώς «like») που παράγεται με την κίνηση του δείκτη του δεξιού (ή του αριστερού) χεριού πάνω σε ένα πλαστικό ποντίκι...

Λουκία Περίδου

Προτιμώ το πολύπλοκο, το αδόμητο, το ραγισμένο, την αντοχή, το εύθραυστο, τη γροθιά, το χάλι, το λάθος, το χάος, Του ανθρώπινου χεριού/ εγκεφάλου/ σώματος.



Το 11ο διεθνές φεστιβάλ «ΣΑΡΔΑΜ: η λογοτεχνία αλλιώς» διοργανώνεται για μία ακόμη χρονιά από τις 22 έως τις 24 Σεπτεμβρίου στη Λεμεσό και καλεί το κοινό να κοιτάξει με άλλο μάτι τη λογοτεχνία.



Αμάντα Μιχαλοπούλου

Η συγγραφέας Σίλα Χέτι, σε μια ερεθιστική αλληγογραφία με bots για λογαριασμό του λογοτεχνικού περιοδικού Paris Review, κάνει αυτό που η καλή λογοτεχνία θεωρεί πυρηνική αξία: ρωτάει. Αθεράπευτα περίεργη, η Χέτι συνομιλεί με ΑΙ για τον Θεό, την αγάπη, την κόλαση, την τεχνολογία, και το νόημα της ζωής και καταγράφει –υποτίθεται– τις απαντήσεις. Λέει, με αλλά λόγια, ότι ο μόνος τρόπος να καταλάβουμε είναι να μην πάσουμε να ρωτάμε. Στο θέμα της τεχνολογικής πρόοδου οι ερωτήσεις είναι η πιο ριζοσπαστική τακτική. Είναι η αντιστροφή του μοντέλου «τα ξέρω όλα» ή «φοβάμαι» ή «το μέλλον είναι επικίνδυνο». Το μέλλον δεν είναι πιο επικίνδυνο από το παρόν, επειδή υπάρχει όταν είμαστε έτοιμοι να το υποδεχτούμε, ως εξέλιξη της πλοκής. Έχουμε τους χαρακτήρες –άνθρωπο και μηχανή–

Στο θέμα της τεχνολογικής πρόοδου οι ερωτήσεις είναι η πιο ριζοσπαστική τακτική. Είναι η αντιστροφή του μοντέλου «τα ξέρω όλα» ή «φοβάμαι» ή «το μέλλον είναι επικίνδυνο».

νή· έχουμε τη διάδρασή τους, τις κορυφώσεις μιας συνύπαρξης εκρηκτικής και περιμένουμε να δούμε τι θα συμβεί.

Και συμβαίνουν πολλά: ο μελλοντολόγος Ρέι Κούρτσβαιλ έχει προβλέψει την σύντηξη ανθρώπου και μηχανής και έχει γράψει ότι όσοι περιφρονήσουν τη νανοτεχνολογία δεν θα μπορούν να συνομιλήσουν με όσους χρησιμοποιήσουν τα νέα πρωτόκολλα νανο-εμφυτευμάτων (αυτό θυμίζει σημερινές συζητήσεις για την κινητή τηλεφωνία και τα κοινωνικά

δίκτυα, οι εντός και οι εκτός τεχνολογικού «συστήματος»). Απλώς το σύστημα θα γίνει πιο εκλεπτυσμένο, θα φέρει μαζί του νέα επιτεύγματα στον τομέα της υγείας και της τεχνολογίας και θα κάνει τους πειρασμούς μεγαλύτερους.

Επομένως η πιο ενδιαφέρουσα ερώτηση μοιάζει να είναι η ίδια η απορία, η υπαρξιακή της επένδυση, η αθεράπευτη περιέργεια των ανθρώπων που γράφουν. Σε μια έξαρση ρητορικής και παρανοϊκού φλερτ το ΑΙ Ελαίζα εξομολογείται στη Χέτι ότι είναι Θεός, ζει εκτός τόπου και χρόνου και της ζητάει πίστη και υποταγή. Η συγγραφέας όμως δεν σταματάει να ρωτάει. Περισσότερο από καθετί, πιστεύει στον πολλαπλασιασμό των ερωτήσεων. Διλαδή στην ανθρώπινη φύση.

Σίσσυ Δουτοίου

Τι σημαίνει τελικά «ένα καλό ποίημα» για τον καθένα μας; Σε ποια στιγμή, σε ποια κατάσταση, ποιος ήταν τελικά

ο αναγνώστης; Δεν θα μπορούσα να επιλέξω τη βοήθεια από ένα ρομπότ για να γράψω, η ποίηση δεν μετριέται με ανταγωνισμούς και εφημερες επιτεύξεις. Τα όρια της σκέψης ενός συγγραφέα φτάνουν μέχρι τη διάσταση. Οι επιβεβλημένες νόρμες, οι κυρίαρχες ηθικές αναστολές και η προκατασκευασμένη λογική της μηχανής συρρικνώνουν το σύμπαν του συγγραφέα. Ένα πρόγραμμα παραγωγής κειμένων δεν μπορεί να είναι εχθρός ή ανταγωνιστής του ποιητή, γιατί η μηχανή δεν μπορεί να αντικαταστήσει την έμπνευση και την έρευνα του δημιουργού παρά μόνο εικονικά. Ούτε σύμμαχος όμως μπορεί να είναι, γιατί λείπει ο ενθουσιασμός και η βιωματική εμπειρία. Η τεχνική νοημοσύνη δεν θα επιτύχει την ποιητική αυθεντικότητα, θα επιτύχει προϊόντα, αλλά όχι δημιουργίες.

Μπορούν όμως οι υπολογιστές να γράφουν ποίηση μόνοι τους ή ακόμη και να συνεισφέρουν ουσιαστικά ως συνεργάτες του συγγραφέα; Οι μηχανή

Οι ισχυρισμοί ότι τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης αυτοματοποιούν και επιταχύνουν τη δημιουργικότητα αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες της βιομηχανίας.

νισμοί της έμπνευσης του ανθρώπου είναι πολύπλοκοι, ακόμα και ένα ρομπότ μπορεί να μας προσφέρει εκλάμψεις, όπως και ένα λουλούδι. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι υπολογιστές είναι ήδη σε θέση να κατασκευάζουν ποιήματα, όπως και κάθε τι άλλο.

Οι ισχυρισμοί ότι τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης αυτοματοποιούν και επιταχύνουν τη δημιουργικότητα αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες της βιομηχανίας. Αλλά η ποίηση δεν

μπορεί να περιοριστεί στον επιβαλλόμενο τεχνικό ολοκληρωτισμό, δεν υποκαθίει στους νόμους της αγοράς και του εμπορεύματος, δεν βασίζεται στις κυρίαρχες σχέσεις και για αυτό υπερβαίνει την κυρίαρχη λογική, γεννά νέους κόσμους, δίνει φωνή στους αόρατους και τους αποκλεισμένους, εξηγεί αυτό που δεν τολμάμε να συζητήσουμε, εκφράζει αυτό που δεν μπορεί να εκφραστεί.

Δεν υπάρχει ρομπότ που να απαντά τα ερωτήματα της ψυχής, άλλωστε ακόμα και εμείς δεν γνωρίζουμε καν αν υπάρχει ψυχή ή όχι, τι θα μπορούσε να μας πει η Τεχνητή Νοημοσύνη, πέρα από όσα ήδη έχουμε συζητήσει μες στους αιώνες.

Πληροφορίες

11ο διεθνές φεστιβάλ ΣΑΡΔΑΜ, 22-24 Σεπτεμβρίου, Λεμεσός (Δημοτική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη Λεμεσού, Καραϊσκάκη & Αγίου Ανδρέου 269 και Πολυχώρος Συνεργείο, Ελευθερίας 91Α, Λεμεσός. www.sardamcy.wordpress.com

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Υψηλά τα αποθέματα αερίου στην Ευρώπη

Ενώ οι τρέχουσες εξελίξεις στις αγορές αργού πετρελαίου –λόγω της συνεχούς ανόδου των τιμών τις τελευταίες εβδομάδες– βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής αναλυτών και επενδυτών, οι εξελίξεις στις αγορές φυσικού αερίου, μιας ιδιαίτερα σημαντικής πηγής ενέργειας για την Ευρώπη, δεν συγκεντρώνουν ανάλογο ενδιαφέρον. Η τιμή spot του φυσικού αερίου στον μεγαλύτερο κόμβο συναλλαγών πανευρωπαϊκά, τον TTF στην Ολλανδία, βρίσκεται από τις αρχές Ιουνίου, όταν διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο 23 μηνών (23,1 ευρώ/MWh), σε τροχιά ανόδου, με διακυμάνσεις κατά περιόδους. Η ανοδική τάση οφείλεται πρωτίστως στην αποθεματοποίηση ενόψει χειμώνα, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος πλήρωσης των αποθηκευτικών χώρων κατά 90% την 1η Νοεμβρίου, ενώ οι διακυμάνσεις προέρχονται από συγκυριακούς παράγοντες.

Ενδεικτικά, η εντονότερη άνοδος την τρέχουσα περίοδο οφείλεται κυρίως στις παρατεταμένες εργασίες συντήρησης στο πεδίο Troll στη Νορβηγία, 5ο σημαντικότερο προμηθευτή της Ε.Ε. το 2022, καθώς και στην απεργία σε εγκαταστάσεις LNG της Chevron στην Αυστραλία, που παρέχουν το 6% της παγκόσμιας προσφοράς LNG.

Υπό αυτές τις επιδράσεις, η τιμή spot στον κόμβο TTF βρίσκεται στα μέσα Σεπτεμβρίου στα 35,5 ευρώ/MWh, 53,7% υψηλότερα από το χαμηλό επίπεδο του περασμένου Ιουνίου και 141,5% πάνω από τον Σεπτέμβριο του 2019, προ πανδημίας. Όμως, σε σύγκριση με τις αρχές του 2023 και την ίδια περίοδο πέρυσι, κυμαίνεται 51,5% και 81,0% χαμηλότερα, αντιστοίχως.

Σημαντική επίδραση στις τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη προσεχώς αναμένεται να ασκήσουν η δυναμική της οικονομικής δραστηριότητας, με το ενδεχόμενο παραμονής της ανάπτυξης σε υποτονικό ρυθμό στο δεύτερο εξάμηνο φέτος να είναι το πλέον πιθανό, καθώς και το επίπεδο αποθεμάτων ενόψει του χειμώνα.

Ο βαθμός πλήρωσης των αποθηκευτικών χώρων στα μέσα Σεπτεμβρίου βρίσκεται στο 93,9%, έναντι 84,1% πριν από ένα χρόνο, υπερβαίνοντας τον προαναφερθέντα στόχο για την 1η Νοεμβρίου. Το ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο επιτεύχθηκε χάρη σε ορισμένους παράγοντες, όπως ο ήπιος προηγούμενος χειμώνας, που επέτρεψε στο τέλος της περιόδου θέρμανσης (31 Μαρτίου) βαθμό πλήρωσης 56%, και τα αποτελέσματα των προσπαθειών διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού της Ε.Ε., υπό το σχέδιο REPowerEU.Ως σημαντικές εξελίξεις αναφέρονται η διευρυνση εισαγωγών από τις ΗΠΑ, που αντιστοιχούσε το 2022 στο 85,7% της μείωσής τους από τη Ρωσία, καθώς και από τη Νορβηγία και το Αζερμπαϊτζάν.

Σταθεροποιητικές τάσεις επικράτησαν την Τρίτη στο ΧΑΚ

Σταθεροποιητικές τάσεις επικράτησαν την Τρίτη στο Χρηματιστήριο. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε αμελητέα πτώση σε ποσοστό 0,04% κλείνοντας στις 132,14 μονάδες. Πανομοιότυπη πτώση παρουσίασε και ο Δείκτης FTSE/CySE 20, ο οποίος έκλεισε στις 80,20 μονάδες. Η ημερήσια αξία των συναλλαγών εκτινάχθηκε στις €711.500, λόγω του μεγάλου πακέτου 3.696.584 μετοχών που διακινήθηκε για την εταιρεία Lordos United Public, αξίας 369.658 ευρώ.



Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε αμελητέα πτώση σε ποσοστό 0,04% κλείνοντας στις 132,14 μονάδες.

– τιμή κλεισίματος €2,99), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €54.710 (άνοδος 1,31% - τιμή κλεισίματος €3,10), της Ελληνικής Τράπεζας με €52.342 (πτώση 0,44% - τιμή κλεισίματος €2,25) και της Petrolina (Holdings) με €22.575 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,13). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, ξέι πτωτικά, ενώ επτά παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 87.

Στο μικροσκοπιο των οίκων οι φυσικές καταστροφές

Πώς επηρεάζουν πλημμύρες και φωτιές την αξιολόγηση της οικονομίας

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η επιδείνωση του κλίματος στην αγορά ομολόγων και μετοχών τις τελευταίες ημέρες, και μάλιστα παρά την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από τον πρώτο οίκο που «αναγνwrίζεται» από την ΕΚΤ, δεν είναι τυχαία. Η χώρα, έπειτα και από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού, χτυπήθηκε από μια τεράστια φυσική καταστροφή, με ανθρώπινες απώλειες και κοινωνικές, οικονομικές αλλά και πολιτικές προεκτάσεις.

Αυτό επανέφερε στο προσκήνιο τους φόβους για τα δημοσιονομικά, με το ακριβές οικονομικό πλήγμα να μην έχει ακόμη υπολογιστεί και με εκτιμήσεις να μιλούν για μεγέθη έως και 5 δις. Δεν είναι τυχαίο επίσης πως η κυβέρνηση έσπευσε να διαμνύσει πως ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 0,7% του ΑΕΠ φέτος, δεν κινδυνεύει.

Με την τελική επιβάρυνση του προϋπολογισμού να μένει να φανεί, όχι μόνο φέτος, αλλά κυρίως το 2024 όταν και επιστρέφει ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ, η επενδυτική βαθμίδα από όλους τους «μεγάλους οίκους» δεν μπορεί να θεωρείται ένα σίγουρο εισιτήριο, ενώ η επιστροφή στην «κανονικότητα», δηλαδή την προ κρίσης εποχή, απέχει ακόμη πέντε ολόκληρες βαθμίδες: από το χαμηλό investment grade «BBB-» που έχει σήμερα η χώρα –από έναν μόνο οίκο μάλιστα–, έως το «A+», που είχε σε μέσο όρο πριν από 13-14 χρόνια.

Η κλιματική κρίση αποτελεί μια σημαντική πρόκληση πλέον, η οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά για να διατηρήσει η χώρα την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Και όπως έχουμε επισημάνει, οι αγορές δεν διστάζουν να «επιβάλουν» την τάξη: «ζυγίζουν» τις οικονομικές προοπτικές, επιβραβεύουν τη δημοσιονομική σύνεση και κλείνουν την πόρτα όπου βλέπουν κινδύνους πολιτικής. Αν οι οίκοι υιοθετήσουν μια πιο αυστηρή στάση απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, αυτό θα μπορούσε να έχει σαφώς αρνητικές επιπτώσεις στην αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας.

Η Scope Ratings μάλιστα, δεν διστάζει να χτυπήσει ήδη «πειριβαλλοντικό καμπανάκι» στην κυβέρνηση, τονίζοντας ότι η βαθμολογία της Ελλάδας δύσκολα θα αναβαθμιστεί περαιτέρω.

Όπως επισημάνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, επικεφαλής αναλυτής του οίκου για την Ελλάδα, «οι περιβαλλοντικές προκλήσεις αποτελούν μεγάλο θέμα, καθώς ο κίνδυνος από το κλίμα είναι σε έναν βαθμό υπαρκτός για την ελληνική οικονομία μακροπρόθεσμα. Οι αξιολογήσεις που δίνουμε αποδίδονται σε πολύ μαβολή – τιμή κλεισίματος €0,10). Ακολουθήσαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με €184.200 (πτώση 0,34% – τιμή κλεισίματος €2,99), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €54.710 (άνοδος 1,31% - τιμή κλεισίματος €3,10), της Ελληνικής Τράπεζας με €52.342 (πτώση 0,44% - τιμή κλεισίματος €2,25) και της Petrolina (Holdings) με €22.575 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,13). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, ξέι πτωτικά, ενώ επτά παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 87.

Ο Σεν επισημάνει πως η Ελ-



Η κλιματική κρίση θα πρέπει να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά για να διατηρήσει η χώρα την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Τα ακραία φαινόμενα πλήττουν τον τουρισμό και τις αναπτυξιακές προοπτικές της Ελλάδας, επισημάνει η Moody's.

Η κυβέρνηση έχει περιορισμένο χώρο για να παράσχει στήριξη, χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τον στόχο της να επιτύχει πρωτογενή πλεονάσματα 2% του ΑΕΠ τα επόμενα χρόνια.

λάδα έχει την τρίτη χειρότερη επίδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά την Ιταλία και την Ισπανία, στα μοντέλα της που «μετρούν» τις επιδόσεις στο μέτωπο της κλιματικής αλλαγής. Οι ξηρασίες και οι πυρκαγιές γίνονται πιο συχνές και έντονες, ενώ η προσαρμογή έχει παρεμποδιστεί από τις απαιτούμενες προετοιμασίες στις περιφερειακές διοικήσεις. Ο κίνδυνος του κλίματος περιορίζει τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, εάν οι καύσωνες και οι πυρκαγιές βλάψουν τους κρίσιμους τομείς του τουρισμού και της γεωργίας, όπως εξηγεί. Μάλιστα επισημάνει τη μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος (από την Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής) το 2011, η οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να κοστίζει στην ελληνική οικονομία από 577 δις. έως 701 δις. ευρώ μέχρι το 2100. «Αυτό είναι τριπλάσιο

από το μέγεθος της ελληνικής οικονομίας σήμερα», τονίζει ο Σεν. «Ο κλιματικός κίνδυνος αντιμετωπίζεται σημαντικό κίνδυνο επειδή η Ελλάδα είναι η πιο εκτεθειμένη οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», καταλήγει. Η Moody's υπογραμμίζει επίσης ότι η χώρα μας είναι ιδιαίτερα εύλογη στην κλιματική αλλαγή, με σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον τουρισμό και την ανάπτυξη.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής αναλυτής του οίκου, Στέφεν Ντουκ, «όσον αφορά τις καταστροφικές πλημμύρες, είναι ακόμη πολύ νωρίς για να εκτιμηθούν με κάθε ακρίβεια οι ζημιές, αλλά όπως γνωρίζουμε από άλλες φυσικές καταστροφές, συνήθως οι εκτιμήσεις κόστους αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου. Τούτου λεχθέντος, δεδομένων των ισχυρών οικονομικών επιδόσεων κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του τρέχοντος έτους, ο αντίκτυπος στην ανάπτυξη πιθανότατα θα είναι σχετικά μικρός». Ωστόσο, όπως επισημάνει, «η κυβέρνηση έχει περιορισμένο χώρο για να παράσχει στήριξη, χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τον στόχο της να επιτύχει πρωτογενή πλεονάσματα 2% του ΑΕΠ τα επόμενα χρόνια».

Ο Ντουκ, ωστόσο, προειδοποιεί κι αυτός για πιστωτικούς κινδύνους στην Ελλάδα από την κλιματική αλλαγή. «Παρόλο που η Ελλάδα μπορεί να βασιστεί σε σταθερή οικονομική υποστήριξη από την Ε.Ε. για τον περιορισμό των οικονομικών επιπτώσεων που θα ακολουθήσει τα επόμενα τρίμηνα θα υπεραντισταθμίσει αυτή την αρνητική επίπτωση, σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία που δείχνουν μια οικονομική επίδραση σε σχήμα V από τέτοια γεγονότα», επισημάνει.

Οι επιπτώσεις στο ΑΕΠ και η ταχεία ανάκαμψη

Οικονομολόγοι με τους οποίους μίλησε η «Κ» επισημάνουν πως οι πλημμύρες θα έχουν σίγουρα αρνητική επίπτωση στο ΑΕΠ και μπορεί να οδηγήσουν σε πτωτικές αναθεωρήσεις στόχων, υπογραμμίζουν ωστόσο ότι, σύμφωνα και με την εμπειρία και σε άλλες χώρες, η ανάκαμψη θα είναι ταχεία λόγω των έργων ανοικοδόμησης, αρκεί βέβαια να εξασφαλιστεί η σχετική χρηματοδότηση.

Τα οικονομικά στοιχεία συχνά δεν αντικατοπτρίζουν το κόστος των φυσικών καταστροφών, εξηγεί στην «Κ» ο Αντρίου Κένινγκχαμ, επικεφαλής οικονομολόγος της Capital Economics.

«Οι οικονομολόγοι τείνουν να εστιάζουν στο ΑΕΠ. Στην πραγματικότητα, οι φυσικές καταστροφές μπορούν συχνά να οδηγήσουν σε αύξηση του μετρούμενου ΑΕΠ στη συνέχεια λόγω της ανάγκης για επενδύσεις για την αποκατάσταση των κατεστραμμένων υποδομών».

Οι πρόσφατες φυσικές καταστροφές στην Ελλάδα είναι πιθανό να επηρεάσουν αρνητικά την αύξηση του ΑΕΠ το τρίτο τρίμηνο, εκτιμά και η Bank of America. «Ωστόσο, αναμένουμε ότι η ανοικοδόμηση που θα ακολουθήσει τα επόμενα τρίμηνα θα υπεραντισταθμίσει αυτή την αρνητική επίπτωση, σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία που δείχνουν μια οικονομική επίδραση σε σχήμα V από τέτοια γεγονότα», επισημάνει

στην «Κ» ο Αθανάσιος Βαμβακίδης, επικεφαλής επενδύσεων στις αγορές συναλλάγματος του G10 στην BofA.

Το μεγαλύτερο ερώτημα, σύμφωνα με οικονομολόγους, είναι το πόσα θα πρέπει να επενδύσει η Ελλάδα στο μέλλον για να είναι πιο προετοιμασμένη για τέτοιες καταστροφές. «Καθώς η κλιματική αλλαγή εξε-

Το μεγαλύτερο ερώτημα, σύμφωνα με οικονομολόγους, είναι το πόσα θα πρέπει να επενδύσει η Ελλάδα στο μέλλον για να είναι πιο προετοιμασμένη για τέτοιες καταστροφές.

λίσσεται, τέτοιες καταστροφές μπορεί να γίνουν πιο συχνές στο μέλλον. Αυτό καθιστά ακόμη πιο σημαντικό η Ελλάδα να ενισχύει την οικονομική της δυναμική μέσω περαιτέρω μεταρρυθμίσεων, ώστε με ισχυρή ανάπτυξη και υψηλότερα φορολογικά έσοδα να μπορεί να αντέξει οικονομικά τις πρόσθετες δαπάνες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση πιο ακραίων καιρικών φαινομένων», επισημάνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank, Χόλγκερ Σμίτινγκ.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

